

O Jeremijaš

¹ O lava le Jeremijašiskre, le Chilkijašoskre čhaskre, savo sas jekh le rašajendar andral o foros Anatot, andre phuv le Benjaminoskri.

² O RAJ ko Jeremijaš prevakerelas andre ola dživesa, sar o Jozijaš, le Amonoskro čhavo, kralinelas andre Judsko imar dešutrin berš, ³ a the akor, sar andre Judsko kralinelas o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, dži andro pandžto čhon andro dešujekhto berš, sar kralinelas o Cidkijah, le Jozijašoskro čhavo; dži akor, sar sas o manuša andral o Jeruzalem ligende andro otroctvos.

O Jeremijaš ačhado prorokoske

⁴ O RAJ mange phenda kada lav:

⁵ „Sigeder sar tut stvorindom andre la dakro per, prindžardom tut a sigeder sar ulilal, pošvecindom tut.

Ačhadom tut prorokoske prekal o narodi.“

⁶ A me phendom: „Raja miro, RAJEJA, se me na džanav te vakerel, bo som mek ternoro!“

⁷ Ale o RAJ mange phenda: „Ma phen: ‚Me som mek ternoro.‘ Bo džaha ke sakoneste, pal kaste tut bičhavava, a pheneha savoro, so tuke prikazinava! ⁸ Ma dara tut lendar, se me som tuha, hoj tut te chrañinav,“ phenel o RAJ.

⁹ Palis o RAJ nacirdña o vast a chudña pes mire mujestar a phenda mange: „Dikh, thodom mire lava andre tiro muj. ¹⁰ Ačhadom tut adadžives upral o narodi the upral o krališagi, hoj te čhives

tele a te cirdes avri, hoj te ničines a te musares,
hoj te budines a te sadzines.“

Duj viđeňja

¹¹ Palis mandar o RAJ phučla: „So dikhes,
Jeremijaš?“

Me odphendom: „Dikhav o konaricis pal o
mandľovo stromos.“

¹² O RAJ mange phenda: „Mištes dikhľal,
bo me dav pozoris* pre miro lav, hoj les te
dolikerav.“

¹³ Palis mandar o RAJ dujtovar phučla: „So
dikhes?“

Me phendom: „Dikhav e piri, savi tadol a hiňi
visardi ke amende pal o severos.“

¹⁴ O RAJ mange phenda: „Pal o severos avela
e pohroma pre savore manuša, so bešen andre
kadi phuv.

¹⁵ Se vičinava savore manušen andral o
krališagi pal o severos,“ phenel o RAJ.

„Avena a dojekh lendar peske ačhavela tronos
anglo brani le Jeruzalemoskre;

avena pre savore leskre hradbi

the pre savore judska fori.

¹⁶ Palis anava avri miro sudos pre lende

vaš savoro lengro nalačhipen,

bo man omukle a labarenas o kadidlos le cudze
devlengge.

He, klaňinenas pes le modlengge,

saven kerde peskre vastenca!

---

* **1:12** 1,12 Andre hebrejiko čhib oda hin slovno hračka, bo o
mandľovo stromos hin šaked a te del pozoris šoked.

17 Ale tu pripravin tut a dža lenge te phenel savoro, so tuke prikazindom! Ma predara lendar, bo te predaraha, daravava tut lenca avri!
 18 Dikh, Jeremijaš, me tutar adadžives kerdom ohradzimen foros, trastuno slupos the bronzuňi hradba, hoj tut te ačhaves le kralenge andre Judsko, le vodcenge, le rašajenge the savore manušenge andre phuv. 19 Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chraňinav,“ phenel o RAJ.

2

O Izrael omukel le Devles

1 O RAJ mange phenda kada lav: 2 „Dža a vičin andro kana le Jeruzalemoske:

„Kada phenel o RAJ:

Leperav mange pre tiri vernost, sar salas ternoro,

pre tiro kamiben, so tut sas akor, sar manca ilal vera;

sar man nasledinehas pre pušta,

pre phuv, kaj nič na barol.

3 O Izrael sas sveto prekal o RAJ,

ešebno ovocje leskre ulipnastar.

Savore, so les chanas tele, kerde binos

a avla pre lende o nalačhipen,‘

phenel o RAJ.“

4 Šunen o lav le RAJESKRO, potomkale le Jakobskre

the savore kmeňi andro Izrael!

5 Kada phenel o RAJ:

„So pre ma arakhle nalačo tumare dada,

- hoj pes mandar visarde het?
Gele pal e marnost'
a ačila lendar marnost'.
6 Na phučle: ‚Kaj hin o RAJ,
so amen ila avri andral o Egipt,
so amen lidžalas prekal e pušta,
prekal e omukli phuv, kaj sas pherdo bare
jami,
prekal e avrišuki phuv the prekal o baro
kalipen;
prekal e phuv, khatar ņiko na phirel
a ņisavo manuš na bešel?‘
7 Andom tumen andre phuv, kaj barol but
ulipen,
hoj te chan lakro ovocje the lačhipen.
Ale tumen avlan a melardan miri phuv andre,
džunglardan miro dēdictvos.
8 O rašaja na phučle:
‚Kaj hino o RAJ?‘
Ola, ko sikavenas miro zakonos, man na
prindžarenas,
a o pastjera pes mange vzburinenas.
O proroka prorokinenas andro nav le Baaloskro
a phirenas pal o modli, savendar len na sas
ņisavi chasna.
9 Vašoda man tumenca sudzinava,“
phenel o RAJ.
„The tumare čhavenca the lengre čhavenca
man sudzinava.
10 Predžan o ostrovi le Kitejcengre a rozdikhen
tumen,
bičhaven andro Kedar a skuminen mištes,

- všimňinen tumenge, či pes ajsó vareso verekana ačhiła.
- 11 Či peske varesavo narodos čerinda peskre devlen?
Se ola devla aňi nane čačes devla.
Ale mire manuša čerinde peskre slavne Devles vaš o modli, so lenge na anen chasna.
- 12 Čudalín tut oleske, ňebona,
a izdra bara daraha,
phenel o RAJ.
- 13 „Mire manuša kerde duj bini:
Omukle man, le prameňis le džide paňeskro,
a kopalinde peske avri o cisterni,
o pukimen cisterni, save andre peste našti zlíkeren o paňi.
- 14 Či hino o Izrael otrokos?
Abo či ulila andro otroctvos?
Akor soske sas zailo sar korist’?
- 15 Vičinen pre leste sar levi
a keren pre leste vika.
Leskra phuvatar kerde omuklo than,
leskre fori hine labarde avri a ňiko ode na bešel.
- 16 The o slugađa andral o fori Memfis the Tach-panches
tuke holinde o bala pal o šero.
- 17 Či pre tu na andal kada,
bo omuklál le RAJES, tire Devles,
sar tut lidžalas pal o lačo drom?
- 18 Soske džas andro Egipt?
Te pijel o paňi andral o Nil?
Soske džas andre Asirija?

Te pijel o pañi andral o Euftrat?
 19 Tiro nalačhipen tut marela
 a tire klamišagi tut pokarhinena.
 Prindžar a dikh, savo nalačo a kirko hin oda,
 hoj omuklal le RAJES, tire Devles,
 a na daras tut mandar;“
 phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ.

O Izrael na kamel te služinel le RAJESKE

20 O RAJ phenel:
 „Imar čirlastar phagerehas tiro jarmos
 a rozčinehas tire lanci
 a phendal: ‚Na služinava tuke!‘
 Pre dojekh učo brehos
 a tel dojekh zeleno stromos
 pašlohas sar lubñi,
 hoj te lašares le modlen.
 21 Se me tut sadzindom sar o nekfeder viñičis,
 o lačo the o pačivalo semenos.
 Akor sar tutar ačhila o nalačo the o dzivo
 viñičis?
 22 Kajte landoha andro luhos
 a kereha pre tu but sapuñis,
 o flekos pal tiri vina ačhela furt anglal ma,“
 phenel o RAJ, o Adonaj.
 23 „Sar šaj phenes: ‚Na melardom man andre
 a na phiravas pal o modli Baal?‘
 Dikh, so kerdal andre dolina,
 achaluv, so kerdal,
 tu loki tavico, so denašes upre tele,
 24 tu dzivo oslico, so sal sikadi pre pušta
 a so andre tiri žadosca rodes le nakheha le
 somaris?
 Ko la šaj zaachavel andre lakri ruja?

Te la vareko rodel, na mušinel pes but te trapinel,
bo arakhela la andre lakro čhon.

25 De tuke pozoris, hoj te na ačhes pindrangi
a te na tuke šučol avri o kirlo le smedostar.

Ale tu phenes: ‚Oda hin zbitočno!

Bo me kamav le cudzincen
a phirava pal lende.‘ “

O Izrael peske zaslužinel o mariben

26 „Avke sar pes zaladžal o živañis,
sar hino prichudlo paš oda, sar čorel,
avke pes zaladžala o kher le Izraeloskro,
on, lengre kraľa, lengre vodci, lengre rašaja
the proroka.

27 On, so le kašteske phenen: ‚Tu sal miro dad,‘
a la skalake: ‚Tu man andal pro svetos.‘

Ale mange pes visaren le dumeha,
a na le mujeha.

Sar imar lenge hin phares, akor pre ma vičinen:
‚Av a zachrañin amen!‘

28 A kaj hine tumare devla, saven tumenge
kerdan?

Mi aven a mi zachrañinen tumen, sar tu-
menge ela phares!

Ó Judsko, keci tumen hin fori,
ajci tumen hin devla!

29 Soske tumen manča vesekeদিনen?
Savore tumen ačhadan pre mande,“
phenel o RAJ.

30 „Maravas tumare čhaven, ale sas oda pre
ñisoste,
bo na priile miro dovakeriben.

Tumari šabľa chalas avri tumare proroken

sar o dzivo levos.

³¹ Manušale andral kada pokoleŋje šunen o lav
le RAJESKRO:

Či ačhiŋlom le Izraelitenge sar pušta?

Abo sar phuv, kaj hin baro kalipen?

Manušale mire, soske phenen:

„Amen peske šaj keras, so kamas,
imar na kamas te džal pal tute“?

³² Či šaj bisterel e pačivali čhaj pre peskre šukar
ozdoži

a e terŋi pre peskre veradune gada?

Ale mire manuša pre ma bisterde

imar anglo but dživesa.

³³ Sar tuke džanes te pripravinel o drom,

hoj te arakhes oles, kas kames!

Mek the o nekgoeder džuvla siklon tire
dromendar.

³⁴ Pre tire gada hin o rat le ŋevinne čore
manušengro,

kajte len na prichudňal te rozmarel o kher.

Ale tu the avke phenes:

³⁵ „Me som ŋevinno. Leskri choŋi pes man-
dar visarda het.“

Dikh, marava tut, bo phenes:

„Na kerđom binos.“

³⁶ Sar avke lokes čerines tiro drom?

The le Egiptoŋa aveha avri pre ladž,

avke sar avlaŋ avri pre ladž la Asirijaha.

³⁷ Aveha the odarik avri le vastenca pro šero.

Bo o RAJ odčhida olen, pre kaste tut mukes,
na ela tut lendar nič.“

3

O napačivalo Izrael

¹ „Te o murš premukela peskra romňa
a oj lestar džala het a lela peske avre romes,
či džala oda murš pale pal late?

Či na ulahas avke kadi phuv calkom meľardi?
Ale tu kerehas tire but piranenca o lubipen
a akana tut kames pale te visarel ke ma?“
phučel o RAJ.

² „Dikh upre pro verchi,
či hin ode varesavo than,
kaj na kerđal o lubipen?

Bešehas paš o droma a užarehas pro pirane,
avke sar o zbujňikos užarel, kas chudela pre
pušta.

Meľarđal andre e phuv tire lubipnaha the
tire nalačhipnaha.

³ Vašoda preačhile o brišinda
a na delas o brišind aňi jarone.

No tu pes presikaves, hoj sal lubňi,
a na ladžas tut vaš oda, so kerđal.

⁴ A akana pre ma vičines:

„Dado, tu sal miro prijateľis imar
ternňpnastar.

⁵ Či ľikerela furt tiri choli?

Či rušeha večne?’

Kavke vakeres,

ale keres savoro nalačo, so ča pes del.“

O Izrael the o Juda mušinen te kerel pokaňje

⁶ Akor, sar sas o Jozijaš kralis andre Judsko,
mange o RAJ phenda: „Dikhľal, so kerelas e na-
pačivali izraeliko čhaj? Džalas upre pre dojekh

baro verchos a tel dojekh zeleno stromos a ode kerelas o lubipen. ⁷ Me mange gondolinavas, hoj pal kada savoro, so kerđa, avela ke ma pale, ale oj na avla. A dikhla oda lakri pheň, e napačivali Judsko. ⁸ Dikhla, hoj tradňom het la napačivala Izraelska čha a diňom la o rozvodno lil, bo kerelas mange o lubipen. Ale lakri pheň, e napačivali Judsko na darandiła, geła a the oj kerelas o lubipen. ⁹ A vašoda, hoj peske lelas o lubipen avke lokes, mełarđa andre e phuv a kerelas o lubipen oleha, hoj lašarelas o bara the o kašta. ¹⁰ Aňi pal kada savoro lakri napačivali pheň e Judsko na avla ke ma pale čače jileha, ale falošne,“ phenel o RAJ.

¹¹ O RAJ mange phenda: „E napačivali izraeliko čhaj hiňi spravodliveder sar e napačivali judsko čhaj. ¹² Dža a vičin kala lava pro severos a phen:

„Av pale, tu napačivali izraeliko čhaje!“,
phenel o RAJ.

„Miro muj pre tumende imar na ela chmuravo,
bo me som lačhejileskro.

Na rušava pro furt,‘
phenel o RAJ.

¹³ „Ča viznavin tiri vina,
hoj tut ačhadal le RAJESKE, tire Devleske.
Viznavin, hoj džahas avre devlenca tel dojekh
zeleno stromos
a na šunehas mire lava,“
phenel o RAJ.

¹⁴ „Aven pale, tumen napačivale manušale,“
phenel o RAJ, „bo me som tumaro rom. Lava

mange po jekhes tumendar andral dojekh foros a po dujen andral dojekh famelija a anava tumen pro Sion. ¹⁵ Avke tumen me dava pastjeren pal miro jilo a pašinena tumen godaha the achaluvipnaha. ¹⁶ Andre ola dživesa, sar tumenge ulona but čhave a avena but džene andre phuv,“ phenel o RAJ, „o manuša imar na phenena: ‚E archa le RAJESKRA zmluvakri!‘ Ńiko pre late na gondolinela aňi peske pre late na leperela, aňi lenge na chibalinela aňi la imar ņiko pale na kerela. ¹⁷ Andre oda časos vičinena o Jeruzalem o tronos le RAJESKRO a savore narodi pes skidena andro Jeruzalem, hoj te lašaren le RAJESKRO nav. Imar na džana pal peskre zacata the nalače jile. ¹⁸ Andre ola dživesa avena o manuša andral e Judsko ko manuša andral o Izrael a avena jekhetane pale andral e severno phuv andre odi phuv, savi diňom tumare dadenge sar o đedictvos.“

E modloslužba le Izraeloskri

¹⁹ „Ale me mange phendom:

‚Savo rado ulomas, te tuha šaj kerđomas sar mire čhaha a šaj tuke diňomas e šukar phuv, kadi nekšukareder phuv pre calo svetos.‘
Gondolinavas mange, hoj man vičinena ‚Dado‘ a šoha mandar na oddžana.

²⁰ Ale avke sar e napačivali džuvli omukel peskre romes,
avke sanas tumen napačivale mange a omuklan man, manušale andral o Izrael,“
phenel o RAJ.

21 E vika šundol upre pro verchi,
oda le Izraeloskre manušen šundol te rovel,
bo previsarde peskre droma
a bisterde pro RAJ, pre peskro Del.

22 „Aven pale, tumen, so mandar odgelan,
a sastarava tumaro napačivaliben!“

A tumen phenen: „He, džas pale ke tute,
bo tu sal o RAJ, amaro Del.

23 Čačo hin, hoj o modlarstvo pro brehi the pro
verchi amen klaminde
a ča andro RAJ, amaro Del, hin e zachrana
prekal o Izrael.

24 Amare terňipnastar o ladžakre modli chanas
savori buči amare dadengri -
lengre bakren, le dobitkos, le čhaven the le
čhajen.

25 Aven pašluvas tele andre ladž
a mi učharel amen amari ladž andre.
Bo kerdam o bini anglal o RAJ, amaro Del,
amen a the amare dada,
amare terňipnastar dži adadžives,
a na šunahas le RAJES, amare Devles.“

4

1 O RAJ phenel:
„Te kames, Izraelona, te avel pale,
akor av pale ke ma.
Te čhiveha tutar het kola džungipena anglal
mire jakha
a imar na oddžaha avrether,

² ale te pačivales, čačes a spravodlivones leha vera:

„Avke sar dživel o RAJ,‘

akor peske leha žehņinena o narodi
a lašarena pes leha.“

³ Kada phenel o RAJ le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem:

„Preorinen tumenge e zoraļi phuv
a ma sadzinen andro trņi!

⁴ Obrezinen tumen pre služba le RAJESKE,
obrezinen tumare jile,
muršale andral e Judsko the manušale andral o Jeruzalem,

hoj te na chučel avri miri choļi sar jag
vaš o nalačhipen, so kerđan,
a te na laboļ avke, hoj la ņiko našti murdarela andre.“

E skaza pal o severos

⁵ „Den te džanel andre Judsko
a vakeren andro Jeruzalem:
„Roztrubinen e truba pal caļi phuv!‘

Vičinen andral caļi zor a phenen:
„Skiden tumen upre!

Aven džas andro ohradzimen fori!‘

⁶ Hazden upre e zastava pro Sion!
Denašen, hoj tumen te zachraņinen! Ma zaačhen!

Bo anava e skaza the e bari zahuba pal o severos.“

⁷ „O levos avļa avri andral peskre kraki,
o ņičitelis le narodengro avel.

Avļa avri andral peskro than,

hoj te kerel tira phuvatar e pušta.
Tire fori ena zničimen,
ačhena bi o manuša.

⁸ Vašoda uren tumen andro gada le gonestar,
roven a hikinen,
bo e bari choli le RAJESKRI
pes amendar na visarda.“

⁹ „Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„o kralis the o raja predarana,
o rašaja cerpisałona
a o proroka ačhena sar kašta.“

¹⁰ Palis me, o Jeremijaš, phendom: „Jaj, Raja
Devla, dičhol pes mange, hoj calkom klamindał
le manušen andre Judsko the andro Jeruzalem,
sar phendał: ‚Ela tumen smirom,‘ akor sar
amenge sas e šabla thodi tel e meň!“

¹¹ Andre oda časos pes phenela kale
manušenge the le Jeruzaleskoske: „E tači balvaj
pal o brehi pre pušta avel pre mire manuša, ale
na pre oda, hoj len te precidzinel a te prežužarel,
¹² bo kadi balvaj, so avel mandar, ela pre oda
igen zorali. Akana anav avri upral lende miro
rozsudkos.“

¹³ Dikh, o ňeprijatelis avel sar o chmari.

Leskre maribnaskre verdana hine sar e
vichrica,
leskre graja hine richleder sar o orli.

Vigos amenge, sam našade!

¹⁴ Jeruzalemona, obžužar tuke o jilo le
nalačhipnastar,
hoj te aves zachraňimen.
Dži kana andre tu likereha
o nalačo gondolišagos?

- 15 Se andral o Dan avel o hiros
a e nalači sprava andral o Efrajimokre
brehi.
- 16 „Priphenen le narodenge,
den te džanel le Jeruzalemoske:
,O neprijateľa aven andral e phuv dural
a keren e maribnaskri vika pro fori andre
Judsko.
- 17 Obklučinen o Jeruzalem sar ola, ko stražinen
e maľa,
bo pre mande džalas, ‘ “
phenel o RAJ.
- 18 „Tiro dživipen the tire skutki pre tute kada
ande.
Kada hin tiro trestos!
Hino igen kirko!
Predemel tuke o jilo.“

O roviben le prorokoskro

- 19 Dukhal man, dukhal man!
Dukhatar man bandarel!
O Jilo! O jilo mange igen marel!
Našti ačhav čhit!
Se me šunav o hangos la trubakro,
sar bašaven pro mariben.
- 20 E skaza anel e skaza,
caľi phuv hiňi čhiđi tele.
Jekhvareste hine mire stani zňičimen,
lengre zavesi hine čhingerde pro kotora.
- 21 Mek dži kana mušinav te dikhel pre le
ňeprijateliskri zastava
a te šunel o hangos la trubakro?
- 22 O RAJ phenel: „Mire manuša hine diline,

na prindžaren man.
 Hine sar o čhave,
 so nane godaver, so na achalon.
 Akor hine godaver, sar kamen te kerel o nalačo,
 ale o lačo te kerel na džanen.“

23 Dikhavas pre phuv
 a sas zamukli a omukli,
 pro ņebos,
 a leskro švetlos našliła.

24 Dikhavas pro verchi,
 a dikhlom, hoj izdranas.
 Savore brehi pes čhalavenas upre tele.

25 Dikhavas, ale ņisave manušes na dikhlom,
 a the savore čirikle pal o ņebos našliłe.

26 Dikhavas pro ovocno sados,
 ačhila lestar pušta;
 a rozpele savore leskre fori
 le RAJESKRA bara cholatar.

27 Kada phenel o RAJ:
 „Calı phuv ačhela zamukli,
 ale calkom la na zničinava.

28 Vašoda ela e phuv andre žala
 a o ņebos kałola,
 bo phendom, so kamav te kerel,
 a na lava oda pale aňi man olestar na
 visarava.“

29 Sar šundol te avel le jazdcen the le lukostrel-
 cen,
 dojekh foros denašel.

Varesave pes garuven andro kraki
 a varesave džan upre pro skali.
 Savore fori hine omukle

a ňiko andre na bešel.

³⁰ So kames te kerel, tu zničimen?
 Soske tut ures andro purpur
 a thoves pre tu o somnakune šperki?
 Soske tuke keres o jakha?
 Zbitočne tut richtines!
 Tire pirane tut odčhide
 a kamen tut te murdarel.

³¹ Bo šunav, sar te viskindahas e džuvli, so hiŋi
 andro dukha,
 sar te viskindahas e džuvli, so ločhol peskre
 ešebne čhavoreha;
 šunav o hangos le Sionoskra čhakro,
 so phurdel pharipnastar a nacirdel o vasta
 pre pomoca a phenel:
 „Jaj, vigos mange,
 diŋi som andro vasta le vrahenge!“

5

O binos le Jeruzalemoskro

¹ O RAJ phenel:
 „Denašen te predikhel o ulici andro Jeruzalem,
 roden a dikhen maškar o foros.
 Te arakhena bajča jekhe dženes, ko dživel
 spravodlivones a rodel o čačipen,
 ta odmukava kale foroske.
² Kajte phenen: ‚Avke sar dživel o RAJ!‘
 the avke len vera falošne.“

³ RAJEJA, či na roden tire jakha o čačipen?
 Demadžal len, ale na šunenas ŋisavi dukh,

- ničinehas len, ale on na kamenas te prilel
tiro dovakeriben.
Sas zacata sar bara
a na kamenas pes te visarel andral o bini.
- ⁴ Me phendom: „Hine čorore a dilinore,
bo na prindžaren o drom le RAJESKRO,
Na džanen, so lendar lengro Del kamel.
- ⁵ Noča džav pal o vodci
a vakerava lenca,
se on prindžaren o drom le RAJESKRO,
so lendar lengro Del kamel.“
Ale the on phagerde o jarmos le Devleskro
a čhingerde o lanci.
- ⁶ Vašoda len o ľevos andral o veš chala,
o vlkos andral e pušta len zničinel,
o leopardos pašlola a užarela garudo paš lengre
fori,
rozčhingerela sakones, ko lendar džala avri.
Bo lengre bini hine but
a kerde but napačivale veci.
- ⁷ „Jaj, sar tuke šaj odmukav?
Tire čhave man omukle
a lenas vera pre ola, ko nane devla.
Čalaravas len,
ale on kerenas o lubipen;
zdžanas pes andro khera ko lubňa.
- ⁸ Hine sar o graja mištes karmimen avri,
pripravimen pre ruja;
sako erdžinel pal e romňi le susedaskri.
- ⁹ Či len vaš kada na marava?“
phenel o RAJ.
„Či kajse narodoske

oda na visarava pale?“

¹⁰ Avke me phenava le nepřijatělenge:

„Džan andre lengre viňici a ničinen,
ale calkom len ma zničinen.

Odčhinen lengre konara,
bo on nane le RAJESKRE.

¹¹ O izraelika manuša the o judska manuša
mange ačhile calkom něverna,“
phenel o RAJ.

¹² „Zaprinde le RAJES

a phende: ‚Ov na kerela nič!

Na avela pre amende e bibach,
šoha na ela mariben aňi bokh.

¹³ O proroka hine sar balvaj
a leskro lav andre lende nane;
avke mi ačhel pes lenge oda, so phende.‘ “

O RAJ anel avri o sudos

¹⁴ Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder
Del:

„Bo vakeren kajse lava,
čerinava kale manušen pro kašta
a mire lava andre tiro muj kerava sar jag,
so len labarela.

¹⁵ Manušale le Izraeloskre!
phenel o RAJ,

anava pre tumende le narodos dural,
o zoralo narodos, so hino čirlastar;
o narodos, saveskri čhib na prindžaren
a na achalon, so vakereľ.

¹⁶ Leskro tulcos hino sar phundrado hrobos,
savore hine hrděni.

17 Chala tumenge o ulipen the o maro,
 chala tumenge le čhaven the le čhajen,
 chala tumenge le bakren the le dobitkos,
 chala tumenge o hroznos the o figi.
 La šablaha domarela tumare ohradzimen fori,
 pre save tumen muken.“

18 „No aňi andre ola dživesa,“ phenel o RAJ,
 „tumen calkom na zňičinava. 19 Te palis o
 manuša phučena: ‚Soske amenge o RAJ, amaro
 Del, kada savoro kerđa?‘, pheneha lenge: ‚Avke
 sar man tumen omukľan a služinenas avre de-
 vlenge andre tumari phuv, avke akana služinena
 le cudzincenge andre phuv, savi nane tumari.‘ “

O nagodaver narodos

- 20 „Kada den te džanel le Jakoboskre potomkenge
 a phenen oda the andre Judsko:
 21 Šunen kada, tumen nagodaver a diline
 manušale!
 Hin tumen jakha, ale na dikhen,
 hin tumen kana, ale na šunen.
 22 Na daran mandar?“ phenel o RAJ.
 „Na izdran mandar?
 Me kerđom e poši paš o moros sar hraňica,
 šoha la našti predžal.
 O vlni andre šaj demen,
 ale nič na kerena,
 šaj hučinen,
 ale na predžana prekal.
 23 Ale kale narodos hin o jilo zacato a zoralo;
 visarde pes mandar a gele het.
 24 Aňi peske na phende:

„Aven daras pes le RAJESTAR, amare De-
vlestar,
savo del o brišind andro spravno časos.
Ov del o jesuno the o jaruno brišind
a the o kurke, andre save pes skidel upre o
ulipen.’

25 Angle tumaro nalačhipen zaačila kala veci,
angle tumare bini pes tumendar iľa o
lačhipen.

26 The maškar mire manuša hin o nalače,
so hine garude a užaren skurčimen,
hoj te chuden le čiriklen;
hine sar ola, ko rozthoven o pasci,
hoj te chuden le manušen.

27 Avke sar hine o klitki pherde le čiriklenca,
avke hine lengre khera pherde le
klamišagoha;

vašoda barvalile a zoralile;
28 thulile a prechale pes.

Lengre nalače skutken nane hrañici;
na sudzinen spravdlišagoha.

Pal o sudi le šiotengre lenge na džal
a le čorengre sudi na sudzinen.

29 Či len vaš kada na marava?“
phenel o RAJ,

„Či kajse narodoske
oda na visarava pale?

30 Vareso strašno a džungalo
pes kerel andre phuv.

31 O proroka prorokinen klamišagos,
o rašaja vladñinen peskra zoraha

a mire manušenge oda avke hin pre dzeka.
Ale so kerena, sar avela o koñec?“

6

O sudos pro Jeruzalem

¹ „Manušale le Benjaminoskre, denašen het andral o Jeruzalem!

Trubinen pro rohos andro foros Tekoa;
den znameñje pro poplach paš o Bet-Kerem,
bo le severostar avel baro nalačhipen the bari skaza.

² Zničínava o foros le Sionoskro,
ola šukar the rajikaña čha.

³ O ñeprijaťela ke late avena sar o pastjera peskre stadenca,
ačhavana peske pašal late o stani
a sako chala savoro pašal peste.

⁴ Phenena: „Pripravinas pes pro mariben pre late!

Ušťas a džas, medik hin dilos!
Ale dikh, vigos amenge, bo o kham imar zadžal andre
a o račakre ciñi baron.

⁵ Ušťas upre a džas prekal e rat
te zničinel lakre pevností!“

⁶ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„Čhingeren avri o stromi
a hordinen o bara the e čik pašal o muri le Jeruzalemoskre,
hoj pes te dochudas andre.

Kada foros peske zaslužinel o trestos,
bo nane andre leste nič aver ča o trapišagos.

7 Avke sar andral e chañig avel avri o pañi,
 avke andral leste avel avri o nalačhipen.
 Pre leskre ulici šundol, sar pes maren a
 phageren;
 leskre dukhade the nasvale manuša hine
 furt angle mire jakha.

8 Prile o dovakeriben, Jeruzalemona,
 bo sar na, ta oddžava tutar,
 a kerava tutar e pušta,
 andre savi ñiko na bešela.“

9 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „Ola, ko ačhena te dživel andro Izrael,
 ena sar ola hrozni, save pes džal dujtovar te
 skidel upre.
 Vašoda dža pre lende, sar te ulalas vi-
 nohradňikos,
 a thov tiro vast pro hrozni, so mek ačhile.“

10 Avke me phendom:
 „Kaske šaj phenav
 a kaske šaj dav te džanel?
 Ko man šunela?
 Se dikh, lengre kana hine kašuke,
 a vašoda našti šunen.
 Rušen, sar lenge o RAJ dovakerel,
 a nane lenge oda pre dzeka.

11 Vašoda hin andre mande pherdo choľi le
 RAJESKRI;
 na birinav la imar te zľidžal.“

Akor o RAJ phenda:
 „Čhiv avri odi choľi pro čhavore pre ulica
 the pre partija le terne čhavengri.

Andre odi choli ena zachudle o rom the e romni,
o phuro the o igen phuro.

12 Lengre khera peske lena aver džene,
jekhetane lengre maľenca the romņijenca,
bo me nacirdava miro vast pro manuša andre
kadi phuv,“
phenel o RAJ.

13 „Le nekciknederestar dži o nekbareder,
savoreng džal ča pal o love.

Mek the o proroka the o rašaja,
savore ča thoven avri le manušenca.

14 O bare dukha mire manušengre učharen ča
avke andre.
Phenen: ‚Savoro hin mištes,‘
ale nič nane mištes.

15 Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?

Na, nisostar pes na ladžan,
mek aňi te lolol avri na džanen.

Vašoda merena avke, sar mule okla džene;
ena zničimen, sar len marava,“
phenel o RAJ.

O Izrael na prilel le Devleskro drom

16 Kada phenel o RAJ:

„Zaačhen pro droma a rozdikhen tumen
a phučen pal o phurikane chodņiki.

Dophučen tumen, kaj hin oda lačo drom,
a pal leste džan,

avke arakhena o odpočinkos prekal tumari duša.
Ale on odphende: ‚Na, amen na džas!‘

17 Ačhadom upral tumende stražņiken a
phendom:

‚Šunen pro hangos la trubakro!‘

Ale on odphende: ‚Na, amen na šunaha!‘ “

18 Avke o RAJ phenda:
 „Vašoda šunen, narodale;
 tumen, so san o švedki,
 dikhen, so pes lenca ačhela.

19 Šun, phuvije!
 Me anav pre kala manuša e pohroma,
 sar o ovocje vaš oda nalačhipen, so gon-
 dolinenas avri.
 Bo mire lava na kamenas te šunel a miro
 zakonos odčhide.

20 Soske mange anen o kađidlos andral e Šeba,
 abo e voňavo trstina andral e phuv, so hiňi
 dur?
 Tumare labarde obeti na prilav;
 tumare obeti mange nane pre dzeka.“

21 Vašoda kada phenel o RAJ:
 „Thovav angle kala manuša o pasci,
 hoj lenge upre te poddžan o pindre;
 merena jekhetane o dada le čhavenca,
 a o susedi jekhetane le prijatelenca.“

O nepřijatelīs avel pal o severos

22 Kada phenel o RAJ:
 „Dikh, andral e severno phuv
 avel e bari armada;
 o baro narodos pes hazdel upre
 pro agora la phuvakre.

23 Hine vizbrojimen le lukenca the le kopijenca,
 hine igen dziva the bijileskre;
 lengro hangos hučinel sar o moros,
 aven pro graja,
 hine rozačhade sar o slugađa pro mariben,
 hoj pes tuha te maren, čhaje le Sionoskri.“

24 O manuša phenen:
„Amen pal lende šundam o hiros,
a slabisaľile amenge o vasta.
Zaila amen e dar the ajsi dukh,
savi hin la džuvľa, sar ločhol.

25 Ma džan avri pre maľa
aňi ma phiren pal o drom,
bo e šabľa le ňeprijaťeliskri
the e bari dar hin všadzík pašal amende.“

26 Avke o RAJ phenel:
„Mire manušale,
uren pre tumende o gada le gonestar,
valinen tumen andro prachos andral o bov,
ľikeren e žala a zorales roven sar pal jekhoru
čhavoro,
bo jekhvareste pre amende avela o
ňičitelis!“

27 O RAJ mange phenda:
„Ačhadom tut, hoj te preskumines mire
manušen,
avke sar pes skušinel o trast,
hoj te preskušines a te prindžares lengre
droma.

28 Savoredžene hine zacata vzburenci,
zorale sar bronzos the trast;
savore hine previsarde,
ča phiren a vakeren o pľetki.

29 E bari jag labol andro bov,
ale e mel le trastestar našťi prelabarel.
Avke zbitočne hin te prelabarel mire manušen,
bo le nalače manušen našťi te oddelinel.

30 Vičinen len ‚odčhido rup‘,

bo o RAJ len pestar odčhida.“

7

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske:
² „Ačhav tut andre chramoskri brana a de te džanel kada lav:
Šunen o lav le RAJESKRO, savore manušale andral e Judsko, tumen, so aven andre te lašarel le RAJES prekal kala brani. ³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Čerinen tumaro dživipen the tumare skutki, so keren, hoj tumen te mukav te bešel pre kada than.
⁴ Ma muken tumen pre kala klamišagoskre lava: „Kada hin o Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO!“
⁵ Čerinen čačes tumare dživipena the tumare skutki! Čačes keren o spravodlišagos maškar tumende! ⁶ Ma trapinen le cudzincos, la širota the la vdova, ma čhoren avri o ňevinno rat andre kadi phuv a ma phiren pal aver devla, bo ča tumenge kerena nalačo! ⁷ Te kada kerena, mukava tumen te bešel andre kadi phuv, savi diňom tumare phure dadenge pro furt.
⁸ Ale dikhen, tumen pes muken pro klamišagoskre lava, save tumenge nane lače pre ňisoste. ⁹ Tumen čoren, murdaren, keren lubipen, falošne len veri, labaren o kadidlos le Baaloske a lašaren avre devlen, saven na prindžarenas. ¹⁰ Tumen keren kala veci, save me našti avri ačhav, a palis aven a ačhen angle ma andre miro Chramos a phenen: „Amen sam

chraňimen!“ ¹¹ Gondolinen tumenge, hoj miro Chramos hin o kher prekal o zbužňika? Ale me dikhlom, so keren, phenel o RAJ.

¹² Džan andro Šilo, pre oda than, savo mange ešebno kidňom avri, hoj man ode te lašaren, a dikhen, so lestar kerđom, anglo bini mire manušengre le Izraeloskre. ¹³ Tumen kerenas savore kala nalače skutki, phenel o RAJ, a me ke tumende vakeravas furt pale a pale, ale tumen na kamenas te šunel. Sar me vičinavas, tumen mange na odphenenas. ¹⁴ Avke akana oda, so kerđom le thaneha andro Šilo, kerava the mire Chramoha, pre savo pes tumen muken, le thaneha, so diňom tumenge the tumare dadenge. ¹⁵ Tradava tumen pašal ma het, avke sar tradňom het savore tumare phralen, savore potomken le Efrajimoskren. ‘ “

O manuša na kamen te šunel

¹⁶ O RAJ phenel: „Jeremijaš, ma modlín tut vaš kala manuša! Ma mang tut aňi ma rov vaš lenge! Ma vičin ke ma, bo me tut na šunava avri.

¹⁷ Či tu na dikhes, so keren andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem? ¹⁸ O čhave kiden o kašta, o dada keren e jag a o romňija ušanen o chumer pro bokela la ňeboskra kralovnake. Obetinen o molakre obeti avre devleng, hoj man te dukhaven. ¹⁹ Či man oleha dukhaven?“ phenel o RAJ. „Či na korkore pes a oleha peske keren ladž?

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Miri bari cholí čhivava avri pre kada than, pro

manuša, pro dobitkos, pro stromi the pro ulipen la phuvakro; labola a na murdaŕola andre.

²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Ča džan a labaren tumenge dureder o obeti a dothoven len paš okla obeti a šaj chan tumenge savoro mas! ²² Se akor, sar ilom tumare daden avri andral o Egipt, na phendom lenge aňi lenge na prikazindom, hoj te keren o labarde obeti abo varesave aver obeti. ²³ Ale diňom len ča kada prikazis: ‚Šunen man a me avava tumaro Del a tumen avena mire manuša. Dživen avke, sar tumenge prikazindom, a ela tumenge mištes.‘ ²⁴ Ale on oda na kerenas a na kamenas man te šunel. Zacatones phirenas andre peskro nalačo gondolišagos a visarde pes palal a na gele anglal. ²⁵ Ole dživesestar, kanastar tumare dada avle avri andral o Egipt, dži akana furt bičhavavas ke lende mire služobňiken le proroken, ²⁶ ale on man na kamenas te šunel a na kerenas oda, so lenge phenavas. Ačhile zacata a sas goreder sar lengre dada.

²⁷ Te lenge phenaha kala savore lava, the avke tut na šunena; te pre lende vičineha, na odphenena tuke. ²⁸ Phen lenge kada: ‚Kada hin o narodos, savo na šunel le RAJES, peskre Devles, aňi na kamel te prilel o dovakeriben. O čačipen muľa, našliľa andral lengre muja.

²⁹ Strihin tuke o bala a čhiv len het. Gilav o halgatovos upre pro brehi, bo o RAJ pestar odčhida a omukla o pokoleňje, pre savo hino cholamen.‘ “

E Dolina le Vrahengri

³⁰ O RAJ phenel: „Se o manuša andral e Judsko kerenas oda, so nane lačo angle mire jakha. Peskre džungale modli thode andre miro Chramos, hoj les te meľaren andre. ³¹ Andre dolina Ben-Hinom peske ačhade o oltaris, so pes vičinelas Tofet, hoj ode te labaren peskre čhaven the čhajen andre jag. Ale me lenge na prikazindom kada te kerel, mange oda na sas aňi pre godi. ³² Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, hoj o manuša oda imar na vičinena Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale Dolina le murdarip-naskri, a ode andro Tofet o manuša parunena le mulen, bo avrether na ela than. ³³ O mule feľa kale manušengre chana o čirikle the o dziva džviri. Na ela ko len te tradel het. ³⁴ Lava andral o judska fori the pal o Jeruzalemoskre ulici het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro, bo e phuv ačhela zamukli.“

8

¹ „Andre oda časos, phenel o RAJ, lena avri andral o hrobi o kokala le judske kralengre, o kokala le rajengre, o kokala le rašajengre, o kokala le prorokengre the o kokala le manušengre andral o Jeruzalem. ² Thovena len pro kham, pro čhonoru the pro čercheňa le ňeboskre, saven kamenas, savenge služinenas, pal save phirenas, savendar phučenas so te kerel a saven lašarenas. Na skidena len upre aňi len pale na parunena, ale ačhena rozčhide pre phuv sar hnojos. ³ No varesave dženen ole nalače manušendar mukava te dživel a

roztradava len pre savore thana. Ale prekal ola manuša ela feder te merel sar te dživel, phenel o Nekzoraleder RAJ.' "

O binos the o sudos

⁴ „Jeremijaš, phen lenge: „Kada phenel o RAJ: Te vareko perel, či imar na uštel upre?

Te vareko oddžal, či imar na avel pale?

⁵ Soske pes kala manuša visarde het?

Soske pes mandar o Jeruzalem furt visarel het?

Likeren pes le klamišagostar

a na kamen pes te visarel pale ke mande.

⁶ Visardom ke lende o kaņa a šundom, hoj na vakeren o čaćipen.

Ňikasko nane pharo vaš peskro binos a ņiko na phenel: „Jaj, so kerdom?“

Sako sidarel peskre dromeħa,

avke sar o graj sidarel andro mariben.

⁷ Mek the o bocianos pro ņebos džanel peskro časos;

e hrdlička, e lastovička the o drozdos dolikeren o časos kana te džal het a kana te avel pale,

ale mire manuša na džanen, so lendar o RAJ kamel.

⁸ Sar šaj tumen phenen:

„Amen sam godaver, bo amen hin o zakonos le RAJESKRO“?

Se dikh, tumare falošna učiteľa le zakonoskre les čerinde

a dopisinde andre o klamišagi.

⁹ Tumare godaver učiteľa ena pro asaben,

- predarana a chudena len.
 Se odčhide o lav le RAJESKRO!
 Akor savi godi len hin?
- 10 Vašoda lengre romñijen dava avrenge
 a lengre mali dava lengre ñeprijatelenge.
 Bo le nekciknederestar dži o nekbareder,
 savorenge džal ča pal o love.
 The o proroka the o rašaja,
 savore klaminen.
- 11 O bare dukha mire manušengre učharen ča
 avke andre.
 Phenen: „Savoro hin mištes,“
 ale nič nane mištes.
- 12 Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?
 Na, ñisostar pes na ladžan,
 mek aňi te lołol avri na džanen.
 Vašoda merena avke, sar mule okla džene;
 ena zničimen, sar len marava,
 phenel o RAJ. ‘ “
- 13 „Lava lendar lengro ulipen, phenel o RAJ.
 Pro viňičis len na ela o hroznos
 a pro figovňikos len na ela o figi;
 a mek the o prajti lenge šučona avri.
 Oda, so len diňom,
 ela lendar ilo het. ‘ “
- 14 O manuša phenen: „Soske mek bešas?
 Aven skidas pes upre,
 a džas andro ohradzimen fori,
 hoj ode te meras!
 Se o RAJ, amaro Del, amen kamel te zničinel
 a del amen te pijel o jedovato paňi,
 bo amen kerđam o bini anglo RAJ.

15 Užarahas pro smirom,
 ale o lačhipen na avelas,
 pro sastipen, ale dikh, avla e bari dar.
 16 Andral o foros Dan šundol
 le grajen te fučinel a le žrebcen te erdžinel.
 Cali phuv ola vikatar razisaol.
 Avena a chana tele cali phuv the savoro, so andre
 hin;
 o foros the leskre manušen.“

17 O RAJ phenel:
 „Bičhavava pre tumende le sopen;
 le zmijen, pre save na zalela ņisavo
 vražišagos,
 a danderena tumen.“

18 Palis me phendom:
 „Hin man igen bari žala,
 igen man dukhal o jilo.
 19 E čaj mire manušengri vičinel pre pomoca
 andral e phuv, so hiņi dur:
 ,Či o RAJ imar nane pro Sion?
 Či leskro Kralis imar ode nane?’ “

O RAJ odphenda:
 „Soske man cholarenas oleha,
 hoj lašarenas tumare sochi
 a bandonas angle tumare chocsave cudza
 modli?“

20 O manuša phenen:
 „Pregela e žatva, pregela the o ņilaj,
 ale amen mek furt na sam zachraņimen!“

- 21 Me phendom:
 „Miro jilo hino dukhado,
 bo mire manuša hine dukhade.
 Pharo mange hin
 a avla pre ma bari dar.
- 22 Či nane likos andro Gilead?
 Či nane ode doktoris?
 Akor soske na saston avri
 mire manuša?
- 23 Oj, te miro šero ulahas sar chañig pherdi le
 pañeha
 a miri jakh sar prameñis le apsenca,
 hoj te šaj rundomas rat-džives
 vaš mire manuša, so sas murdarde.“

9

- 1 „Oj, te ča man ulahas pre pušta ajsi streškica,
 kaj presoven o putñika,
 hoj te šaj omuklomas mire manušen
 a gelomas lendar het.
 Se savore hine lubara,
 e banda le napačivale muršengri.“

- 2 O RAJ phenel:
 „Nacirden peske o čhiba sar o lukos te livinel o
 klamišagos;
 le čačipnaha na vladñinen andre phuv.
 Džan andral jekh binos andre aver
 a na kamen man te viznavinel sar peskre
 Devles.
- 3 Den tumenge pozoris pre tumare prijateľa,
 ma pačan aňi tumare phraleske,
 bo dojekh lendar hino klamaris
 a dojekh prijateľis hino pletkošno.

4 Jekh avreha thoven avri
a ňiko na vakerel o čačipen.
O manuša siklon te vakerel o klamišagi;
le binendar, so keren, ačhen igen strapimen.
5 Tumare khera hine maškar o klamišagos;
anglo klamišagos man imar na kamen te
viznavinel,
phenel o RAJ.

6 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Dikh, me len žužarav andre jag a skušinav,
bo so aver šaj kerav mire binošne
manušenca?

7 Lengri čhib hin o meribnaskro šipos;
lengre muja vakeren o klamišagos.
Sako vakerel o šukar lava peskre prijatelīha,
ale andro jilo leha kamel te thovel avri.

8 Či len vaš kada na marava?“ phenel o RAJ.
„Či man pre kajso narodos na pomstīnava?“

9 Me phendom:
„Rovav a hikinav vaš o verchi,
hin man žala pal o pastvini pre pušta,
bo šučile avri a imar ňiko odarik na predžal.
Imar na šundol le dobitkos, le čiriklen aŋi le
dzive džviren;
savore pes rozdenašle a gele het.“

10 O RAJ phenel:
„Le Jeruzalemostar kerava ča kopa bara,
o kher prekal o šakali.
A le judske forendar kerava zamukle thana,
kaj ňiko na bešela.“

¹¹ Me phučlom: „Ko hin ajso godaver, hoj oleske achalola? Ke kaste prevakerda le RAJESKRO muj, hoj oda te del te džanel? Soske hiñi e phuv avke zničimen a avrišučardi sar e pušťa, prekal savi ñiko imar na predžal?“

¹² O RAJ odphenda: „Vašoda, bo omukle miro zakonos, savo lenge diñom. Na šunde man añi na kamle te kerel oda, so lenge phendom. ¹³ Ale kerenas oda, so kamenas peskre zacate jilenca, a džanas pal o modli Baal, avke sar len sikade lengre dada.“ ¹⁴ Vašoda o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel kada: „Dikh, čalarava kale manušen le kirke chabeneha a dava len te pijel o jedovato pañi. ¹⁵ Roztradava len maškar o narodi, save na prindžarenas añi on añi lengre dada. Bičhavava pre lende e šabla, medik len na murdarava avri.“

O manuša andral o Jeruzalem mangel e pomoca

¹⁶ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Achalon oda, so tumenge phenav,
a vičinen ole džuvlen, so phiren te rovel pro pohrebi!
Bičhaven pal ola, so hine nekfeder andre oda.“

¹⁷ Mi aven sig a mi roven upral amende,
hoj o apsa amenge te aven avri andral o jakha
a te čulan tele pal o bervi.

¹⁸ Se andral o Sion šundol o roviben:
„Joj, save sam zničimen! Sam pre bari ladž!
Mušinas te omukel e phuv,
bo amare khera hine čhide tele.“

- 19 Me phendom:
„Džuvlaŕe, šunen o lav le RAJESKRO,
phundraven o kana pro lava andral leskro
muj.
Sikaven tumare čhajen te rovel
a tumare prijatelken te gilavel o halgatovi.
- 20 Se o meriben avel andre prekal amare oblaki
a dodžal dži andre amare pevnosti.
Ňičinel le čhavoren pro uliči
a le terne čhaven maškar o foros.“
- 21 „Phen lenge: Kada phenel o RAJ:
„O mule ŕela le manušengre peren tele sar o
hnojos pro mali,
sar e pšenića pre mala, savi hiŇi košimen
tele,
a Ňiko la na skidel upre.“
- 22 Kada phenel o RAJ:
„O godaver pes te na lašarel peskra godaha,
o zoralo pes te na presikavel peskra zoraha
a o barvalo pes te na lašarel peskre bar-
valipnaha.
- 23 Ale oda, ko pes lašarel, pes mi lašarel kaleha,
hoj man prindžarel a achalol mange,
bo me som o RAJ, savo presikavel o verno
kamiben
a kerel o spravodlišagos the o čaćipen pre
phuv,
bo andre kala veci man hin o radišagos,“
phenel o RAJ.
- 24 „Dikh, aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „hoj
marava savoren, so hine obrezimen ča pro ŕelos.

²⁵ Marava le manušen andral o Egipt, andral e Judsko, andral o Edom, andral o Amon the andral o Moab the savoren, so bešen pre pušta a holinen peske o bala pro šero pal o seri, bo savore kala narodi nane obrezimen. A aňi o manuša andral o Izrael nane obrezimen andro jile.“

10

Pal o modli

¹ Manušale le Izraeloskre, šunen, so tumenge phenel o RAJ: ² Kada phenel o RAJ:

„Ma siklon o droma avre narodendar a ma predaran le znameňjendar pro ņebos, kajte lendar aver narodi daran.

³ Se o modli le narodengre nane pre ņisoste; čhinel pes tele o stromos andro veš a o šikovno majstros lestar kerel e modla.

⁴ Thovel upre o somnakune the rupune ozdobi; marel andre le čokanoha o lecegi, hoj te na visalol avri.

⁵ Lengre modli hine sar o strašjakos pre ogurken-gri maľa; našti vakeren a mušinen len te lidžal, bo na phiren.

Ma daran lendar, bo našti ubližinen a aňi našti keren vareso lačo.“

⁶ Me phendom:

„Ňiko nane sar sal tu, RAJEJA, tu sal baro; igen bari zor hin andre tiro nav.

⁷ Ko pes tutar na darandilahas, Kralina le narodengro?

He, tutar pes kampil te daral,

- bo ňiko nane ajso sar tu
 maškar savore godaver vodci le narodengre
 aňi andre savore lengre krališagi.
- 8 Savore manuša ole narodengre hine diline a
 nagodaver.
 So šaj siklon le kaštune modlendar?
- 9 Lengre modli hine obthode le rupoha andral o
 Taršiš
 the le somnakaha andral o Ufaz,
 savoro oda hin e buči le majstrengrī;
 hine urde andro lole the fjalova gada,
 so hine side le šikovne umelcendar.
- 10 Ale o RAJ hino jekh čačikano Del;
 ov hino džido Del a večno krališ.
 Leskra cholatar izdral e phuv,
 o narodi na birinena te zlidžal leskri choli.
- 11 Phenen lenge kada: ‚Ola devla, so na
 stvorinde o ňebos the e phuv, našlona pal e phuv
 the telal o ňebos.‘
- 12 Ale o RAJ kerđa e phuv peskra zoraha;
 peskra bara godaha stvorindā e phuv
 a nacirdňa o ňebos.
- 13 Sar leskro hangos herminel,
 hučinen o paňa pro ňebos;
 pal o agor la phuvakro anel o chmari.
 Bičhavel o bleski le brišindeha
 a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.
- 14 Savore kala modlara hine diline the bi e godi.
 Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,
 bo leskre modli hine o klamišagos
 a nane andre lende o dichos.
- 15 O modli na mon nič a hine pro asaben;
 sar avela lengro sudos, ena zničimen.
- 16 Ale o Del le Jakoboskro nane ajso sar ola modli.

Ov hino Stvoritelis savoreske
 a o Izrael hine leskre manuša,
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“

O sudos avel

17 Tu, so bešes andro obklučimen foros,
 ker tuke tire veci, hoj te omukes o foros.

18 Bo kada phenel o RAJ:
 „Akana čhivava avri olen, ko bešen andre
 kadi phuv,
 domukava pre lende o pharipen,
 hoj oda te šunen.“

19 O manuša andral o Jeruzalem phenen:
 „Vigos amenge, bo sam zrañimen,
 amari rana hiñi igen dukhađi.“

Me phendom:

„Kada hin miro nasvaliben, mušnav oda te
 zlidžal.

20 Miro stanos hino zñičimen;
 savore lani hine čhingerde.

O čhave man omukle a imar nane.
 Nane ko mange pale te ačhavel o stanos
 añi te nacirdel o lepedi.

21 O pastjera sas diline
 a na rodenas le RAJES,
 vašoda lenge nič na avelas avri
 a savore lengre stadi hine roztradle.

22 Šun! Avel varesavo hiros,
 e bari vika la armadakri andral e severno
 phuv,
 savi kerela le judske forendar e pušta,
 o kher prekal o šakali.“

E modlitba le Jeremijašiskri

- 23 „Me džanav, RAJEJA,
 hoj o dživipen le manušengro nane andre
 lengre vasta,
 hoj nane andre lengri zor te lidžal peskre
 kroki.
- 24 Mar man, RAJEJA, ale na buter sar kampil,
 na andre tiri choľi,
 hoj man te na zničines.
- 25 Čhiv avri tiri choľi pro narodi,
 so tut na prindžaren,
 the pro manuša,
 so na lašaren tiro nav.
 Bo on chanas tele le Jakoboskre manušen;
 calkom amen chale tele
 a zničinde amari phuv.“

11*O manuša na dolikeren e zmluva*

- 1 Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske:
 2 „Šunen o lava kala zmluvakre a phenen len
 le manušenge andre Judsko a the olenge, ko
 bešen andro Jeruzalem. 3 Kada phenel o RAJ, o
 Del le Izraeloskro: ‚Prekošlo hin oda manuš, ko
 na šunel o lava kala zmluvakre. 4 Kadi zmluva
 prikazindom tumare dadenge akor, sar len ilom
 avri andral o Egipt, andral o trastuno bov.‘
 Akor phendom: ‚Šunen man a keren savoro, so
 tumenge prikazinav, a akor avena mire manuša
 a me avava tumaro Del. 5 Avke dolikerava e vera,
 so diňom tumare daden, hoj lenge dava e phuv,
 kaj čulal o thud the o medos.‘ Odi phuv, so hiňi
 adadžives tumari.“

Akor me odphendom: „Amen, RAJEJA!“

⁶ Palis mange o RAJ phenda: „De te džanel savore kala lava andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem. Ode pheneha: ‚Šunen o lava kala zmluvakre a dolikeren len. ⁷ Se akorestar, kanastar ilom avri tumare daden andral o Egipt, dži adadžives lenge zorales dovakeravas pale a pale a phenavas lenge kada: ‚Šunen man!“ ⁸ Ale on na šunenas aňi na prithovenas peskre kana, ale sako džalas pal peskro zacato the nalačo jilo. Vašoda pre lende anava savore prekošibena andral kadi zmluva, savi lenge prikazindom te dolikerel, ale on la na dolikerenas.‘“

⁹ O RAJ mange phenda: „O manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pes dovakerde, hoj pes pre mande ačhavana. ¹⁰ Visarde pes pale ke ola bini, so kerenas lengre phure dada, save na kamenas te šunel mire lava. Phirenas pal aver devla, hoj lenge te služinen. O Izrael the o Juda porušinde e zmluva, so kerdom lengre dadenca. ¹¹ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: ‚Bičhavava pre lende e pohroma, savatar našti denašena. Palis ke ma vičinena, ale me len na šunava avri. ¹² O fori andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem džana a mangena peske e pomoca ole devlendar, savenge labarenas o kađidlos, ale on len našti zachraňinena andre oda časos, sar avela e pohroma. ¹³ Tu, Juda, ajci keci fori tut hin, ajci tut hin the devla; a ajci keci ulici hin andro Jeruzalem, ajci oltara ačhadan le džungale devleske Baaloske, hoj leske te labaren o kađidlos.‘

14 Vašoda ma mang tut vaš kala manuša aňi ma an vaš lenge e prosba vaj modlitba. Bo sar ke ma on vičinena andral peskro pharipen, me len na šunava avri.“

15 O RAJ phenel:

„Mire manušale, saven kamav,
savo tumen hin pravos te avel andre miro
Chramos,
te keren kajse nalače veci?
Gondolinen tumenge, hoj o lava, so den, vaj o
mas, so obetinen,
tumendar odlena e pohroma?
Hoj pale radisařona?“

16 O RAJ tut vičinelas „zeleno oliva ozdobimen le šukar ovocenca“. Ale le zorale bleskenca la podlabarđa a lakre konarica zlabile.

17 O Nekzoraleder RAJ, savo tut zasadzinda, tut darada avri la pohromaha vašoda, bo the o Izrael the e Judsko kerenas o nalačhipen a cholarde man, bo labarenas o kadidlos le Baaloske.

Plaňinen o nalačhipen pro Jeremijaš

18 O RAJ mange sikađa o nalačhipen, so pre ma plaňinen, a achaliřom oda, sar dikhřom lengre nalače skutki. 19 Somas sar o bakroro, saves lidžan te murdarel, aňi na džanřom, hoj pre ma plaňinen kajso nalačhipen:

„Aven čhinas tele o stromos the leskro ovocje;
aven las les pal o svetos het,
hoj pes te na leperel leskro nav.“

20 Ale tu, Nekzoraleder RAJEJA, so sudzines spravodřivones

a skumines o jilo the e godi,
de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,
bo angle tu andom miro pharipen.

²¹ Vašoda kada phenel o RAJ pal o manuša andro Anatot, so tut kamen te murdarel a phenen tuke: „Ma prorokin andro nav le RAJESKRO, bo mereha amare vasteha!“ ²² Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „He, marava len. Lengre terne murša ena murdarde la šablaha a lengre čhave the čhaja merena bokhatar. ²³ Ņiko lendar na ačhela te dživel, bo anava e pohroma pro manuša andral o Anatot andre oda berš, sar len marava.“

12

O Jeremijaš phučel le RAJESTAR

- ¹ „RAJEJA, tu sal furt spravodlivo,
sar man tuha kerav.
No the avke tuha kamav te vakerel pal o čačipen.
Soske le nalačenge avel avri lengro drom?
Soske peske savore űeverna dživen andro
smirom?
- ² Tu len sadzindal a on mukle o koreňa;
baron peske a anen ovocje.
Tu sal furt pre lengre vušta,
ale dur lengre jilendar.
- ³ No tu man prindžares, RAJEJA,
dikhes man a skumines, savo man hin jilo ke
tute.
Lidža len sar bakroren te murdarel
a oddelin len pro murdaripen.
- ⁴ Mek dži kana ela e phuv šuki
a e čar pre dojekh maľa šučola avri?

Bo o manuša, so dživen pre phuv, hine nalače,
 o džviri the o čirikle murdaŀon,
 bo o manuša phenen:
 ‚O RAJ na dikhel, so keras.‘ “

O RAJ odphenel

- 5 „Te na birines te denašel le manušenca
 a imar sal strapimen,
 sar mek birineha te denašel le grajenca?
 Te slabisaŀos pre rovno phuv,
 ta akor so kereha,
 sar denašeha prekal o bare kraki le Jor-
 danoskre?
- 6 Se mek the tire phrala,
 e famelija andral tiro kher,
 pes tutar visarde
 a namištes pre tu vakeren.
 Ma pača lenge,
 kajte tuha vakerena gulones.“
- 7 „Omuklŀom miro kher,
 odčhidŀom mire manušen.
 Le manušen, saven kamav, diňom
 andro vasta le űeprijaŀelenge.
- 8 Mire manuša chudle pre ma te džal
 sar o levos andro veš;
 hazdle pre mande peskro hangos,
 vašoda len našŀi avri ačhav.
- 9 Mire manuša hine sar o flekato čiriklo,
 obklučimen le drave čiriklenca.
 Noča džan a skiden savore dzive džviren
 a anen len te chal.
- 10 But cudza paštjera mange zňičinde e viňica;
 phirde mange pal miri phuv.
 Miri šukar maŀa zňičinde

a kerde latar zamukli pušta.

¹¹ Visarde la pre pušta,
hiňi zamukli a rovel ke ma;
cali phuv hiňi zňičimen,
ale ňiko peske oda na lel andro jilo.

¹² Pre savore uče brehi pre pušta
aven o ňičitela,
bo le RAJESKRI šablá chal savoren
pal jekh agor la phuvakro dži pre aver.
Ňiko na denašela.

¹³ Mire manuša sadzinenas e pšeňica, ale skide-
nas o trňi;
trapinenas pes, ale nič lenge na barila.

Ladžana pes vaš peskri žatva,
bo o RAJ peskra bara choľaha savoro
zňičinda.“

¹⁴ Kada phenel o RAJ pre savore nalače susedi, so pes chudle mira phuvatar, savi diňom mire manušenge, le Izraelitenge: „Cirdava ole nalače manušen avri andral lengre phuva a le judske manušen lendar zachraňinava. ¹⁵ Ale palis sar len cirdava avri, pale mange ela vaš lenge pharo a dojekh narodos thovava pale andre peskri phuv. ¹⁶ A te sikľona mištes o droma mire manušengre a sikľona te lel vera pre miro nav: ‚Sar dživel o RAJ!‘ avke sar on varekana sikade mire manušen te lel vera pro Baal, akor ena bararde avri maškar mire manuša a dživena peske mištes. ¹⁷ Ale te na šuňena, cirdava avri ole manušen le koreňenca a zňičinava,“ phenel o RAJ.

13

O podobenstvo pal o sirimos

¹ Kada mange phendā o RAJ: „Dža a cin tuke o lanovo sirimos a thov tuke les pašal o klubi, ale ma thov les andro pañi.“ ² Avke mange cindom o sirimos, sar mange phendā o RAJ, a thodom mange les pašal o klubi.

³ Palis ke ma o RAJ prevakerdā dujtovar kavke: ⁴ „Le o sirimos, so tuke cindal a hino tute pašal o klubi, ušći a dža ko pañi Euftrat a ode les garuv andre chev andre skala.“ ⁵ Avke me gelom a garuđom les paš o Euftrat, sar mange prikazindā o RAJ.

⁶ Sar pregele but dživesa, phendā mange o RAJ: „Ušći a dža ko Euftrat a le odarik o sirimos, savo tuke prikazindom ode te garuvel.“ ⁷ Avke me gelom ko Euftrat, kopalindom avri o sirimos a ilom pal oda than, kaj les garuđom. O sirimos imar sas zničimen a na sas lačo pre ñisoste.

⁸ Akor ke ma avla o lav le RAJESKRO: ⁹ „Kada phenel o RAJ: ‚Kavke zničinava o baripen le Judaskro the o baro baripen le Jeruzalemoskro. ¹⁰ Kala nalače manuša doperena avke sar kada sirimos, so nane lačo pre ñisoste, bo na kamen te šunel mire lava, džan pal peskre zacata jile a phiren pal aver devla, hoj lenge te služinen a te klañinen pes lenge. ¹¹ Se avke sar o murš phandel o sirimos pašal peste, avke me phandlom pašal mande savore izraelike manušen the savore judske manušen,‘ phenel o RAJ, ‚hoj te aven mire manuša a te anen mange

e slava, e chvala the e pačiv. Ale on man na šunenasa.' "

O podobenstvo pal o džbani

¹² „Phen lenge kala lava: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dojekh džbanos ela naplñimen la mołaha.‘ Pre ada tuke phenena: ‚So na džanas, hoj dojekh džbanos ela naplñimen la mołaha?‘ ¹³ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, savore kale manušen naplñinava la mołaha, medik na ena mate: le kralen, so bešen pre le Davidoskro tronos, le rašajen, le proroken the savore manušen, so bešen andro Jeruzalem. ¹⁴ Phagerava len sar o džbani jekh avreha, le phuren the le ternen jekhetane. Na ela mange pharo, ñikas na kidava avri, zničinava len bi e milost, phenel o RAJ.‘ "

Pal o baripen

¹⁵ „Šunen, prithoven o kan, ma lašaren tumen, bo o RAJ prevakerđa.
¹⁶ Den e chvala le RAJESKE, tumare Devleske, medik na anela o kalipen, medik tumenge na poddžana o pindre pro skali andro kalipen.
 Užarena pro švetlos, ale ov les čeranela pro kalipen; kerela lestar baro kalipen.
¹⁷ Ale te kađa na šunena, miri duša počoral rovela; angle tumaro baripen igen rovela a mire jakhendar čulana o apsa, bo le RAJESKRO stados ela ligendo andro zajatje.“

O judska manuša ena zaile

18 O RAJ mange phenda:

„Phen le kraliske the leskra dake:

„Aven tele pal tumare troni

a bešen tumenge teleder,

bo tumare slavna koruni

tumenge perena tele pal o šere.

19 O fori pro juhos ena zaphandle andre

a niko len na otkerela.

Savore manušen andral e Judsko lidžana andre

aver phuv,

lidžana len calkom avrether.’ “

O zajaťje – o trestos vaš o binos

20 „Hazden upre o jakha a dikhen pre ola,

ko aven pal o severos.

Kaj hino o stados, so tuke sas dino?

Kaj hine tire šukar bakrore?

21 So pheneha akor, sar o manuša,

pal save tuke gondolinehas, hoj hine tire

prijateľa,

tut domarena a vladninena upral tu?

Či na avela pre tu ajse dukha

sar pre džuvli, so ločhol?

22 Te tutar phučeha:

„Soske pre mande kada avľa?’

Oda hin vaš tiro baro binos.

Vašoda tuke hazdle upre o rokli

a pašlile tuha našilu.

23 Či šaj o Kušijcos čerinel e farba pre peskri

cipa?

Abo o leopardos peskre škvrni?

Avke aňi tumen, ko san sikade pro nalačhipen,

našti keren o lačo.

- 24 Roztradava len sar phus,
savo ľecinel andre balvaj pal e pušća.
- 25 Kada hin tiro losos,
tiro kotor, so tuke merindom avri,
phenel o RAJ,
„bo bisterďal pre ma
a mukehas tut pro klamišagos.
- 26 Me tuke hazdava tiri rokľa pro muj,
hoj tuke te dičhol tiri ladž.
- 27 Me dikhlom tiro džungipen,
tiro lubipen, lubikano dživipen;
sar džan jekh pal aver sar o graj pal e kobila
andre ruja,
sar lašaren le modlen pro verchi the pro
maľi.
Vigos tuke, Jeruzalemona!
Medik dži kana kames te ačhel nažužo?“

14

O baro šukiben the e bokh

- ¹ Kada hin o lav, savo phenďa o RAJ le
Jeremijašiske pal o šukiben:
- ² „Baro pharipen hin le Juda,
o manuša andre leskre fori našlon pal o
jakha.
Pašlon pre phuv andre žala
a le Jeruzalem šundol te rovel bara dukhaha.
- ³ Lengre bare manuša bičhade peskre sluhem
paňeske,
on gele paš o chaňiga, ale paňi na arakhle.
Avle pale le prazdne vedrenca;
hine sklaimen a ladžan pes,
vašoda pes chuden šerendar.

⁴ Vašoda, hoj na delas brišind andre phuv,
e maľa hiňi pukimen.

O rolňika pes ladžan
a chuden pes šerendar.

⁵ Mek the e jeleňica pre maľa
omukel peskre cikne jeleňicis, so lake uliľa,
bo nane ode zeleno čar.

⁶ O dziva osli ačhen pro brehi
a phares lenge hin te dichinel sar le
šakalenge.

O jakha lenge zaperen andre,
bo nane ņisavi zeleno čar.“

⁷ O manuša phenen:

„Kajte amare nalačhipena svedčinen pre
amende,

pomožin amenge, RAJEJA,
hoj pes te na dikhel tele tiro nav.

Bo buterval tutar odgeľam
a kerahas o bini anglal tu.

⁸ Tu, so sal e Naďej le Izraeloskri
the leskro Zachrancas andral o pharipen,
soske sal sar o cudzincos andre amari phuv,
sar o putňikos, so ačhel te presovel ča jekh
rat?

⁹ Soske sal ajso sar o manuš, so predaral,
sar o zoralo murš, savo imar na birinel te
zachraňinel?

RAJEJA, tu sal maškar amende,
amen pes vičinas pal tiro nav,
ma omuk amen, RAJEJA!“

¹⁰ Kada phenel o RAJ pal kala manuša:
„Rado phiren upre tele

a na zlíkeren peskre pindre.
 Vašoda nane pre dzeka le RAJESKE;
 akana peske leperďa pre lengre nalačipena
 a marel len vaš lengre bini.“

¹¹ O RAJ mange phendá: „Ma modlín tut vaš o lačhipen prekal kala manuša! ¹² Sar pes poscinenena, me na šunava avri lengro mangipen; sar mange anena e labardí abo e chabeneskri obeta, me len na prilava. Zničínava len la šabláha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha.“

¹³ Akor me phendóm: „Jaj, RAJEJA, Devla miro, bo o proroka furt phenen le manušenge: ‚Na avela pre tumende e šabla ańi e bokh, bo me tumen dava baro smirom pre kada than.‘ “

¹⁴ Avke mange o RAJ odphendá: „O proroka prorokinen klamišagoha andre miro nav. Me len na bičhadóm, nič lenge na prikazindóm ańi ke lende na vakerďóm. On tumenge prorokinen falošne, dikhen o chocsave viđeńja, so peske chudle avri, a vakeren o klamišagi, so peske korkore gondolinde avri.“

¹⁵ Vašoda kada phenel o RAJ pal ola proroka, save prorokinen andre leskro nav, kajte len ov na bičhada, a phenen, hoj e šabla the e bokh na avela andre kadi phuv: „Kala proroka ena murdarde la šabláha a merena bokhatar. ¹⁶ A pre ola manuša, savenge on prorokinen, avela e šabla the e bokh a ena čhíde avri pro ulici andro Jeruzalem. Na ela ko te parunel ańi len ańi lengre romńijen ańi lengre čhaven the čhajen. Čhivava pre lende avri oda nalačhipen, so on korkore kerenas.“

17 „Phen kale manuŝenge kada lav:
 ‚Mire jakhendar čulan o apsa,
 na preačhen rat-džives,
 bo pre pačivali čhaj, pre mire manuša,
 avla bari pohroma, bari dukhađi rana.
 18 Te džav avri pre maľa,
 dikhav pherdo dženen predemaden la
 ŝablaha.
 Te džav andro foros,
 dikhav le manušen, so meren bokhatar!
 Se o prorokos the o raŝaj phiren pal e phuv upre
 tele
 a na džanen peske radi.‘ “

19 Me phendom:
 „RAJEJA, či calkom odčhidaľ le manušen andral
 e Judsko?
 Či džungľiľa tire jileske o Sion?
 Soske amen avke mardaľ,
 hoj naŝti saŝtuvas avri?
 Užarahas pro smirom,
 ale o lačhipen na avelas,
 pro saŝtipen, ale dikh, avla e bari dar.
 20 RAJEJA, amen peske pridžanas amari vina
 a the o nalačhipena amare dadengre,
 bo kerđam o bini anglal tu.
 21 Angle slava tire naveskri ma odčhiv amen!
 Ma ker ladž tire slavne tronoske!
 Leper tuke pre tiri zmluva, so amenca phandľal,
 a ma prephag la!
 22 Či ŝaj o modli le narodengre den o brišind?
 Abo či o ņebos del korkoro pestar o pre-
 hanki?

Či oda na sal tu, RAJEJA, Devla amaro, ko oda
kerel?
Pre tute pes mukas,
bo ča tu kada savoro keres.“

15

E skaza le manušengri andre Judsko

¹ O RAJ mange phendā: „Kajte angle mande ačhilahas o Mojžiš the o Samuel, miro jilo pes na visarela ke kala manuša. Bičhav len mandar het, mi džan het pal mire jakha. ² A te tutar phučena: ‚Kaj džaha?‘ odpheneha lenge: ‚Kada phenel o RAJ:

Oda, ko peske zaslužinel te džal pro meriben, merela;
oda, ko peske zaslužinel e šabla, ela murdardo šablaha;
oda, ko peske zaslužinel e bokh, merela bokhatar;
oda, ko peske zaslužinel te džal andro za-jaťje, ela zailo.‘

³ Štar veci pre tumende anava,“ phenel o RAJ, „e šabla, hoj te murdarel, le rikonen, hoj te čingeren, le čiriklen a the le dzive džviren, hoj te chan a te ničinen. ⁴ A kerava oda, hoj savore krališagi pre phuv pes darana olestar, so pes lenge ačhila, vaš oda, so o judsko krališ o Menaše, o čhavo le Chizkijoskro*, kerda andro Jeruzalem.

⁵ Kaske ela pharo vaš tuke, Jeruzalemona?
Ko vaš tu rovela?

---

* 15:4 15,4 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Ko paš tu zaačhela a phučela tutar:

„Sar dživese?“

⁶ Tu man odčhidal,“ phenel o RAJ,
„visardal tut mange le dumeħa.

Vašoda pre tute nacirdava miro vast a zničinava
tut,

bo imar zuñindom te zlikerel miri cholli.

⁷ Prečhivkerava len la vidlaha
andre savore lengre fori.

Lava lendar le čhaven;

zničinava mire manušen,

bo pes na visarde peskre nalačhe dromen-
dar.

⁸ Ela ode buter vdovi, sar hin e poši paš o moros;
anava le ničitelis pro dilos, so murdarela le
terne muršen

a kerela, hoj o daja te cerpinen;

jekhvareste pre lende anava e bari dar the o
pharipen.

⁹ Slabisaľola odi džuvli, savi and’a eġta čhaven
pro svetos,

phurdela avri e duša.

Dživese lake zadžala o kham,

ela pociñimen a ladžala pes.

A oklen, so predživena, dava te murdarel

lengre ñeprijatelenge,“

phenel o RAJ.

O Jeremijaš pes sajinel le RAJESKE

¹⁰ Me phendom: „Vigos mange, daje miri, hoj
man andal pro svetos, le muršes, so pes furt
mušinel te vesekedinel a te kerel savorenca pal
cali phuv. Na davas kečeñ añi na ilom kečeñ, ale
the avke man savore prekošen.“

11 O RAJ phenda: „Jeremijaš, me tut lendar lava avri. Sar pre tire nepřijateľa avela o pharipen the e skaza, akor pal tu avena a mangena tut, hoj lenge te pomožines. 12 Či šaj o manuš prephagel o trast, o trast pal o severos, vaj o bronzos? 13 Manušale andral e Judsko, tumaro barvalipen the tumare pokladi dava tumare nepřijateľenge a na mola len oda nič; angle savore tumare bini, so kerđan pal cali tumari phuv. 14 Kerava tumendar otroka tumare nepřijateľenge andre odi phuv, savi na prindžaren, bo miri cholí labol pre tumende sar jag.“

15 Me phedom: „Tu džanes, RAJEJA, leper tuke pre ma a pomožin mange; pomstín tut vaš mande mire nepřijateľenge! Ma domuk lenge te lel man het. Soske mek zlíkeres tiri cholí? Se tu džanes, hoj vaš tute cerpinav. 16 Furt, sar ke ma avenas tire lava, chavas len; tire lava mange anen o radišagos a miro jilo lendar radisalol, se me man vičinav pal tiro nav, RAJEJA, Nekzoraleder Devla. 17 Na bešav maškar ola, ko rado mulatinen, a na zabajinav man lenca. Angle oda, hoj šunav tire lava, bešav korkoro a hin andre mande pherdo cholí vaš oda, so kerde. 18 Soske miri dukh šoha na preačhel? Soske hiňi miri rana ajsi dukhadi, hoj našti sastol avri? Me man mukdom savoreha pre tute, ale tu man omuklal avke sar o paňi andre jarka, so ňilaje šučol avri.“

19 Vašoda kada phenel o RAJ: „Te tut visareha kale lavendar, kerava tutar pale miro

služobnikos. Te vakereha oda, so hin vzacno, a na oda, so hin zbitočno, akor tuke domukava pale te vakerele vaš ma le manušenge. Tu ma ker avke sar on, ale on mi keren avke sar tu! ²⁰ Me kerava, hoj te aves ajso zoralo sar o bronzuno muros kale manušenge. Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chrañinav a te lav tut avri,“ phenel o RAJ. ²¹ „Lava tut avri andral o vasta le ñeprijateljengre a cinava tut avri andral o vasta le bijileskre manušengre.“

16

O sudos prekal o manuša andral e Judsko

¹ O RAJ mange phenđa kada: ² „Ma le tuke romña a te na el tut čhave añi čhaja pre kada than.“ ³ Bo kada phenel o RAJ pal o čhave the pal o čhaja, so ulile pre kada than, the pal lengre daja the dada, so len ande pro svetos: ⁴ „Merena pro meribnaskre nasvalibena. Ńiko pal lende na rovela añi len na parunela, ale pašlona pre phuv sar hnojos. Ena murdarde la šablaha a merena bokhatar. Lengre mule tela chana o čirikle the o dziva džviri.“

⁵ Bo kada phenel o RAJ: „Ma dž a andro kher, kaj on vartinen. Ma dž a ode lenca te rovel a ma phen lenge, hoj tuke oda hin pharo, bo me odiom kale manušendar miro smirom, miro verno kamiben the miri milost,“ phenel o RAJ. ⁶ „The o barvalo the o čoro merena andre kadi phuv. Ńiko len na parunela a Ńiko pal lende na rovela. Ńiko pes žalatar vaš lenge na čhingerela

pro telos aňi peske na holinela o bala pro šero.
 7 Ńiko lenca na chala aňi na pijela, hoj len te pošešinel akor, sar lenge merela vareko, kas rado dikhenas, a aňi akor, sar lenge merela e daj abo o dad.

8 Ma dža aňi andro kher, kaj mulatinen, hoj lenca te bešes, te chas a te pijes.“ 9 Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Angle tumare jakha, sar mek tumen dživena, lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro.

10 Sar pheneha kale manušenje savore kala lava a on tutar phučena: „Soske amenge o RAJ phenel, hoj pre amende avela savoro kada nalačhipen? Savi hin amari vina a savo binos kerdam anglo RAJ, amaro Del?“ 11 Odpheneha lenge: ‚Vašoda, hoj tumare dada man omukle,‘ phenel o RAJ, ‚a phirenas pal aver devla, služinenas lenge a lašarenas len. Omukle man a miro zakonos na dolikerenas. 12 Ale tumen san mek goreder sar tumare dada, bo sako tumendar phirel pal peskro zacato the nalačo jilo a na kamel man te šunel. 13 Vašoda tumen tradava avri andral kadi phuv andre ajsi phuv, savi na prindžarenas aňi tumen aňi tumare phure dada. A služinena ode le cudze devlenge rat-džives, bo imar tumenge na presikavava e milost.‘ “

O RAJ pale zachraňinela le Izrael

14 „Vašoda avena o dživesa,“ phenel o RAJ, „kana imar na phenena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeliten andral o Egipt,‘ 15 ale phenena, ‚avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le

Izraeloskre manušen andral e severno phuv the andral savore phuva, andre save len roztradňa.‘ Bo me len anava pale andre odi phuv, savi diňom lengre dadenge.

¹⁶ Dikh, bičhavava pal o but ribara,“ phenel o RAJ, „a on len chudena. Palis bičhavava pal o but lovci a on len chudena andral savore verchi, andral savore brehi the andral o pukimen skali.

¹⁷ Se mire jakha dikhen pre savore lengre droma. Angle mande pes našti garuven aňi lengre bini nane garude angle mire jakha. ¹⁸ Ale vaš lengri vina the vaš lengro binos lenge visarava duvar ajci pale, bo melarde andre miri phuv le mule sochenca a pherarde miri phuv peskre džungale modlenca.“

¹⁹ Akor me phenom:

„O RAJ hin miri zor the miro hrados,
oda than, kaj man garuvav
andre oda džives, sar mange hin phares!

Ke tute avena o narodi,
avena pal o agora le phuvakre a phenena:

„Amare dada na zdedinde nič, ča le falošne devlen;
le chocsave modlen, so lenge na sas lače
pre ňisoste.‘

²⁰ Šaj peske o manuš kerel devlen?

Šaj, ale oda nane ňisave devla!“

²¹ O RAJ phenel:

„Vašoda me lenge akana sikavava
a dava lenge te džanel miri bari zor
a prindžarena, hoj miro nav hin o RAJ.“

17

O binos le judske manušengro

¹ O RAJ phenel: „Manušale andral e Judsko, tumaro binos hino pisimen andre le trastune ridloha; hino randlo avri pre tumare jile the pre tumare oltara le diamantoskre hrotoha. ² Bo tumare čhave lašaren le modlen paš peskre oltara the paš o slupi la Ašerakre tel dojekh zeleno stromos the pre dojekh baro verchos. ³ Verchona miro, so sal pre rovno mała, tiro barvalipen the savore tire pokladi dava sar korist a avke počineha vaš o binos, so sas kerdo pre cali tiri phuv. ⁴ Mušineha tutar te del tiri phuv, savi tuke diňom. Kerava tutar otrokos tire neprijateljiskro andre ajsi phuv, savi na prindžares. Bo miri choli hiňi sar jag, so večne labola.“

Te mukel pes pro RAJ

⁵ Kada phenel o RAJ:
 „Prekošlo hin oda murš,
 ko pes mukel pro manuš
 a thovel peskro pačaben pre le manušeskri zor,
 ale andre peskro jilo pes visarel het le
 RAJESTAR.

⁶ Ela sar o krakos pre pušta
 a na dikhela, sar avel o lačhipen.
 Bešela pre pušta andre avrišuki phuv,
 andre londī phuv, kaj ņiko aver na bešel.
⁷ Bachtalo hin oda murš, savo pes mukel pro RAJ
 a thovel peskro pačaben andro RAJ.
⁸ Ela sar o stromos sadzimen paš o paňi,
 so zamukel peskre koreňa paš e jarka.
 Na darala pes, sar avela o baro tačipen,

leskre prajti ačhena zelena.
 Andro šuko berš pes na trapinela
 aňi na preačhela te del peskro ovocje.
 9 Nekzradneder savorestar hin o jilo,
 na del pes te sastarel avri.
 Ko leske šaj achalol?
 10 Me, o RAJ, skuminav o jile a skušnav o
 gondolišagos,
 hoj te počinav sakoneske pal oda, sar
 dživelas,
 pal oda, savo ovocje anenas leskre skutki.
 11 Oda, ko peske načáčipnaha skidel o bar-
 valipen,
 hino sar e jarabica, savi bešel pro cudza
 jandre.
 Andre peskre nekfeder berša pes lestar mušinela
 te zdel
 a pro koňec pes sikavela, hoj sas dilino.“

12 Me phendom:
 „Amaro Chramos hino sar o slavno tronos,
 so ačhel pro baro verchos ešebnovarestar.
 13 RAJEJA, tu sal e Nađej le Izraeloskri.
 Savore, ko tut omuken, pes ladžana.
 Ola, ko tutar džan het, ena pisimen andro
 prachos la phuvakro,
 bo omukle le RAJES, o prameňis le džide
 paňeskro.
 14 Sastar man, RAJEJA, a avava sasto,
 zachraňin man a avava zachraňimen,
 bo tu sal oda, kas lašarav.
 15 Dikh, o manuša mandar asan a phenen:

- „Kaj hine o lava le RAJESKRE? Mi ačhen pes imar.’
- 16 Me pre tute na ispidavas, hoj te avav tiro pastjeris
na kamavas o džives le pharipnaskro.
Tu džanes, so avla avri andral miro muj,
hin oda anglal tute.
- 17 Ma ker, hoj te predarav!
Se tu sal miro than, kaj man garuvav
andro džives, sar avel o pharipen.
- 18 Mi ladžan pes ola, ko pre ma džan,
ale me man te na ladžav.
Mi predaran on,
ale me man te na darav.
An pre lende o džives le pharipnaskro
a mar len duvar ajci.“

Te likerel o šabat sveto

19 Kada mange phenda o RAJ: „Dža a ačhav tut andre brana le manušengri, khatar džan andre a khatar aven avri o judska kraľa, a the andre savore brani andro Jeruzalem, 20 a phen lenge: ‚Šunen o lava le RAJESKRE, kraľale andral e Judsko, savore manušale, so bešen andre Judsko, a the savore, so dživen andro Jeruzalem a predžan kala branaha.’ 21 Kada phenel o RAJ: ‚Den pre tumende pozoris! Ma hordinen o tovaris a ma anen les prekal o brani le Jeruzalemoskre pro šabat. 22 Aňi ma anen avri tumaro tovaris andral tumare khera aňi ma keren nisavi buči pro šabat, ale pošvecinen o šabat avke, sar prikazindom tumare dadenge. 23 No tumare dada na kamenas te šunel aňi peske na lenas ola lava andro jile. Sas zacata, na šunenas a na dine

peske te phenel. ²⁴ Ale te man tumen šunena, ' phenel o RAJ, ,a pro šabat na hordinena o tovaris prekal e brana kale foroskri, te pošvecinena o šabat a na kerena andre oda džives ņisavi buči, ²⁵ akor prekal o brani kale foroskre predžana o raja the o krala, save bešena pro tronos le Davidoskro. O krala, o raja, o manuša andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem avena pro verdana the pro graja. A andre kada foros furt bešena o manuša. ²⁶ Avena o manuša andral o fori andre Judsko, andral o gava pašal o Jeruzalem, andral e phuv le Benjaminoskri, the andral e brehengri phuv Šefela, pal o verchi, the pal e pušta Negev a anena andro Chramos le RAJESKRO o labarde obeti, o chabeneskre obeti the mek aver obeti, the o kadidlos the e palikeribnaskri obeta. ²⁷ Ale te na šunena mire lava, hoj pes te pošvecinel o šabat, a hordinena tumaro tovaris a predžana leha prekal o brani le Jeruzalemoskre, akor bičhavava pre leskre brani e jag, so na murdaŀola andre a labarela avri o pevnostŀi le Jeruzalemoskre. ' "

18

O podobenstvo pal o hrnčjaris

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske:
² „Ušŀi a dža andro kher le hrnčjariskro. Ode tuke phenava mire lava.“ ³ Avke geŀom tele andro kher le hrnčjariskro a ov ipen akor kerelas buči pro kruhos. ⁴ A e kuči, savi kerelas la čikatar, leske na avla avri. Avke latar kerđa aver nadoba, savi ov kamla te kerel.

⁵ O RAJ ke ma prevakerďa kavke: ⁶ „Či me tumenca našti kerďomas avke sar kada hrnčjaris?“ phenel o RAJ. „Avke sar hin e čik andro vasta le hrnčjariskre, avke san tumen, manušale andral o Izrael, andre mire vasta. ⁷ Varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les džav te zničinel, te čivel tele a te murdarel avri, ⁸ ale te pes oda narodos, pre savo oda phendom, visarel andral peskro nalačhipen, akor mange hin pharo a na kerav oda nalačo, so leske gondolinavas te kerel. ⁹ A varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les pale ačhavava upre a sadzinava avri, ¹⁰ ale te oda narodos kerel oda, so nane lačo angle mire jakha a na šunel man, akor mange hin pharo a na kerav oda lačo, so leske gondolinavas te kerel.

¹¹ Akana phen le manušenge andre Judsko the le nipenge andro Jeruzalem: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, pripravinav pre tumende e pohroma a gondolinav pre tumende avri o nalačo planos. Vašoda pes sako tumendar mi visarel peskre nalače dromestar a mi prikerel peskre droma the peskre skutki!‘ ¹² Ale on odphende: ‚Zbitočne amenge kada vakeres! Amen hin amare plani a sako amendar peske kerela oda, so kamel andre peskro nalačo the zacato jilo.‘“

O manuša omuken le RAJES

¹³ Vašoda kada phenel o RAJ:
 „Noča phučen le narodendar,
 či vareko šundá kajso vareso.

E pačivali čhaj le Izraeloskri kerda odi nek-goreder veca.

14 Či šaj o jiv calkom našlol pal o verchi andro Libanon?

Či šaj varekana lengre šilale paňa, so čulan dural, šučon avri?

15 Ale mire manuša pre ma bisterde;
labarenas o kadidlos le falošne devleng,
angle lende odgele pal o droma,
pal o chodňiki, so sas dine varekana,
a gele pre aver chodňiki,
pro droma, so na sas prikerde.

16 Avke čerinde kadi phuv pro strašno than,
hiňi prekošli pro furt.

Sako, ko pašal predžala, predarala olestar, so dikhela,
čudalinel a pes a kerela le šereha.

17 Roztradava len sar e balvaj pal o vichodos
anglo ňeprijateľa;
andre oda džives, sar pre lende avela e
pohroma,
leng e sikavava o dumo, a na o muj.“

O nalače plani pro Jeremijaš

18 Phende: „Aven gondolinas avri o nalače plani pro Jeremijaš. Se mek kade ena aver rašaja, save amen šaj sikavena, godaver murša, save amen dena godi, the proroka, save amenge phenena o lav le Devleskro. Aven thovas les tele la čibaha a imar na mušinaha te šunel, so amenge vakerel.“

19 Avke me phendom:
„Šun man, RAJEJA,

- a šun the olen, ko pre ma džan!
 20 Či šaj vaš o lačno te počinel nalačipnaha?
 No on mänge kopalinde avri e bari chev!
 Leper tuke, hoj ačhavas angle tute
 mangavas tut vaš lenge,
 hoj lendar te visares tiri choľi.
- 21 Vašoda muk pre lengre čhave e bokh
 a de len te murdarel la šablaha.
 Ker lengre romňijendar vdovi a ma de len
 čhave;
 lengre muršen mi murdarel o meribnaskro
 nasvaliben
 a lengre ternen mi predemel e šabla andro
 mariben.
- 22 Andral lengre khera mi šundol o baro roviben,
 sar pre lende jekhvareste bičhaveha le
 zbujňiken,
 bo kopalinde avri e chev, hoj man te chuden,
 a thode tel mire pindre e pasca.
- 23 Ale tu, RAJEJA, džanes savore lengre nalače
 plani,
 sar man kamen te murdarel.
 Ma odmuk lenge lengri vina
 aňi ma khos tele lengro binos anglal tire
 jakha!
 Ale de lenge te perel tele anglal tu
 a ker lenca andre tiri choľi.“

19

E Judsko ela phagerđi sar e kuči

- 1 Kada phenel o RAJ: „Dža ko hrnčjaris a
 cin lestar kuči čikatar, le tuha varesave vodcen
 le manušendar the le rašajendar. 2 Palis dža

andre dolina Ben-Hinom, savi hiñi paš e Brana le hrnčjariskri, a ode vakereha ola lava, so tuke phenava. ³ Pheneha lenge: ‚Šunen o lav le RA-JESKRO, kralale andral e Judsko the manušale, so bešen andro Jeruzalem! Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pre kada than anava ajsi pohroma, hoj sakoneske, ko pal oda šunela, piskinela andro kana. ⁴ Bo on man omukle a kerde kale thanestar than prekal o cudza devla; labarenas kade o kadidlos avre devlenge, saven na prindžarenas añi lengre dada añi o judska krala, a kada than pherarde le ñevinne rateha. ⁵ Le Baaloske ačhavenas o uče thana, hoj peskre čhaven te labaren sar e labardī obeta le Baaloske. Kajse obeti me šoha na prikazindom, na phendom a mek añi pre godi mange oda na avla. ⁶ Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, kana pes imar kada than na vičinela Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale e Dolina le murdaripnaskri. ⁷ Pre kada than zñičinava o plani le Judaskre the le Jeruzalemoskre, murdarava len la šablaha anglal lengre ñeprijateľa, ole dženengre vastenca, so len kamen te murdarel. Lengre mule tela dava te chal le čiriklengre the le dzive džvirenge. ⁸ Anava pre kada foros ajsi bari dar, hoj sako, ko pašal predžala, predarala a čudalinela pes oleske, so pes leha ačhiľa. ⁹ Lengre ñeprijateľa len obklučinena a kamena len te zñičinel. Obklučinena len avke zoraes, hoj o manuša andro foros bokhatar chana jekh avres a mek až the peskre čhaven the čhajen.‘

¹⁰ Palis phager e kuči anglo jakha ole muršengre, so tuha džana. ¹¹ Phen lenge: ‚Kada

phenel o Nekzoraleder RAJ: Avke sar phadžila kadi kuči čikatar, savi pes imar na del te prikerel, avke phagerava kale manušen the kada foros. Le mulen pes parunela andre dolina Tofet, bo avrether na ela than te parunel. ¹² Kada kerava kale foroha, phenel o RAJ, a the olenca, ko andre bešen. Kada foros ela sar o Tofet. ¹³ O khera andro Jeruzalem the o khera le judske kralengre ena melarde andre sar o Tofet – savore khera, kaj labarenas o kadidlos pro padi savore ņeboskre čercheŋenge a kaj anenas o molakre obeti avre devlenge.’ “

¹⁴ Sar o Jeremijaš avla pale andral o Tofet, kaj les bičhađa o RAJ te prorokinel, ačhađa pes andre dvora le RAJESKRE khereskri a phenda savore manuŋenge: ¹⁵ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Pre kada than a the pre savore fori pašal anava savore pohromi, pal save vakeravas, bo sas zacata a na kamenas te šunel mire lava.’ “

20

O Pašchur phandel le Jeremijaš

¹ O rašaj o Pašchur, le Imeroskro čhavo, o glavno uradnikos andro Chramos le RAJESKRO, šundā le Jeremijaš te prorokinel kala lava. ² O Pašchur diña le prorokos Jeremijaš te marel a te phandel andre kaštuŋi klada, savi sas paš e Upruŋi brana le Benjaminskri paš o Chramos le RAJESKRO. ³ Pre aver džives, sar o Pašchur premukelas le Jeremijaš andral e klada, phenda leske o Jeremijaš: „O RAJ tut na vičinela

„Pašchur“, ale „Bari Dar savore serendar“. ⁴ Bo kada tuke phenel o RAJ: „Bičhavava pre tu the pre tire prijateľa bari dar; perena tel o šablí le nepřijateľengre a tire jakha pre oda dikhena. A savore manušen andral e Judsko dava andro vasta le babiloňike kraliske; lela len andro Babilon a oklen murdarela la šablaha. ⁵ Savoro barvalipen kale foroskro dava andro vasta lengre nepřijateľenge – savore vzacna veci the savore pokladi le kralengre andral e Judsko. Lengre nepřijateľa len občorarena, lena kala veci sar korist a lidžana oda andro Babilon. ⁶ Tu, Pašchur, the savoredžene andral tiro kher avena zaile andro Babilon. Ode mereha a parunena tut savore tire prijateľenca, savenge falošne prorokindal.“

O Jeremijaš pes sajinel

⁷ Prevakerďal man, RAJEJA,
 a me man diňom te prevakerel;
 zorales man pricirdňal ke tu
 a domardal man.
 Calo džives som pro asaben,
 sako mandar asal.

⁸ Furt sar vakerav, mušinav zorales te vičinel:
 „O mariben the e pohroma avel!“
 Anglo lav le RAJESKRO mange calo džives
 dophenen a keren man ladž.

⁹ Ale sar mange phenavas: „Imar na leperava
 leskro lav
 aňi na vakerava andre leskro nav,“
 no leskro lav hin andre miro jilo sar jag;
 e jag, so labol andre mire kokala.
 Kamavas odi jag andre mande te zaačhavel,

ale naši.

10 Šunav but dženen te šepkinel:

„E bari dar hin všadzik! Den les andre!
Daha les andre!“

Savore mire prijateľa užaren pre oda,
hoj perava, a phenen:

„Ko džanel, či les na klaminaha,
a oleha les domaraha a pomstinaha pes
leske.“

11 Ale o RAJ hino manca sar o zoralo hrdinas,
vašoda ola, ko pre ma džan, perena tele
a naši man nič kerena.

Doperena andre bari ladž,
bo naši man domarena,
pre lengri ladž pes šoha na bisterela.

12 Nekzoraleder RAJEJA,
tu, so skumines le spravodlivones,
tu, so dikhes dži andro jilo the andre godi,
de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,
bo andre tire vasta diňom miro pharipen.

13 Gilaven le RAJESKE!
Oslavinen le RAJES!

Ov zachraňinel le čores
andral o vasta le nalače manušengre.

14 Prekošlo te el oda džives, kana ulilom!
Te na el požehňimen oda džives,
kana man miri daj anda pro svetos!

15 Prekošlo hin oda murš,
savo anda mire dađeske o radišagos, sar
phenda:
„Ulila tuke čavoro, muršoro!“

16 Oda murš mi el sar o fori,
save o RAJ bi e milost čhida tele.

Tosara mi šunel o roviben

a pro dilos e maribnaskri vika.

17 Bo na murdarđa man andro per mira dake, avke mange ulahas mira dakro per sar hrobos pro furt.

18 Soske avlom avri la dake andral o per? Hoj te dikhav o trapišagos the e žala? Hoj andre ladž te predživav mire dživesa?

21

O Del odphenel le Cidkijoske

¹ O kralis Cidkijah bičhađa ko Jeremijaš le Malkijoskre čhas le Paščur the le rašas Cefanjah, le Maasejoskre čhas, hoj lestar te phučen:

² „Mang le RAJES, hoj amenge te avel te pomožinel, bo o babiloňiko kralis Nebukadnecar pre amende utočinel. Phuč, či na kerela o RAJ jekh ajso zazrakos, sar kerelas varekana, a či les na zaačhavela, hoj pre amende te na utočinel a te džal het.“

³ Akor o RAJ prevakerđa ko Jeremijaš, hoj lenge te odphenel: „Kada phenen le Cidkijoske: ⁴ ,Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Domarava tumari armada, savi pes marel le babiloňike kraliha the le Babilončanenca, so tumen obklučinen avral pašal o muri, a skidava upre maškar o foros o zbraňe tumare slugadengre. ⁵ Me korkoro man tumenca marava le nacirdle vasteha, le zorale ramenoha, la cholaha, la bara cholaha. ⁶ Murdarava olen, so bešen andre kada foros; le manušen the le dobitkos le džungale nasvalibnaha, avke hoj merena. ⁷ Palis, phenel o RAJ, dava le judske kralis Cidkijah, leskre sluhlen, leskre manušen

a the olen, so andre kada foros na pregele le meribnaskre nasvalibnaha, la šablaha aňi la bokhaha, andro vasta le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske the lengre űeprijatelenge, so len kamen te murdarel. Ov len murdarela bi e milošť, bi o jilo a na ela leske vaň lenge pharo.’

⁸ A kale manuűenge phen: ‚Kada phenel o RAJ: Thovav anglal tumende o drom le dživipnaskro the o drom le meribnaskro. ⁹ Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha, merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben. Ko džala avri a zdela pes le Babilončanenge, so tumen obklučinen, ačhela te dživel. Zachraňinela peske bajča o dživipen a dživela. ¹⁰ Bo man rozhodňindom, hoj na zachraňinava kada foros, ale hoj les zňičinava,‘ phenel o RAJ. ‚Dava les andro vasta le babiloňike kraliske a ov les labarela avri.‘ “

O Del vakerel ko kraliskro kher

¹¹ „Phen le judske kraliskra famelijake kada: Őunen o lav le RAJESKRO, ¹² kher le Davidoskro! Kada phenel o RAJ:

‚Sako džives sudzinen spravodlivones
a len avri le občorarde manuűes andral o
vasta oleske, ko les trapinel,
hoj te na chudel te labol miri cholĩ sar jag
vaň tumare nalache skutki, so keren,
a te na rozlabol avke, hoj la űiko naűti
murdarela andre.‘ “

O Del vakerel ko Jeruzalem

¹³ „Dikh, me džav pre tute, Jeruzalem,
so beűes upral e dolina,
pre skalnato rovina,

phenel o RAJ.

Tumen phenen: ‚Ko pre amende avela,
ko pes šaj dochudela andre amare khera?‘

¹⁴ Marava tumen vaš tumare skutki,
phenel o RAJ.

Labarava e jag andre tumaro veš
a labola savoro pašal tumende.“

22

O lav prekal o judska kraľa

¹ Kada phenel o RAJ: ‚Dža tele andro palacis ko judsko kralis a phen leske kada lav: ² ‚Šun o lav le RAJESKRO, judsko kralina, so bešes pro tronos le Davidoskro, tu, tire sluhi the tire manuša, tumen, so aven andre prekal kala brani.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Keren oda, so hin spravno a spravodlivo, len avri le občorarde manušes andral o vasta oleske, ko les trapinel. Ma keren nisavo nalačhipen aňi ma trapinen le cudzincen, le široten the le vdoven; ma čhoren avri o űevinno rat pre kada than. ⁴ Te čačes dolikerena kada lav, akor o kraľa, so bešen pro tronos le Davidoskro, avena andre prekal o brani kale palaciskre pro graja the pro verdana, on, lengre sluhi the lengre nipi. ⁵ Ale te na šunena kala lava, lav vera korkoro pre mande,‘ phenel o RAJ, ‚hoj kale palacistar ačhela kopa šmeci.‘ ⁶ Bo kada phenel o RAJ pal o palacis le judske kraliskro:

‚Kajte sal mange sar o Gilead,
sar o verchi andro Libanon,
kerava tutar e pušta,

o fori, kaj ņiko na bešel.
 7 Bičhavava pre tute le ničiteľen,
 le slugađen le zbraňenca,
 čhingerena avri tire šukar cedri
 a čhivena len pre jag.'

8 But narodi predžana pašal kada foros a jekh avrestar phučena: ‚Soske o RAJ kada kerđa kale bare foroħa?‘ 9 Odphenena lenge: ‚Vašoda, bo omukle e zmluva le RAJESKRI, peskre Devleskri, klaňinenas pes avre devlenge a služinenas lenge.‘ “

O lav pal o Joachaz

10 „ ‚Ma roven pal o kralis, so muľa,
 ma likerem žala pal leste;
 sigeder roven pal oda, ko geľa andre aver phuv,
 bo imar na avela pale
 a peskri phuv imar na dikhela.‘

11 Bo kada phenel o RAJ pal o Jozijašoskro čhavo Joachaz*, pal o judsko kralis, savo vladňinelas vaš peskro dad Jozijaš a geľa het pal kada than: ‚Imar na avela kade pale, 12 ale merela pre oda than, kaj les ligende a imar na dikhela kadi phuv.‘ “

O lav pal o Jojakim

13 „ ‚Vigos oleske, ko peske ačhavel o palacis
 ņespravodlišagoha
 a o uprone khera klamišagoha,
 ko peskre manušen del te kerel buči hijaba
 a na počinel lenge vaš e buči.

---

* 22:11 22,11 E hebrejiko čhib: šalum

- 14 Ko phenel: „Ačhavava mange baro palacis
a upral mange kerava o bare khera!“
A palis peske kerel o buchle oblaki,
obthovel o palacis le cedroskre kašteha
a farbinel pro loles.
- 15 Gondolines tuke, hoj te tut lašares le cedroha,
hoj oda tutar kerel kralis?
Či tiro dad na chalas a na pijelas?
Ale ov kerelas oda, so hin spravno the
spravodljivo,
a vašoda leske sas mištes.
- 16 Pomožinelas te dochudel o čačipen le čoreske
the le slabeške
a sas leske mištes.
Kavke kamel te kerel o manuš, so man
prindžarel!’
phenel o RAJ.
- 17 ‚Ale tire jakha the tiro jilo
džan ča pal o nalačo ziskos,
te čhorel avri o ňevinno rat,
te trapinel a te ispidel tele.’
- 18 Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis
Jojakim, le Jozijašoskro čhavo:
Na rovena pal leste kavke:
‚Jaj, phrala miro! Jaj, prijateľina miro!’
Na rovena pal leste:
‚Jaj, raja miro! Jaj, kralina miro!’
- 19 Parunena les sar le somaris,
cirdena les avri a čhivena het
pal o brani le Jeruzalemoskre.“

O lav pal o Jeruzalem

- 20 „Čhaje le Jeruzalemoskri,
dža upre pro Libanon a vičin,

mi šundol tiro hangos andro Bašan,
vičin andral o Abarim,

bo savore tire pirane hine zničimen.

²¹ Vakeravas ke tu, sar tuke mek sas mištes,
ale tu phendal: „Na kamav te šunel!“

Kajsi salas terņipnastar,
na šunehas man.

²² Savore tire pastjerem odphurdela e balvaj;
tire pirane ena zaile a odligende.

Akor tut ladžaha a aveha teledikhli
vaš tire nalače skutki.

²³ Tu, so bešes pro Libanon,
a tire hñizdi hine pro cedri,

jaj sar jojčineha akor,

sar pre tu avena o ločhibnaskre dukha,
o kurči sar pre džuvli, so ločhol.“

O lav pal o Jojachin

²⁴ „Avke sar dživav,“ phenel o RAJ, „te le
Jojakimoskro čhavo o Jojachin†, o judsko kralis,
uľahas e pečatno angrusi pre miro čačo vast,
iľomas les odarik tele.

²⁵ Dava tut andro vasta olenge, ko tut kamen te
murdarel, the olenge, kastar tut daras. Dava tut
andro vasta le babiloňike kraliske le Nebukad-
necaroske the andro vasta le Babilončanenge.

²⁶ Tut the tira da, savi tuha ločhiľa, tradava
andre aver phuv, andre savi na uliľan, a ode the
merena. ²⁷ Imar šoha na avena pale andre odi
phuv, andre savi igen kamen te avel pale.“

²⁸ Kada murš, o Jojachin, hino sar e phagi
nadoba, savi čhide het.

† **22:24** 22,24 E hebrejiko čhib: Konjah

Hino sar e kuči čikatar, savi ņiko na kamel.
 Soske hino ov the leskre čhave odčhide?

Soske hine tradle andre odi phuv, pal savi
 nič na džanen?

²⁹ Ó phuvije, phuvije, phuvije,
 šun o lav le RAJESKRO!

³⁰ Kada phenel o RAJ:

„Pisinen andre kale manušes avke,
 sar te les na ulahas čhave,
 sar manušes, kaske andro dživipen na avla nič
 avri,

bo aňi jekh leskre čhavendar
 na bešela pro tronos le Davidoskro,
 hoj te vladňinel andre Judsko.“

23

O Del skidela upre peskre manušen

¹ „Vigos tumenge, pastjerale! Bo muken le bakroren andral miro stados te merel a roztraden len!“ phenel o RAJ. ² Vašoda phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pro pastjera, save lidžan mire manušen: „Tumen roztradňan a rozmuklan miro stados a na dodikhenas pre lende. Avke akana me dodikhava pre oda, hoj te aven marde vaš tumare nalače skutki,“ phenel o RAJ. ³ „Andral savore phuva, kaj len roztradňom, skidava upre mire bakroren, so mek ačhile te dživel, a anava len pale khere. Ode pale rozbarona a ela len but čhave. ⁴ Ačhavava upral lende pastjeren, save len mištes pašinena, a imar pes na mušinena te daral aňi te izdral; aňi jekh bakroro imar na našlola,“ phenel o RAJ.

O Del dela le čačipnaskre kralis

⁵ „Dikh, avena ajse dživesa,“ phenel o RAJ,
 „hoj le Davidoske dava te barol avri o
 čaćipnaskro Konaricis;
 le kralis, savo vladñinela godaha
 a anela o spravodlišagos the o čaćipen pal
 cali phuv.

⁶ Sar ov kralinela, o Juda ela zachrañimen
 a o Izrael dživela andro smirom.

Kale naveha les vičinena:

‘O RAJ hin amaro spravodlišagos.’

⁷ Vašoda dikh, avel o časos,“ phenel o RAJ,
 „sar imar o manuša na vakerena: ‚Avke sar
 dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeliten andral
 o Egipt,‘ ⁸ ale vakerena: ‚Avke sar dživel o RAJ,
 savo ila avri le Izraeloskre potomken andral e
 severno phuv the andral savore phuva, andre
 save len roztradña.‘ Palis avena pale te dživel
 andre peskri phuv.“

O lav pal o falošna proroka

⁹ O lava le prorokenge:

O jilo andre ma pukinel
 a savore kokala mange izdran.

Anglo sveta lava, so pre tumende phendã o RAJ,
 Som sar mato manuš, sar murš, so mačila la
 molatar.

¹⁰ Bo e phuv hiñi pherđi le manušenca, so nane
 verna le RAJESKE;
 so dživen nalače dživipena a viužinen
 peskri zor.

O RAJ prekošla kadi phuv, a vašoda hiñi andre
 žala
 a o malí šučon avri.

11 O RAJ phenel:

„Bo o prorokos the o rašaj hine bijedevleskre,
mek the andre miro kher len arakhlom te
kerel o nalačhipen.

12 Vašoda ela lengro drom šlickaco,
rači lenge podžžana o pindre a perena upre.
Mukava pre lende e pohroma
andre oda berš, sar ena marde,“
phenel o RAJ.

13 „Le proroken andre Samarija
dikhłom te kerel but džungale veci:
Prorokinenas andro nav le Baaloskro
a avke mire manušen le Izrael lidžanas
avrether.

14 Ale le proroken andro Jeruzalem
dikhłom te kerel meksa džungaleder veci:
Kerenas o lubipena a klaminenas,
pomožinenas le manušenge te kerel o
nalačhipen,
važoda pes ņiko lendar na visarelas peskre
binendar.

Mange hine savore sar e Sodoma
a o manuša, so ode bešen, sar e Gomora.“

15 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ pal
o proroka:

„Dikh, dava len te chal o kirko chaben
a te pijel o otravimen paņi.

Bo le prorokendar andral o Jeruzalem
pes rozligenda o bijedevleskeriben pal całi
phuv.“

16 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge
prorokinen,

- bo on tumen den e zbitočno nađež.
Vakeren tumenge o videňja, so aven ča andral
lengre gođa,
ale na andral o muj le RAJESKRO.
- 17 Ola proroka furt phenen ole manušenge, save
man tele dikhen:
,O RAJ phenel: Savoro ela mištes!
Sakoneske, ko phirel pal peskro zacato jilo,
phenen:
,Na avela pre tumende e pohroma!‘
- 18 Se ko lendar sas pre le RAJESKRI porada,
hoj te dikhel a te šunel leskro lav?
Ko delas pozoris a šunelas leskro lav?
- 19 Dikh, le RAJESKRI vichrica!
Leskri choli avel tele sar e zoralí balvaj
pro šero le nalačeskro.
- 20 Le RAJESKRI choli pes na visarela het,
medik pes na ačhela savoro, so peske zaila
andro jilo.
Andro posledna dživesa oda achalona
mištes.
- 21 Me kale proroken na bičhadom,
ale on the avke gele te vakerel;
Me ke lende na vakeravas,
ale on the avke prorokinas.
- 22 Te ulehas pre miri porada,
akor vakerdehas mire lava mire manušenge
a visardehas len het lengre nalače dromendar
the lengre nalače skutkendar.
- 23 Či me som Del, so hino ča pašes?
A či na som Del, so hino the dur?“ phenel o
RAJ.

24 „Či pes šaj vareko garuvel avke, hoj les te na dikhav?“
phenel o RAJ.

„Či me na som všadzik, the pro ňebos the pre phuv?“
phenel o RAJ.

25 „Šundom, so vakeren o proroka, save pro-rokinen o klamišagos andre miro nav. On phenen: ‚Sas man suno! Sas man suno!‘

26 Dži kana mek oda ela avke, hoj kala proroka prorokinena o klamišagi, so peske on korkore gondolinde avri? 27 On peske gondolinen, hoj peskre sunenca, so peske vakeren, kerena oda, hoj mire manuša te bisteren pre miro nav. Avke sar lengre dada bisterde pre miro nav a visarde pes ko Baal. 28 O prorokos, savo džal suno, mi phenel, hoj oda hin ča suno. Ale oda, kas hin miro lav, mi vakerel miro lav čačipnaha. So hin jekhetane le zrnos le phuseha?“ phenel o RAJ.

29 „Či nane miro lav sar jag?“ phenel o RAJ, „sar o čokanos, so phagerel e skala?

30 Vašoda me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so čoren jekh avrestar o lava a phenen, hoj oda hin mire lava. 31 Me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so vakeren peskre lava, save lenge aven pre čhib, a phenen: ‚O RAJ phenel kada.‘

32 Me džav pre ola proroka, so pro-rokinen o falošna sune,“ phenel o RAJ. „On lidžan avrether mire manušen peskre klamišagenca, sar vak-eren pal peskre sune a lašaren pes lenca. Me len na bičhadom aňi len na ačhadom. Kale manušenge na anena nič lačo,“ phenel o RAJ.

O lav pal o falošna prorocstva

³³ O RAJ mange phenda: „Jeremijaš, te tutar kala manuša, o prorokos abo o rašaj, phučena: ‚Savo pharipen amenge anes le RAJESTAR?‘ Odpheneha lenge: ‚Tumen san o pharipen le RAJESKRO, a vašoda tumen čhivela het, phenel o RAJ.‘ ³⁴ Te o prorokos, o rašaj abo vareko le manušendar phenela: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen!‘ marava ole manušes the leskro kher. ³⁵ Ale kavke tumenge kempel te phučel tumare prijatelistar abo phralestar: ‚So odphenda o RAJ?‘ abo ‚So phenda?‘ ³⁶ A imar na vakerena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ bo pre oda manuš, ko phenela kada lav, avela čačes o pharipen. Previsardan o lava le džide Devleskre, le Nekzoredere RAJESKRE, amare Devleskre. ³⁷ Kavke phučeha le prorokostar: ‚So tuke odphenda o RAJ?‘ abo ‚So phenda o RAJ?‘ ³⁸ Ale te phenena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ akor o RAJ odphenela: ‚Vašoda, hoj phendan kada lav: „O lav le RAJESKRO hin o pharipen,“ kajte tumenge zakazindom oda te phenel, ³⁹ akor tumen čačes hazdava a čhivava mandar het – tumen the tumaro foros, savo diňom tumenge the tumare dadenge. ⁴⁰ Anava pre tumende e večno ladž the e večno potupa, pre savi pes šoha na bisterela.‘ “

24

O videňje pal o lače the nalače figi

¹ Sar o babiloňiko kralis o Nebukadnecar andro Jeruzalem zaila le judske kralis le Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, the le judske rašajen,

le remeselņiken the le kovačen a līgenda len andro Babilon, paloda mange o RAJ sikađa o videņje: Duj košara le figenca sas thode anglo Chramos le RAJESKRO. ² Andre jekh košaris sas igen lače figi, save sas obkidle ešebna, a andre dujto košaris sas igen nalače figi, save pes aņi na denas te chal. ³ O RAJ mandar phučla: „Jeremijaš, so dikhes?“

Me odphendom: „O figi. O lače hine igen lače. A o nalače hine ajse nalače, hoj pes na den te chal.“

⁴ Akor ke ma o RAJ prevakerđa kada: ⁵ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Sar ola lače figi, ajse mange hine o zaile manuša andral e Judsko, saven bičhadom kale thanestar andre phuv le Babilončanengri. ⁶ Dikhava pre lende le lačhipnaha a anava len pale andre kadi phuv. Pale len budinava upre a imar len na čhivava tele, pale len sadzinava a imar len na cirdava avri. ⁷ Dava len ajse jile, hoj man te prindžaren, hoj me som o RAJ. On ena mire manuša a me avava lengro Del, bo pes ke ma visarena cale peskre jilenca.

⁸ Avke sar ole nalače figenca, save pes na den te chal, phenel o RAJ, ‚avke kerava le judske kraliha le Cidkijoha, leskre vodcenca the olenca, ko mek ačhile andro Jeruzalem te dživel andre kadi phuv, a the olenca, ko bešen andro Egipt. ⁹ Anava pre lende ajsi pohroma, hoj savore krališagi pre phuv igen predarana. O manuša lendar asana, kerena peske lendar pheras a dikhena len tele. Lengro nav lena sar košiben všadzik, kaj len roztradava. ¹⁰ Bičhavava pre

lende e šablā, e bokh the o meribnaskro nas-valiben, medik calkom na merena avri andral e phuv, savi diñom lenge the lengre dadenge.' "

25

Eftavardeš berša andro Babilon

¹ Kada hin o lav, savo avla ko Jeremijaš pal savore manuša andre Judsko. Oda sas akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko štarto berš a o Nebukadnecar, o babiloňiko kralis, ešebno berš. ² Ayke o prorokos Jeremijaš phendā savore manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ³ „O RAJ ke ma prevakerelas akorestar, sar o Jozijaš, le Amonoskro čhavo, kralinelas andre Judsko dešutrin berš a džī adadžives, oda hin imar bišutrin berš. Me tumenge vakeravas oda, so mange o RAJ phenelas, furt pale a pale, ale tumen na šunenas.

⁴ O RAJ tumenge bičhavelas savore peskre služobňiken le proroken furt pale a pale, ale tumen len aňi na šunenas aňi na denas pozoris pre oda, so vakerenas. ⁵ On tumenge phenenas: ‚Sako tumendar pes mi visarel peskre nalače dromestar the skutkendar a palis šaj ačhena te bešel andre phuv, savi o RAJ diňa tumenge the tumare dadenge čirlastar a pro furt. ⁶ Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen, a ma lašaren len. Ma provokinen le RAJES le modlenca, so kerdan tumare vastenca, a na kerela tumen nič nalačo.' "

⁷ „No tumen man na šunenas, ale choľarenas man ole modlenca, so krenas tumare vastenca,

a avke andan korkore pre tumende o nalačo,“ phenel o RAJ.

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Vašoda, hoj na šunenas mire lava, ⁹ skidava upre savore naroden pal o severos the le babiloňike kralis Nebukadnecar, mire služobňikos,“ phenel o RAJ. „A anava len pre kadi phuv, pro manuša, so kade bešen, the pre savore narodi, so hine pašal lende. Calkom len zničinava a o manuša igen predarana olestar, so pes lenge ačhela, a dikhena len tele. Ena zničimen pro furt. ¹⁰ Lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro the o švetlos la lampakro. Imar na šundola andro mlinos o bar te erňinel e pšeniča. ¹¹ Calí kadi phuv ačhela igen zamuklí sar e pušta, kaj ňiko na bešel. O manuša andral o Izrael the andral ola narodi, so hine pašal lende, ena zaile andro Babilon a ode služinena le babiloňike kraliske eftavardeš (70) berš.

¹² Ale sar pes pherarena ola eftavardeš berša, marava le babiloňike kralis the leskro narodos, e phuv le Babilončanengri, vaš lengro binos a kerava latar e večno pušta,“ phenel o RAJ. ¹³ „Bičhavava pre lengri phuv oda, so phendom pre late – savoro, so hin pisimen andre kada zvitkos, avke sar prorokinelas o Jeremijaš pre savore narodi. ¹⁴ Počinava le Babilončanenge pale vaš oda, so kerde, a but narodi the bare kraľa peske lendar kerena otroka.“

E choľi le Devleskri pro narodi

¹⁵ Kada mange phendã o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Le andral miro vast kadi kuči la molaha, so sikavel pre miri cholí, a de latar te pijel savore naroden, ke save tut bičhavav. ¹⁶ Pijena latar, hombinena pes sar mate a ačhena sar diline ola šablatar, savi pre lende bičhavava.“

¹⁷ Avke ilom e kuči andral o vast le RAJESKRO a diňom te pijel savore naroden, ke save man o RAJ bičhada: ¹⁸ le Jeruzalem, le foren andre Judsko, lengre kralen the rajen, hoj len calkom te zničinav. O manuša pes čudalinena, predarana lendar a lena lengro nav sar košiben, avke sar oda hin dži adadžives. ¹⁹ Diňom ola molatar te pijel the le Faraonos, le egiptske kralis, leskre služobňiken, leskre rajen, savore leskre manušen, ²⁰ the savore cudzincen andro Egipt; savore kralen andre phuv Uc; savore kralen andre phuv le Filištincengri (oda hin le kralen andro Aškalon, Gaza, Ekron, the ole manušen, so ačhile andro Ašdod); ²¹ le Edomčanen, le Moabčanen the le Amončanen; ²² savore kralen andro Tir; savore kralen andro Sidon; savore kralen, so bešen pašal o Stredozemno moros; ²³ le manušen andro Dedan, andre Tema the andro Buz a the savoren, save peske holinen o bala pro šero pal o seri, ²⁴ savore kralen andre Arabija the savore avre manušengre kralen, save bešen pre pušta; ²⁵ savore kralen andro Zimri; savore kralen andro Elam the savore kralen andre Medija; ²⁶ savore kralen pro severos, so bešen pašes abo dur. Savore krališagi pro svetos, save ča hin pre calí phuv,

pijena ola kučatar. A pro koñec savorendar pijela the o babiloñiko kralis*.

²⁷ Palis mange o RAJ phenda: „Phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pijen, mačon a čhanden! Peren ola šablatar, savi pre tumende bičhavav, a imar ma ušten.‘ ²⁸ Te na kamena te lel e kuči andral tiro vast a te pijel, palis lenge pheneha: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: Mušinen te pijel! ²⁹ Dikh, anav e pohroma andro foros, savo pes vičinel pal miro nav, a gondolinen tumenge, hoj tumen oda obdžala? Na obdžala tumen, bo anav e šabla pre savore manuša pre phuv, phenel o Nekzoraleder RAJ.‘

³⁰ Tu lenge prorokin savore kala lava a phen lenge:

‚O RAJ kerela vika andral o ñebos,
dela avri o hlasos andral peskro sveto kher;
zoraless viskinela pre peskri phuv;
viskinela pre savore manuša pre phuv
a radisaŀola sar oda,
ko pučinel avri e štava andral o hroznos.

³¹ O hermišagos šundola dži pro agor la phuvakro,
bo o RAJ anel o sudos pro narodi;
sudzinel dojekhe manušes
a le nalačhen dela te murdarel la šablaha,‘
phenel o RAJ.

³² ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
Dikh, e pohroma džal le narodostar pro narodos,
a e bari burka avel pal o agora la phuvakre.‘

---

* **25:26** 25,26 E hebrejiko čhib: šešach

33 Andre oda džives pašlona o murdarde le RAJESTAR pal jekh agor la phuvakro dži pre aver. Ńiko pal lende na rovela, na skidela len upre aňi len na parunela, ale ena sar o hnojos pre maľa.

34 Roven a hikinen, pastjerale,
     kulinen tumen andro prachos, vodcale le stadoskre,
 bo avľa oda džives,
     hoj tumen te murdaren;
 rozčhivava tumen sar le kotoren,
     so phadžile le vzacne nadobendar.

35 Le pastjeren na ela kaj pes te garuvel,
     aňi le vodcen le stadoskren kaj te denašel.

36 Šun o roviben le pastjerengro,
     o hikišagos le stadoskre vodcengro,
 bo o RAJ ničinel lengre maľi.

37 Le RAJESKRA bara cholatar hiňi zňičimen
 e phuv, so sas andro smirom.

38 O RAJ hino sar o levos, so avľa avri pal peskro than.
 O strašno mariben the e bari choli le RAJESKRI
 kerde kala phuvatar pušta.“

26

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudňa te vladňinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, phenda o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Kada phenel o RAJ: „Ačhav tut pre dvora andro Chramos le RAJESKRO a vaker ke savore judska fori, so aven te lašarel le Devles andro Chramos. Phen lenge savoro, so tuke prikazindom. Ma muk

avri aňi lav! ³ Ko džanel, či na šunena a či pes na visarena peskre nalače dromendar? Avke mange ela pharo a na domukava pre lende e pohroma, savi pre lende kamav te mukel vaš lengre nalače skutki.' ⁴ Phen lengre: ‚Kada phenel o RAJ: Te man na šunena a na dživena pal miro zakonos, so tumenge diňom, ⁵ te na šunena o lava mire služobňikengre, le prorokengre, saven tumenge furt bičhavav pale a pale, kajte tumen len na šunen, ⁶ akor kerava kale Chramoha oda, so kerđom andro Šilo, a kada foros ela savore narodenge pre phuv sar o košiben.' “

Le Jeremijaš kamen te murdarel

⁷ O rašaja, o proroka a the savore manuša šunde le Jeremijaš te vakerel savore kala lava andro Chramos le RAJESKRO. ⁸ Ale sar o Jeremijaš dovakerđa savore manušenge savoro, so leske prikazinda o RAJ, chudle les o rašaja, o proroka the savore manuša a phende: „Mušines te merel! ⁹ Soske prorokinehas andro nav le RAJESKRO, hoj pes kale foroaha ačhela oda so andro Šilo a hoj kada foros ela omuklo a ňiko andre na bešela?“ Savore manuša, save sas andro Chramos le RAJESKRO, pes skidle upre pašal o Jeremijaš.

¹⁰ Sar pes o raja andral e Judsko došunde pal kala lava, avle avri andral o kraliiko palacis a gele andro Chramos le RAJESKRO a zabešle peske pro sudos paš e Nevi brana, khatar pes džal andro Chramos le RAJESKRO. ¹¹ Akor o rašaja the o proroka phende le rajenge a the savore manušenge: „Kada murš peske zaslužinel te el

odsudzimen pro meriben, bo prorokinelas pre kada foros, avke sar oda šundān pre tumare kana.“

¹² Avke o Jeremijaš phendā savore rajenge a the savore manušenge: „O RAJ man bičhađa te prorokinel pre kada Chramos a the pre kada foros savore lava, so šundān. ¹³ Akana prikeren tumare droma the tumare skutki a šunen le RAJES, tumare Devles. Avke ela le RAJESKE pharo te mukel pre tumende e pohroma, savi phendā, hoj pre tumende mukela. ¹⁴ A dikh, me som andre tumare vasta! Keren manca oda, so tumen dikhen, hoj hin lačo the čačo. ¹⁵ Ale džanen mištes kada, hoj te man murdarena, anena o ņevinno rat pre tumende, pre kada foros the pre leskre manuša, so kade bešen, bo o RAJ man ke tumende čačes bičhađa, hoj tumenge te phenav savore kala lava, so šundān.“

¹⁶ Avke o raja the savore manuša phende le rašajenge the le prorokenge: „Kada manuš peske na zaslužinel te merel, bo vakerelas ke amende andro nav le RAJESKRO, amare Devleskro.“ ¹⁷ Akor varesave vodci andral e Judsko uštīle upre a phende savore manušenge, so ode sas zgele: ¹⁸ „O Micheaš andral o Morešet sas prorokos akor, sar andre Judsko kralinelas o Chizkija*, a ov phendā savore manušenge andre Judsko:

„Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
O Sion ela orimen tele sar maľa,
o Jeruzalem ela rozburimen pre kopa

---

* **26:18** 26,18 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

a o Chramoskro verchos zabarola sar veš.’

¹⁹ Či vaš oda murdardā o judsko kralis Chizkija abo vareko andral e Judsko le Micheaš? Či pes o Chizkija na daralas le RAJESTAR a na modlinelas pes ke leste? A či na sas le RAJESKE pharo, a vašoda pre lende na mukla odi pohroma, so phenda? Ale amen akana anas e strašno pohroma korkore pre peste!“

Le prorokos Urija den te murdarel

²⁰ Sas mek the aver murš, savo prorokinelas andro nav le RAJESKRO, o Urijah, o čhavo le Šemajoskro andral o Kirjat-Jearim. Ov pro-rokinelas andro nav le RAJESKRO pre kada foros the pre kadi phuv avke, sar vakerelas the o Jeremijaš. ²¹ Leskre lava šunda o kralis Jojakim, savore leskre uradnika the raja. O kralis les kamelas te murdarel, ale sar pes pal oda o Urijah došunda, denašla daratar andro Egipt. ²² O kralis Jojakim bičhađa andro Egipt le Achboroskre čhas Elnatan a leha the avre muršen. ²³ On ile avri le Urijah andral o Egipt a ande les paš o kralis Jojakim. Ov les diňa te murdarel la šablaha a leskro mulo telos diňa te čhivel andro hrobos paš o običajna manuša.

²⁴ Ale o Achikam, le Šafanoskro čhavo, chrañinelas le Jeremijaš, hoj les te na den te murdarel le manušenge.

27

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudňa te kralinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, avla kada lav le

RAJESKRO ko Jeremijaš: ² Kada mange phenda o RAJ: „Ker tuke o jarmos le cipune lanendar a thov tuke les pre meň. ³ Avke bičhav o lav le edomike kraliske, le moabike kraliske, le amoniike kraliske, le tirske kraliske the le sidoňike kraliske prekal lengre posli, save avle andro Jeruzalem ko judsko kralis Cidkijah. ⁴ Phen ole posleng, hoj te phenen peskre rajenge: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Kada phenen tumare rajenge: ⁵ Me mire zorale vasteha kerđom e phuv, le manušen the le džviren, so hine pre phuv a dav la oleske, kaske me kamav. ⁶ Me akana dava savore tumare phuva andro vasta mire služobňikoske le Nebukadnecaroske, le babiloňike kraliske; dava, hoj mek the o dziva džviri leske te služinen. ⁷ Savore narodi služinena leske, leskre čhaske the leskre vnukoske, medik na avela o dživesa the pre leskri phuv. Akor but narodi the bare kraľa domarena leskri phuv. ⁸ Ale akana te varesavo narodos abo krališagos na kamela te služinel le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske, abo te na přilela leskro jarmos andre meň, me marava oda narodos la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha dži akor, medik oda narodos na zňičinava leskre vasteha, phenel o RAJ.“ ⁹ Vašoda tumen ma šunen tumare proroken, veštčen, olen, so phenen avri o sune, vrazňiken, aňi le čarodejňiken, save tumenge phenen: „Tumen na služinena le babiloňike kraliske.“ ¹⁰ Se on tumenge prorokinen o klamišagi, savenge te pačana, avena odligende dur andral tumari phuv. A me tumen tradava avri andral tumari

phuv a ode merena. ¹¹ Ale ole narodoske, savo prilela andre meň o jarmos le babiloņike kraliskro a služinela leske, domukava te ačhel andre peskri phuv. Sadzinela peske a bešela ode, phenel o RAJ.‘ “

¹² The le judske kraliske le Cidkijoske phendom kala lava: „Prile andre meň o jarmos le babiloņike kraliskro, služinen leske the leskre manušenje a ačhena te dživel. ¹³ Soske tu the tire manuša te meren la šablatar, la bokhatar the le meribnaskre nasvalibnastar, pal save phenda o RAJ, hoj avena pre oda narodos, so na služinela le babiloņike kraliske? ¹⁴ Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge vakeren: ‚Tumen na služinena le babiloņike kraliske.‘ Bo on tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁵ Se me len na bičhadom,“ phenel o RAJ. „On prorokinen o klamišagi andre miro nav. Vašoda me tumen tradav avri a merena tumen jekhetane ole prorokenca, so tumenge prorokinen.“

¹⁶ Le rašajenge the savore manušenje phendom: „Kada phenel o RAJ: Ma šunen o lava tumare prorokengre, so tumenge vakeren: ‚O nadobi andral o Chramos le RAJESKRO imar maj anena pale andral o Babilon.‘ On tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁷ Ma šunen len, služinen le babiloņike kraliske a dživena. Soske pes te čhivel tele kada foros? ¹⁸ Te hine proroka a hin len o lav le RAJESKRO, akor mi mangel bares le Nekzoredere RAJES, hoj te na lidžan andro Babilon o nadobi, save mek ačhile andro Chramos le RAJESKRO, andro kher ko judsko kralis the andro Jeruzalem. ¹⁹ Bo kada phenel

o Nekzoraleder RAJ pal o bronzune slupi, pal e bari bronzuňi nadrža, pal o vožikici le nadobenca the pal okla veci, so ačhile andre kada foros, ²⁰ save na ila o babiloňiko kralis o Nebukadnecar, sar odligenda andral o Jeruzalem andro Babilon le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, the savore rajen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o nadobi, save ačhile andro Chramos le RAJESKRO the andro kher ko judsko kralis andro Jeruzalem: ²² ‚Lidžana len andro Babilon a ačhena ode dži andre oda džives, medik na phenava, hoj len te anen pale andro Jeruzalem,‘ phenel o RAJ. ‚Avke len anena a thovena pale pre kada than.‘“

28

O Jeremijaš the o Chananijaš

¹ Andre oda berš, sar vladňinelas o judsko kralis Cidkijah štarto berš, mange andro pandžto čhon o Chananijaš, le Azuroskro čhavo, o prorokos andral o Gibeon, phenda andro Chramos le RAJESKRO anglal o rašaja the anglal savore manuša: ² „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phagava o jarmos le babiloňike kraliskro. ³ Dži o duj berš anava pale pre kada than savore veci andral o kher le RAJESKRO, save ila pal kada than o babiloňiko kralis o Nebukadnecar a ligenda andro Babilon. ⁴ Pre kada than anava pale le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, a the savore

zaile manušen andral e Judsko, save gele andro Babilon,‘ phenel o RAJ, ‚bo phagava o jarmos le babiloņike kraliskro.‘“

⁵ Akor o prorokos Jeremijaš anglal o rašaja the anglal savore manuša, so ačhenas andro Chramos le RAJESKRO, odphenda le prorokoske Chananijašoske ⁶ a phenda: „Amen! Mi del o Del! Mi kerel o Del oda, so prorokindal, hoj te aven pale pre kada than savore nadobi andral o Chramos le RAJESKRO the savore, ko sas zaile andro Babilon. ⁷ Ale šun kada lav, so phenav tuke the savore kale manušenge: ⁸ Anglal tu the anglal ma sas imar čirlastar but proroka, so prorokinenas but phuvenge the bare krališagenge o mariben, e bibach the o meribnaskro nasvaliben. ⁹ Ale či hino o prorokos, savo prorokinel o smirom, bičhado le RAJESTAR, oda pes sikavela až akor, sar pes oda ačhela.“

¹⁰ Akor o prorokos Chananijaš iľa o jarmos pal e meň le prorokoskri Jeremijašiskri a phagerđa les. ¹¹ Anglal savore manuša o Chananijaš phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Kavke phagerava dži o duj berš o jarmos le babiloņike kraliskro le Nebukadnecaroskopro, so hin pre meň savore narodengro.‘“ Avke o prorokos Jeremijaš geľa het peskre dromeħa.

¹² Paloda, sar o prorokos Chananijaš phagerđa o jarmos, so sas pre meň le prorokoske Jeremijašiske, prevakerđa o RAJ ko Jeremijaš kavke: ¹³ „Dža a phen le Chananijašoske: ‚Kada phenel o RAJ: O kaštuno jarmos phagerďal, ale pre leskro than chudeħa o trastuno jarmos. ¹⁴ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le

Izraeloskro: Thovava o trastuno jarmos pre meň kale savore narodenge, hoj te služinen le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske. A on leske služinena. Diňom leske mek the le dzive džviren.' "

¹⁵ O prorokos Jeremijaš phendã le prorokoske Chananijašoske: „Noča šun, Chananijaš, o RAJ tut na bičhađa, ale tu prevakerďal kale manušen, hoj te pačan le klamišagoske!

¹⁶ Vašoda phenel o RAJ kada: „Me tut lava pal kadi phuv. Mek kada berš mereha, bo kerďal upre le manušen, hoj pes te ačhaven le RAJESKE.' " ¹⁷ O prorokos Chananijaš muľa mek oda berš andro eftato čhon.

29

O Jeremijaš pisinel ľil le manušenge andro zajaťje

¹ O prorokos Jeremijaš pisinďa ľil le manušenge, saven zailã o Nebukadnecar, a bičhađa les andral o Jeruzalem andro Babilon. Pisinďa les le vodcenge, save ačhile te dživel, le rašajenge, le prorokenge the savore manušenge, saven o Nebukadnecar zailã andral o Jeruzalem andro Babilon. ² Ačhiľa pes oda paloda, sar o kralis Jechonijah, leskri daj, leskre uradňika, o raja andral e Judsko the andral o Jeruzalem, o remeselňika the o kovača mušinde te omukel o Jeruzalem. ³ O ľil bičhađa le Elasoħa, le Šafanoskre čħaha, the le Gemarijoha, le Chilkijoskre čħaha, saven bičhađa o judsko kralis Cidkijah ko babiloňiko

kralis Nebukadnecar. Andre oda lil sas pisimen kada:

⁴ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, savorenge, kas diňom te zalel andral o Jeruzalem andro Babilon: ⁵ „Ačhaven o khera a bešen andre. Sadzinen andro zahradi a chan oda, so andre barola. ⁶ Len tumenge romňijen a mi el tumen čhave the čhaja; len romňijen tumare čhavage a den romeste tumare čhagen, hoj lenge te ulon o čhavore the o čhajora. Tumen mušinen te barol, a na te cikňol. ⁷ Keren sa pro lačo the pro smirom andre oda foros, andre savo tumen bičhadom andro zajatje. Modlinen tumen vaš leske ko RAJ, bo te leske ela mištes, ela mištes the tumenge.“

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Te na tumen klaminen tumare proroka, so hine maškar tumende, aňi tumare veštci. Ma muken tumen aňi pre lengre sune, so džan, ⁹ bo klamišagoha tumenge prorokinen andre miro nav. Me len na bičhadom,“ phenel o RAJ.

¹⁰ Bo kada phenel o RAJ: „Sar imar avena eftavardeš (70) berš andro Babilon, akor avava ke tumende a dolikerava miro lačo lav, so tumen diňom, hoj tumen anava pale khere pre kada than. ¹¹ Bo me džanav, save plani man hin tumenca,“ phenel o RAJ, „mire plani tumenca hine lače a nane nalače. Kamav tumen te del e lači buducnost the e nadej. ¹² Akor ke mande vičinena, avena a modlinena tumen ke mande a me tumen šunava avri. ¹³ Rodena man a arakhena man, te man rodena

andral calo tumaro jilo. ¹⁴ Dava man tumenge te arakhel,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale andral o zajaťje. Skidava tumen andral savore narodi the pal savore thana, kaj tumen roztradňom,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale pre oda than, khatar tumen ligendom andro zajaťje.“

¹⁵ Se tumen phenen: „O RAJ amen diňa le proroken andro Babilon.“ ¹⁶ Ale kada phenel o RAJ pal o kralis, savo bešel pro tronos le Davidoskro, the pal savore manuša, save ačhile te bešel andre kada foros, the pal tumari famelija, savi tumenca na geľa andro zajaťje: ¹⁷ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Dikh, me pre lende bičhavava e šabľa, e bokh the o meribnaskro nasvaliben a kerava lendar kirne figi, save hine ajse nalache, hoj len naťti te chal. ¹⁸ Džava pre lende la šablaha, la bokhaha the le meribnaškre nasvalibnaha. Kerava, hoj savore krališagi pre phuv te predaran olestar, so dikhena. Všadzik, kaj len roztradava, pes o manuša čudalinena a predarana olestar, so pes lenge ačhiľa. O manuša peske lendar kerena pheras a lena lengro nav sar košiben, ¹⁹ bo na šunenas mire lava,“ phenel o RAJ, „akor sar lenge bičhavavas mire služobňiken le proroken. Bičhavavas len pale a pale, ale tumen len na šundān,“ phenel o RAJ.

²⁰ Vašoda šunen o lav le RAJESKRO, savore, so sanas zaile, saven bičhadom het andral o Jeruzalem andro Babilon. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o

Achab, čhavo le Kolajoskro, the pal o Cidkijah, čhavo le Maasejoskro, save tumenge andre miro nav falošne prorokinas: „Dava len andro vasta le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske a ov len murdarela angle tumare jakha. ²² A vašoda, so pes lenge ačhela, phenena savore zaile manuša andral e Judsko, so hine andro Babilon, kada košiben: ‚Mi kerel tuha o RAJ oda, so kerda le Cidkijoha the le Achaboha, saven o babiloňiko kralis labarda andre jag,‘ ²³ bo kerenas o bare bini andro Izrael, kerenas o lubipen le susedengre romňijenca a andre miro nav vakerenas o klamišagos, savo lenge me na prikazindom. Džanav oda a som oleske švedkos, phenel o RAJ.“

O Jeremijaš chudel lav pro Šemajah

²⁴ Phen le Šemajoske andral o Nechelam:
²⁵ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Vašoda, hoj andre tiro nav bičhadal savore manušenje andro Jeruzalem the le rašaske le Cefanjoske, le Maasejoskre čhaske, a the savore okle rašajenge kada ĩil:
²⁶ ‚O RAJ tut ačhada rašaske vaš o rašaj Jojada, hoj te dodikhes andro kher le RAJESKRO pre dojekh dilino manuš, so pestar kerel prorokos, hoj les te phandes andre kaštuňi klada. ²⁷ Akor soske na zaačhadal le Jeremijaš andral o Anatot, sar tumenge prorokinelas? ²⁸ Se ov amenge bičhada kade andro Babilon kadi sprava: Ačhena ode but. Vašoda keren tumenge o khera a bešen andre, sadzinen andro zahradi a chan oda, so

andre barola.' “ 29 No o rašaj Cefanjah avla a pregenđa kada l'il le Jeremijašiske.

30 Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš:
 31 „Phen savorenge, so hine zaile: ‚Kada phenel o RAJ pal o Šemajah andral o Nechemam: Vašoda, hoj o Šemajah ke tumende prorokinelas, kajte les me na bičhadom, a prevakerđa tumen, hoj te pačan o klamišagos, 32 kada phenel o RAJ: Dikh, me marava le Šemajah andral o Nechemam the leskre potomken. Na ačhela lestar aňi jekh dženo, ko bešlahas maškar leskre manuša, a ov na dikhela oda lačho, so kamav te kerel prekal mire manuša, phenel o RAJ, bo kerelas upre le manušen, hoj pes te ačhaven pre mande.' “

30

O Izrael avela pale andre peskri phuv

1 Kada lav phenđa o RAJ le Jeremijašiske:
 2 „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Pisin tuke andro zvitkos savore lava, so tuke phendom. 3 Dikh, avel o časos,‘ phenel o RAJ, ‚sar anava pale mire manušen le Izrael the le Juda andral o zajaťje a dava lenge pale e phuv, so diňom lengre dadenge, a bešena andre,‘ phenel o RAJ.“

4 Kada hin o lava, save vakerelas o RAJ pal o Izrael the pal e Judsko: 5 „Kada phenel o RAJ: ‚Šundol te viskinel le manušen daratar; hin bari dar, nane smirom.

6 Akana zaačhen a gondolinen:

Šaj ulol le muršestar čavoro?
 Akor soske dikhav, hoj dojekhe zorale muršeste

hin o vasta pro per sar la džuvlâte andro
dukha?

Soske lenge o muja parñile avri?

⁷ Vigos, bo oda džives ela igen strašno!

Ajso džives, savo mek šoha na sas.

Andre oda časos predžala o Jakob bare pharip-
naha,

ale ela olestar zachrañimen.‘ ‘

⁸ „Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder
RAJ, „phagerava o jarmos pal lengri meñ a
čhingerava lengre lanci. Imar na ena otroka le
cudzincenge, ⁹ ale služinena le RAJESKE, peskre
Devleske, the peskre krališke le Davidoske, saves
lengre ačhavava.“

¹⁰ „No tu ma dara, miro služobñikona Jakobona,“
phenel o RAJ,

„ma predara, Izraelona,

bo dikh, zachrañinava tut the tiro potomstvos

andral odi phuv, so hiñi dur, andre save san
zaile.

O Jakob avela pale a dživela andro smirom,

bi o starišagos a ñiko les na daravela avri.

¹¹ Me som tuha, phenel o RAJ,

hoj tut te zachrañinav.

Zñičinava savore naroden,

maškar save tut roztradñom,

ale tut na zñičinava.

Marava tut, ča ajci keci tuke zaslužines,

ale na mukava tut te džal calkom bi o
trestos.“

¹² Kada phenel o RAJ:

„Tiri rana našti sastol avri

a hiñi igen dukhadì.

13 Nane vaš tu ko te zaačhel;
nane likos pre tiro vredos,
ñiko tut našti sastarel avri.

14 Savore, so tut kamenas, pre tu bisterde;
na džal lenge pal tu.

Bo demađom tut avke sar ñeprijateljis;
mardom tut igen zorales
angle tiri bari vina the angle tire but bini.

15 Soske roves vaš tiri rana?
Tiri dukh našti sastol avri.
Vaš tiri bari vina the vaš tire but bini
tuke oda kerdom.

16 Ale savore, so tut chan tele,
ena zachale,

savore, tire ñeprijateľa,
ena zaile sar bertenosa.

Ola, ko tut trapinen,
ena trapimen avrendar.

Ola, ko tut občoraren,
ena občorarde avrendar.

17 Ale me tut sastarava avri,
sastarava tuke tire rani,
phenel o RAJ,

bo vičinen tut avritradli,
e čhaj le Sionoskri, sava ñiko na rodel.“

O RAJ anela pale le Izrael

18 Kada phenel o RAJ:

„Anava pale le Jakoboskre stani andral e phuv,
kaj sas zaile,

a ela mange pharo vaš leskre khera.

O foros ela pale upreačhado pre oda than, khatar
sas čhido tele,

a o palacis ačhela pale pre oda than, kaj sas.

- 19 Avena lendar o palikeribnaskre gila
a šundola o radišagos.
Kerava lendar but
a na ena frimeder;
dava len ajsi pačiv,
hoj imar na ena teledikhle.
- 20 Leskre čhave ena ajse sar varekana,
lengro zhromažđeñje ela zorales zathodo
angle mande
a marava savoren, ko len trapinen.
- 21 Lengro vodcas ela lendar;
lengro vladcas avela lendar.
Domukava les paš ma
a ov avela dži ke ma.
Se ko šaj avel korkoro pestar paš mande?
phenel o RAJ.
- 22 Tumen avena mire manuša
a me avava tumaro Del.“
- 23 Dikh, e choļi le RAJESKRI
avel sar e zoraļi balvaj;
sar e bari burka,
so avel tele pro šero le nalače manušenje.
- 24 Na preačhela leskri bari choļi,
medik na dokerela savoro, so peske zaiļa
andro jilo.
Andro posledna dživesa oleske achalona.

31

O Izrael avel pale khere

¹ „Andre oda časos,“ phenel o RAJ, „me avava Del savore famelijenge andro Izrael a on ena mire manuša.“

- ² Kada phenel o RAJ:
„Pre pušta presikađom e milost le narodoske,
savo denašla la šablake.
Me anava o smirom le Izraeloske.“
- ³ Dural pes amenge sikađa o RAJ a phendā:
„Kamay tut le večne kamibnaha,
vašoda tuke presikavav o verno kamiben.
- ⁴ Pale tut ačhavava upre,
a tu, pačivali čhaje le Izraeloskri,
aveha pale upreachadi.
Pale tut šukaľareha le čerkutkenca
a džaha te khelel olenca, so radisaľon.
- ⁵ Pale tuke sadzineha o viňici
pro verchi andre Samarija.
O farmara peske sadzinena o viňici
a chana peskro ulipen.
- ⁶ Avela o džives, kana o stražňika vičinena
pal o brehi andral o Efrajim:
„Aven džas upre pro Sion,
ko RAJ, ke amaro Del!“
- ⁷ Kada phenel o RAJ:
„Gilaven radišagostar upral o Jakob;
thoven baripen upral o nekbareder le nardo-
dendar!
Gilaven zorales a phenen:
„RAJEJA, zachraňin tire manušen,
spasin le Izraeliten, save mek ačhile te
dživel.“
- ⁸ Dikh, anava len andral e severno phuv
a skidava len upre pal o agora le svetoskre.
Ela maškar lende o koro the o bango,
e khabňi džuvľi the odi, so užarel te ločhol;
avena pale sar baro narodos.
- ⁹ Avena rovibnaha,

modlinena pes a me len anava pale.
 Lidžava len paš o pañi,
 pal o rovno drom, kaj lenge na poddžana o
 pindre,
 bo me som le Izraeloskro dad
 a o Efrajim hino miro ešebno čavoro.“

- 10 „Šunen o lav le RAJESKRO, tumen narodale,
 a vakeren les dur pro ostrovi:
 ‚Oda, ko roztradña le Izrael, les skidela upre
 a stražinela les sar o pastjeris peskro stados.‘
- 11 Bo o RAJ zachrañinda le Jakob,
 a činda les avri andral o vasta ole
 dženeskre,
 so sas zoraleder sar ov.
- 12 Avena a viskinena radišagostar pro verchos
 Sion;
 radisałona le pherdo lače vecendar, save
 len dela o RAJ,
 la pšeñicatar, la neva mołatar the le olejostar,
 le cikne bakrorendar the le dobitkostar.
 Ela lenge avke mištes sar la zahradake, savi hiñi
 mištes polivimen,
 a imar buter na cerpinena.
- 13 E terñi džuvli kheleła a radisałola,
 a the o terne murša le phurenca jekhetane.
 Lengro roviben čerinava pro radišagos,
 lava lendar o pharipen the o trapišagos
 a dava len o radišagos.
- 14 Le rašajen dava o nekfeder chaben
 a mire manušen dava pherdo čalipen,“
 phenel o RAJ.

La Rachelakro roviben

- 15 Kada phenel o RAJ:
„Andre Rama šundol o baro roviben the e bari
žala.
Oda e Rachel rovel pal peskre čhave,
a na del pes te pošešinel,
bo o čhave imar nane.“
- 16 Kada phenel o RAJ:
„Preačh te rovel a zlíker o apsa andro jakha,
bo tiri buči ela odmeñimen,
phenel o RAJ.
A on avena pale
andral e phuv le ñeprijateľengri.
- 17 Tire potomstvos hin nađej,
phenel o RAJ,
tire čhave avena pale andre peskri phuv.“
- 18 „Šundom o roviben le Efrajimoskro:
„Karinehas man sar le bikocis, so nane
skrocimen,
a me man diñom te karhinel.
An man pale paš tu a me avava pale,
se tu sal o RAJ, miro Del.
- 19 Bo paloda, sar tutar odgelom,
kerđom pokañje,
sar oda achaliłom,
maravas man andre hruda,
ladžavas man a šunavas man igen poñižimen
vaš o bini,
so kerđom, sar somas terno.‘
- 20 Či nane o Efrajim miro vzacno čhavoro?
O čhavoro, andre savo thovav baripen?
Bo kajte pre leste vakerav,
furt mange pre leste leperav kamibnaha.
Vašoda mange marel o jilo vaš leske

a me leske presikavava o lačhipen,“
phenel o RAJ.

Av pale, Izrael

21 „Rozthov tuke o znački pro drom;
poznačin tuke o drom;
arakh pale o chodňikos, khatar džahas,
sar salas ligendi het.

Av pale, pačivali čhaje le Izraeloskri;
av pale andre tire fori!

22 Mek dži kana phireha upre tele,
tu napačivali čhaje?

O RAJ kerela andre phuv neve veci:
Leskre manuša leske ena verna.“

Oda časos, so avela, ela požehñimen

23 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le
Izraeloskro:

„Sar len anava pale andral o zajaťje,
o manuša andre judsko phuv the andre lakre
fori
pale phenena kala lava:

„Sveto verchona,
pre savo bešel o spravodlišagos,
mi požehñinel tut o RAJ!“

24 O manuša bešena jekhetane andre Judsko
the andre savore lakre fori –
o farmara a the o pastjera, so phiren le
stadenca.

25 Me občerstvinava dojekh strapimen duša
a sakones, ko na birinel, dava nevi zor.“

26 Andre kada uštilom a obdikhavas man. Miro
suno sas mange pre dzeka.

²⁷ „Dikh, avel ajsó časos,“ phenel o RAJ, „hoj pherarava o Izraeloskro krališagos the o judsko krališagos le manušenca the le džvirencia.

²⁸ Avke sar keravas oda, hoj len cirdavas avri le koreñenca, čhivavas tele, musaravas, ničinavas a anavas e bibach, avke akana dodikhava pre oda, hoj len te budinav a te sadzinav,“ phenel o RAJ. ²⁹ „Andre ola dživesa imar na phenena:

‚O dada chanas o šutlo hroznos
a le čhavage cerpisalonas o danda.‘

³⁰ Ale akana sako merela vaš peskro binos. Oleske cerpisalona o danda, ko chala o šutlo hroznos.“

E nevi zmluva

³¹ „Dikh, avel ajsó časos,“ phenel o RAJ, „hoj kerava e nevi zmluva le Izraeloskre manušenca the le Judaskre manušenca. ³² Na ajsi zmluva, sar kerdóm lengre dadenca andre oda džives, sar len ilóm vastestar, hoj len te lav avri andral o Egipt, bo on na dolíkerde miri zmluva, kajte me lenge somas sar rom,“ phenel o RAJ. ³³ „Kada hin e zmluva, savi phandava le Izraeloskre manušenca pal kala dživesa,“ phenel o RAJ. „Thovava miro zakonos andre lende a pisinava les andre lengro jilo. Me avava lengro Del a on ena mire manuša. ³⁴ Imar na mušinena te sikavel jekh avres a o phral le phraleske na phenela: ‚Prindžaren le RAJES!‘, bo savore man prindžarena, le nekciknederestar dži o nek-bareder,“ phenel o RAJ. „Bo me lenge odmukava lengre naláčhipena a pre lengre bini mange imar na leperava.“

O nevo narodos

- ³⁵ Kada phenel o RAJ,
 savo del, hoj o kham te švicinel dživese,
 savo phenel le čhoneske the le čercheňenge,
 hoj te švicinen rači,
 savo hazdel upre o moros avke, hoj leskre vlni
 hučinen –
 o Nekzoraleder RAJ hin leskro nav:
- ³⁶ „Te kala zakoni la prirodakre anglal mande
 preačhilehas,“
 phenel o RAJ,
 „akor the o Izrael preačiľahas
 te el narodos anglal mande pro furt.“
- ³⁷ Kada phenel o RAJ:
 „Te pes diňahas te merinel o ňebos upre
 a o zakladi la phuvakre tele,
 akor me odčhidomas calo potomstvos le
 Izraeloskro
 vaš savoro, so kerde,“
 phenel o RAJ.

Nevo Jeruzalem

- ³⁸ „Dikh, aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „sar
 ela o foros pale upreačhado prekal o RAJ la
 vežatar Chananel dži paš e Rohoskri brana. ³⁹ E
 šparga te merinel pes cirdela dureder paš o
 brehos Gareb a palis pes visarela paš o Goa.
⁴⁰ Sveto le RAJESKE ela cali dolina, kaj pes čhivel
 le mulen the o prachos pal o obeti, savore mali
 dži paš e dolina Kidron pro vichodos a dži pro
 rohos paš e Grajeskri brana. O foros imar šoha
 na ela čhido tele a zburimen.“

32

O Jeremijaš cinel e mala

¹ Kada hin o lav, so avľa le RAJESTAR ko Jeremijaš akor, sar o judsko kralis o Cidkijah kralinelas dešto berš a o Nebukadnecar kralinelas dešuochtoto (18) berš. ² Akor pes o slugađa le babiloňike kraliskre rozačhade pašal o Jeruzalem. O prorokos Jeremijaš sas phandlo andre pre dvora le stražňikengri, so sas andro palacis le judske kraliskro. ³ Sar les o judsko kralis Cidkijah diňa te phandel andre, phenda leske: „Soske prorokines kajse lava le RAJESTAR a phenes: ‚Dikh, dava kada foros andro vasta le babiloňike kraliske a ov les domarela; ⁴ o judsko kralis na denašela avri andral o vasta le Babilončanenge, ale ela dino andro vasta le babiloňike kraliske. Vakerela leha muj-mujeha a dikhela les pre leskre jakha. ⁵ Ov lidžala le Cidkijah andro Babilon, savo ode ačhela dži peskro meriben, phenel o RAJ. Te džana pro mariben pro Babilončana, na domarena len.’“

⁶ O Jeremijaš phenda: „Kada lav mange phenda o RAJ: ⁷ Dikh, avela pal tu o Chanamel, o čhavo mire bačiskro le Šalumoskro, a phenela: ‚Cin tuke miri mala, so hiňi andro Anatot, bo tu sal mange nekpašeder famelija a tut ešebnones hin pravos la te cinel.’ ⁸ Avke sar mange oda o RAJ diňa anglal te džanel, avľa pal ma o Chanamel, mire bačiskro čhavo, pre dvora le stražňikengri a phenda mange: ‚Cin tuke miri mala, so hiňi andro Anatot andre phuv le Benjaminoskri, bo tut ešebnones hin pravos la te

cinel. Cin tuke la! 'Akor džanavas, hoj oda sas o lav le RAJESKRO. ⁹ Avke cindom odi mała le Chanamelostar, le bačiskre čhastar, so hiñi andro Anatot, a počindom vaš late rupune lovenca, so važinenas dešuefta šekli. ¹⁰ Podpisindom e kupno zmluva, diñom upre e pečatka anglo jakha le švedkengre a odvažindom o love pre vaha. ¹¹ Ilom e zmluva the e kopija. Sas andre pisimen o kupno pravos the o podmjenki; jekh sas zapečatimen a oki dujto na sas. ¹² Soduž diñom le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, le Machsejoskre vnukoske, anglo jakha mire strične phraleskre le Chanameloskre the anglo jakha le švedkengre, save podpisinde e kupno zmluva, the anglo jakha savore judske manušengre, save bešenas avri pre dvora le stražnikengri.

¹³ Anglo jakha kale savore manušengre prikazindom le Baruchoske: ¹⁴ 'Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le kala soduž lila, e zapečatimen kupno zmluva the e kopija, so nane zapečatimen, a thov len andre nadoba čikatar, hoj pes te dolikeren pro but berša. ¹⁵ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Andre kadi phuv pes mek cinavena o khera, o mali the o viñici.'

¹⁶ Sar diñom e kupno zmluva le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, kavke man modlinavas ko RAJ:

¹⁷ Ó RAJA, Devla, dikh, tu stvorindal o ňebos the e phuv tira bara zoraha the tire nacirdle vasteha! Nane nič, so tu našti kerdalas. ¹⁸ Tu presikaves tiro verno kamiben ezerenge, ale

vaš e vina le dadengri mares lengre čhaven pal lende. Tu sal baro a zoralo Del; tiro nav hin o Nekzoraleder RAJ. ¹⁹ Bare hin tire plani a zorale hin tire skutki. Tire jakha dikhen pre savore droma le manušengre, hoj te počines dojekheske vaš oda, sar dživelas, a vaš oda, so kerelas. ²⁰ Tu kerehas o znađeja the o zazraki andro Egipt a dži adadžives oda keres andro Izrael the maškar savore aver narodi. A oleha tuke kerdal baro nav, avke sar oda hin dži adadžives. ²¹ Tu i'fal tire manušen le Izrael avri andral o Egipt le znađejenca the le zazrakenca, tira bara zoraha, tire nacirdle vasteha the bara daraha. ²² Tu lenge diňal kadi phuv, kaj ču'fal o thud the o medos, avke sar diňal lav lengre daden. ²³ On avle a zaile peske la, ale na šunenias tut a na phirenas pal tiro zakonos. Na kerenas oda, so lenge prikazindal te kerel, a vašoda pre lende domuklal savori kadi pohroma.

²⁴ Dikh, o Babilončana hordinen o bara the e čik pašal o muri le foroskre, hoj pes te dochuden andre. Kada foroš ela dino andro vasta olengre, ko pre leste džan, angle šabla, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben. Ačhel pes oda, so phendal a tu oda dikhes. ²⁵ A kajte ela o foros dino andro vasta le Babilončanenge, tu, RAJA, Adonaj, miro, mange phendal: ‚Cin tuke odi ma'la vaš o rupune love a vičin paš oda le švedken.‘ “

²⁶ Akor avla le RAJESTAR ko Jeremijaš kada lav: ²⁷ „Dikh, me som o RAJ, o Del savore

manušengro. Či hin vareso, so me naši kerdomas? ²⁸ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: Dava kada foros andro vasta le Babilončanenge the andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloņike kraliske, a ov les zalela. ²⁹ O Babilončana, save džan pre kada foros, pes dochudena andre a podlabarena les. Labarena avri the ola khera, kaj man o manuša cholarenas oleha, hoj pre peskre padi labarenas o kadidlos le Baaloske a anenas o moľakre obeti le cudze devleng.

³⁰ Se o Izraeliti the o judska manuša peskre terņipnastar kerenas ča oda, so mange na sas pre dzeka; se o Izraeliti man ča furt cholarenas oleha, so kerenas, phenel o RAJ. ³¹ O nipi andre kada foros ole dživesestar, sar sas ačhado, dži adadžives man ča cholarenas a provokinenas. Mušinav te zničinel o Jeruzalem ³² vaš savoro nalačhipen, so kerde o Izraeliti, o manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem, lengre kraľa, o raja, o rašaja the o proroka. ³³ Visarde pes ke ma le dumeha, a na le mujeha. A kajte len furt sikavavas, on na šunenas a na denas peske mandar te phenel. ³⁴ Peskre džungale modli thode andro Chramos, so pes vičinel pal miro nav, hoj les te meľaren andre. ³⁵ Andre dolina Ben-Hinom ačhade o oltara le Baaloske a ode obetinas peskre čavoren the čhajoren andre jag le Molochoske. Me lenge šoha na prikazindom, hoj oda te keren, aņi pre godi mange oda šoha na sas, hoj te keren kajse džungale veci a te cirden le judske manušen andro binos.

³⁶ Vašoda akana o RAJ, o Del le Izraeloskro, kavke phenel pal kada foros, pal savo tumen phenen, hoj pes dochudela andro vasta le babiloņike kraliske angle šablā, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben: ³⁷ Dikh, me len skidava upre pal savore phuva, andre save len rozčhidom andre miri cholī, andre miri bari cholī. Anava len pale pre kada than a dava lenge te dživel andre smirom. ³⁸ On ena mire manuša a me avava lengro Del. ³⁹ Dava len jekh gondolišagos andro jilo, hoj savore te dživen avke, hoj man furt te den pačiv. Kerena oda prekal peskro lačo the prekal o lačo peskre čhavage, so pal lende avena. ⁴⁰ Phandava lenca e večno zmluva, hoj lenge šoha na prečhava te presikavel miro lačhipen, a thovava lenge andro jile miri dar, hoj pes mandar te na visaren het. ⁴¹ Ela man radišagos olestar, hoj lenge presikavav o lačhipen cale mire jileha the caļa mira dušaha a čačes len sadzinava andre kadi phuv pro furt.

⁴² Se o RAJ phenel kada: Avke sar andom savore kala pohromi pre kala manuša, avke anava pre lende the savoro lačo, pal savo lenge vakeravas. ⁴³ O maļi pes pale cinavena andre kadi phuv, pal savi tumen phenen: ‚Hiņi spus-tošimen, na bešen andre o manuša aņi o džviri, bo sas diņi andro vasta le Babilončanenge.‘ ⁴⁴ Pale pes cinavena o maļi vaš o love, kerena pes o kupna zmluvi a ena zapečatimen anglo jakha le švedkengre. Kavke oda ela andre phuv le Benjaminskri, andro gava pašal o Jeruzalem, andro judska fori, andro fori pro verchi pre

brehngri phuv Šefela the pre pušta Negev akor,
sar anava pale le zaile manušen andre lengri
phuv, phenel o RAJ.“

33

*O RAJ del lav le manušen, hoj len anela pale a
dživena peske andro smirom*

¹ Sar sas mek o Jeremijaš andre bertena pre
dvora le stražnikengri, avla ke leste dujtovar
o lav le RAJESKRO: ² „Kada phenel o RAJ, savo
stvorinda e phuv; o RAJ, savo la forminda a
zathoda; leskro nav hin o RAJ: ³ ‚Vičin ke ma a
odphenava tuke; dava tuke te džanel o bare the o
garude veci, save na prindžares.‘ ⁴ Kada phenel
o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola khera the pal
ola palaca le judske kralengre andro Jeruzalem,
so čhidan tele, hoj tumen te el o materijalos
te zoraľarel o muri, hoj pes o Babilončana te
na dochuden andre a te na murdaren tumen
la šablaha: ⁵ ‚Ola, ko brañinen kada foros,
pes marena le Babilončanenca, ale oleha ča
pherarena ola khera le mule telenca, bo me
domukava, hoj len te murdaren, bo som pre
lende igen choľamen. Me lendar visardom miro
muj vaš oda baro nalačhipen, so keren o manuša
andre kada foros.

⁶ Ale me sphandava le Jeruzalemoske o rani
a sastarava les; sastarava avri mire manušen
a dava lenge te dživel andro baro smirom a
nič nalačo pes lenge na ačhela. ⁷ Anava
pale pre kada than le judske manušen the le
Izraeliten a pale len ačhavava upre, avke sar
sas. ⁸ Žužarava len dojekhe binostar, saveha

pes mange ačhade, a odmukava lenge savore bini, savenca pes mange ačhade, sar mandar odgele. ⁹ O Jeruzalem mange ela pro radišagos, pre slava the pro lašariben anglal savore narodi pre phuv, sar šunena pal savoro lačhipen, savo lenge presikađom. Óla narodi pes darana a izdrana vaš savoro lačo the vaš savoro smirom, savo dava andro foros.'

¹⁰ Kada phenel o RAJ: ,Tumen phenen pal kada than: „Hino omuklo sar pušta, bi o manuša the bi o džviri.“ Ale andro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoskre, save hine zamukle a ňiko ode na bešel, aňi džviri aňi nipi, mek šundola ¹¹ o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro; mek šundola olen, ko anen e palikeribnaskri obeta andro Chramos le RAJESKRO te phenel:

„Palikeren le Nekzoraleder RAJESKE,
bo o RAJ hino lačo;
leskro verno kamiben likerel pro furt!“

Anava pale o radišagos andre kadi phuv a ela avke, sar sas angloda,' phenel o RAJ.

¹² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ,Andre kadi zamukli phuv, so hiňi bi o manuša the bi o džviri, a the andre savore lakre fori ena pale o maňi, pre save o pastjera pašinena peskre stadi. ¹³ Andro fori pro verchi the pre brehengri phuv Šefela, andro fori pre pušta Negev, andre phuv le Benjaminskri, andro gava pašal o Jeruzalem the andro judska fori mek predžana o bakrane stadi prekal o vasta oleske, ko len rachinela,' phenel o RAJ.

14 ‚Dikh, aven o dživesa,‘ phenel o RAJ, ‚sar naplñinava oda lačo lav, so diňom le izraelike manušen the le judske manušen.

15 Andre oda džives the andre odi ora
dava andral o pokoleñje le Davidoskro
te barol avri o spravodlivo Konaricis,
savo anela andre phuv o spravodlišagos the
o čaćipen.

16 Andre ola dživesa ena o manuša andral e
Judsko zachrañimen
a o Jeruzalem dživela andro smirom;

o foros pes vičinela:

O RAJ hin amaro spravodlišagos.‘

17 Se kada phenel o RAJ: ‚Andre ola dživesa bešela pro tronos le Izraeloskro furt le Davidoskro potomkos 18 a furt ode ena o rašaja andral o kmeños Levi, hoj mange te služinen a te obetinen e labardī obeta, e chabeneskri obeta the mek aver obeti.‘“

19 Kada lav le RAJESKRO avla ko Jeremijaš:

20 „Kada phenel o RAJ: ‚Te pes diňahas te prephagel miri zmluva le dživeseha the miri zmluva la račaha, hoj o dživesa the o rača te na aven avri pre peskre ori, 21 akor pes diňahas te prephagel the miri zmluva le Davidoha, mire služobñikoha, a na ulahas les o potomkos, savo bešela pro tronos, a the e zmluva le levitske rašajenca, mire služobñikenca. 22 Ajci potomki dava le David, mire služobñikos, the le Leviten, save mange služinen, sar hin o čercheña pro ñebos the e pošī paš o moros, save pes na del te zrachinel.‘“

23 O RAJ kavke prevakerda ko Jeremijaš:
 24 „Všimñindał tuke, so vakeren kala nipi: ‚O RAJ pestar odčida kala duj krališagi, save peske kidña avri, o Izrael the e Judsko‘? A vašoda len o manuša tele dikhen a na rachinen len aňi sar narodos. 25 Kada phenel o RAJ: ‚Te prephagłomas e zmluva le dživeseha the la račaha a te zrušidomas mire phuvakre the ñeboskre zakoni, 26 akor mandar odčidomas le Jakoboskre the le Davidoskre potomken a na iłomas avri andral lengro potomstvos le kralis, so vladñinela upral o potomki le Abrahamoskre, Izakoskre the le Jakoboskre. Ale me avava jileskro ke mire manuša a pale peske dživena mištes.‘ “

34

O lav pal o meriben le Cidkijoskro

1 Sar pes o babiloňiko kralis o Nebukadnecar savore slugadenca, savore krališagencia pre phuv, save sas tel leskri zor, the savore narodenca marelas le Jeruzalemoha the savore leskre gavenca, akor avla ko Jeremijaš kada lav le RAJESTAR: 2 „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža te vakerel le judske kraliha le Cidkijoha a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, me dav kada foros andro vasta le babiloňike krališke a ov les labarela avri. 3 Aňi tu na denašeha leskre vastendar, chudena tut a dena tut andre leskre vasta. Dikheha le babiloňike kralis pre tire jakha, vakereha leha muj-mujeha a pałis tut lena andro Babilon.‘

⁴ Judsko kralina, Cidkijona, šun kada lav le RAJESTAR: „Kada tuke phenel o RAJ: Na murdarena tut la šablaha, ⁵ ale mereha andro smirom. Sar labarenas o vatri paš o pohrebos tire dadengro, le kralengro, save sas anglal tute, avke labarena o vatri the paš tiro pohrebos a kavke pal tu rovena: „Jaj, amaro kralis muľa!“ Ačhela pes oda avke, bo me, o RAJ, oda phendom.’ “

⁶ O prorokos Jeremijaš phenda le judske kraliske le Cidkijoske savore kala lava andro Jeruzalem, ⁷ akor sar pes o babiloňika slugađa marenas le Jeruzalemoha the le forenca Lachiš the Azeka, so mek ačhile. Bo ča on ačhile ole ohradzimen forendar, so sas andre Judsko.

O manuša prephagen e zmluva pal o otroka

⁸ Kada lav avľa le RAJESTAR ko Jeremijaš, sar o Cidkijah phandľa zmluva savore manušenca, save bešenas andro Jeruzalem, hoj dela lengre otroken sloboda. ⁹ Sako mušinda te premukel pre sloboda peskre hebrejike otrokos the otrokiňa, hoj imar ňiko peske te na mukel peskre judske phralen sar otroken. ¹⁰ Savore raja the savore manuša priile odi zmluva, hoj sako te premukel pre sloboda peskre otrokos the peskra otrokiňa a hoj imar šoha lendar te na keren otroka. On oda šunde a premukle len. ¹¹ Ale palis čerinde peskro gondolišagos a pale kerde otroka the otrokiňi olendar, kas angloda premukle pre sloboda.

¹² Akor avľa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ¹³ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Me phandľom e zmluva tumare dadenca, akor

sar len ilom avri andral o Egipt, andral o otroctvos, ¹⁴ hoj pro eftato berš dojekh dženo te premukel peskre hebrejike phrales, savo pes leske bikenda, a paloda, sar leske služinela šov berš, les mušinela te premukel pre sloboda. Ale tumare dada na kamenas te šunel a na kerenas oda, so lenge phendom. ¹⁵ No tumen akana kerdan pokañje a kerdan oda, so hin lačo angle mire jakha. Sako premuklan tumare phrales pre sloboda a phandlan anglal mande e zmluva andro Chramos, savo pes vičinel pal miro nav. ¹⁶ Ale palis pale čerindan tumaro gondolišagos a melardan miro nav, sar kerdan otroka the otrokiñi olendar, kas angloda premuklan pre sloboda, a ispidenas pre lende, hoj te ačhen pale tumare otroka.

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ: Tumen man na šundān a na phendān, hoj sako te premukel pre sloboda peskre phrales le Izraelitas. Avke akana me phenav, hoj pes te premukel pre sloboda e šabla, o meribnaskro nasvaliben the e bokh, a kerava, hoj savore krališagi pre phuv te predaran, sar dikhena, so pes tumenca ačila. ¹⁸ Ola murša manca phandle e zmluva avke, hoj pharade la terña gurumña pro jepaš a phirenas maškar ola duj kotora. Ale prephagle odi zmluva a na dolikerde ola lava, so sas andre pisimen, a vašoda me kerava ole muršenca oda, so on kerde ola gurumñaha. ¹⁹ Le vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, le rajen, le rašajen the savore okle manušen, save phirenas maškar ola duj kotora, ²⁰ dava andro vasta lengre ñepriateljenge the olenge, ko len kamen te

murdarel. Lengre mule tĕla chana o ĉirikle the o dziva džviri. ²¹ A le kralis Cidkijah the leskre vodcen dava andro vasta lengre ěprijateĕenge the olenge, so len kamen te murdarel. Dava len andro vasta le babiloņike kraliskre slugaĕenge, save lendar gele het a preaĉhile pes lenca te marel. ²² Dikh, dava avri o rozkazis, phenel o RAJ, a anava len pale pre kada foros. On pes leha marena, zalena les a podlabarena. Me zničĭnava o judska fori a aĉhela lendar sar puřta bi o manuřa.“

35

O Rechabiti feder řunen peskre dades sar o Izraeliti peskre Devles

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jojakim, o ĉhavo le Jozijařoskro, avĕa o lav le RAJESKRO ko Jeremijař: ² „Dřa ko Rechabiti a viĉin len andre jekh ole kherendar, so hine aĉhade pařal o Chramos le RAJESKRO, a de len te pijel mol.“

³ Avke iĕom le Jaazanja, le Jirmejoskre ĉhas, le Chabacinjoskre vnukos, the leskre phralen the savore leskre ĉhaven the caĕi famelija le Rechabitengri ⁴ a andom len andro Chramos le RAJESKRO, andro kher le uĉeņikengro ko Devleskro muřř Chanan, le Jigdalijoskro ĉhavo. Oda kher sas pař o kher le rajengro upral o kher le Maasejoskro, le řalumoskre ĉhaskro, savo strařinelas o vudara. ⁵ Avke thodom le Rechabitenge pherde džbani la molaha the o kuĉa a phendom lenge: „Pijen e mol.“

⁶ Ale on mange phende: „Amen na pijas mol, bo le Rechaboskro čhavo o Jonadab, amaro dad, amenge prikazinda: ‚Ma pijen šoha mol aňi tumen aňi tumare čhave. ⁷ Ma ačhaven tumenge khera, ma sadzinen o semena a ma cinaven o viňici. Bešen andro stani calo tumaro dživipen, a avke tumen dodživena but berša pre kadi phuv, pre savi san ča putňika.‘ ⁸ Šunas savoro, so amenge prikazinda amaro dad o Jonadab, a vašoda calo amaro dživipen na pijas mol aňi amen aňi amare romňija aňi amare čhave aňi amare čhaja. ⁹ Na ačhavas peske khera, hoj andre te bešas. Nane amen viňici aňi mali aňi semena te sadzinel. ¹⁰ Bešas andro stani, šunas a keras savoro, so amenge prikazinda amaro dad o Jonadab. ¹¹ Ale sar pes o slugada le babiloňike kraliskre le Nebukadnecaroskre avle te marel andre kadi phuv, phendam peske: ‚Aven džas andro Jeruzalem, hoj pes te garuvas le slugadenge andral o Babilon the andral o Aram.‘ A vašoda bešas andro Jeruzalem.“

¹² Akor avľa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš:
¹³ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža a phen le manušenge andre Judsko the olenge, ko bešen andro Jeruzalem: ‚Soske kalestar na siklon a na chuden imar te šunel mire lava?‘ phenel o RAJ. ¹⁴ ‚O prikazis le Rechaboskre čhaskro le Jonadaboskro, savo zakazinda peskre čhavage te pijel mol, pes dolikerel dži adadžives, bo on šunen o prikazis peskre dadeskro. Ale me furt ke tumende vakerav pale a pale, ale tumen man na šunen. ¹⁵ Furt ke tumende bičhavav mire služobňiken

le proroken, hoj tumenge te phenen: „Visaren tumen savore tumare nalačhe dromendar a keren oda, so hin lačho. Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen. Avke bešena andre odi phuv, savi diňom tumenge the tumare dadenge.“ Ale tumen man na kamen te šunel aňi te kerel oda, so tumenge phenav. ¹⁶ He, o čhave le Jonadaboskre dolikeren o prikazis peskre dadeskro, savo lenge diňa, ale kala manuša man na šunen.’

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: „Anava pro manuša andre Judsko the andro Jeruzalem e pohroma, pal savi lenge phendom, bo ke lende vakeravas, ale on man na šunenas; me ke lende vičinavas, ale on mange na odphenenas.’“

¹⁸ Ale le Rechabitenge phenda o Jeremijaš: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Vašoda, hoj šunenas o prikazis tumare dadeskro le Jonadaboskro a kerenas savoro avke, sar tumenge prikazinda, ¹⁹ kada tumenge phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le Jonadab, le Rechaboskre čhas furt ela potomkos, savo mange služinela.’“

36

O Jojakim labarel o zvitkos le Jeremijašistar

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, štarto berš, phenda o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Le o zvitkos a pisin andre savore lava, save tuke phendom pal o Izrael, pal e Judsko the pal savore narodi ole dživesestar, sar ke tu chudňom te vak-erel; akorestar, kanastar kralinelas o Jozijaš dži

adadžives. ³ Ko džanel, či pes o manuša andral e Judsko na visarena peskre nalače dromendar, sar pes došunena pal savore pohromi, so pre lende kamav te mukel. A me lenge odmuklomas lengro nalačipen the lengre bini.“

⁴ Akor peske o Jeremijaš vičinda le Baruch, le Nerijoskre čhas, hoj te pisinel andre savore lava, save vakerđa o RAJ ko Jeremijaš. O Jeremijaš vakerelas a o Baruch oda pisinelas andro zvitkos. ⁵ O Jeremijaš phenda le Baruchoske: „Me naši džav andro Chramos le RAJESKRO. ⁶ Vašoda dža andro Chramos le RAJESKRO a pregen kada zvitkos le manušenge akor, sar pes poscinena. Pregen savore judske manušenge, so avle andral peskre fori, ola lava le RAJESKRE, save pisinda andre, save tuke me vakeravas. ⁷ Ko džanel, či pes savoredžene na visarena peskre nalače dromendar a na chudena te mangel e milost le RAJESTAR, bo odi choli, savaha len o RAJ kamel te marel, hiñi igen bari.“

⁸ O Baruch, le Nerijoskro čhavo, kerđa savoro avke, sar leske prikazinda o prorokos Jeremijaš, a andro Chramos le RAJESKRO pregenđa o lava le RAJESKRE andral o zvitkos. ⁹ Sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko pandžto berš, dine avri andro eñato čhon o postos anglo RAJ prekal savore manuša andral o Jeruzalem the prekal savore manuša, so avle andral o judska fori. ¹⁰ Akor o Baruch pregenđa savore manušenge o lava le Jeremijašiskre andral o zvitkos. Pregenđa len andro Chramos andral o kher le Gemarijoskro, le Šafanoskre

čhaskro, savo sas o pisaris. Leskro kher sas pre upruňi dvora ode, khatar pes prekal e Nevi brana avel andro Chramos le RAJESKRO. ¹¹ O Michajah, o čhavo le Gemarijoskro, o vnukos le Šafanoskro, šunđa avri savore lava le RAJESKRE andral o zvitkos. ¹² Geľa andro palacis le kraliskro, andre pisariskro kher, a ode bešenas savore raja: O pisaris Elišamas; o Delajah, le Šemajoskro čhavo; o Elnatan, le Achboroskro čhavo; o Gemarijah le Šafanoskro čhavo; o Cidkijah, le Chananjoskro čhavo, the savore okla raja. ¹³ A o Michajah lenge phenđa savore lava, so šunđa le Baruch te genel le manušenge andral o zvitkos.

¹⁴ Akor savore raja bičhade ko Baruch le Jehudi, le Netanijoskre čhas, le Šelemijoskre vnukos, le Kušijoskre pravnukos, kale lavenca: „Le andro vast o zvitkos, andral savo genehas le manušenge, a av!“ Avke o Baruch iľa o zvitkos andro vast a geľa ke lende. ¹⁵ Phende leske: „Beš tuke a gen amenge andral o zvitkos!“

Akor o Baruch chudňa te genel, ¹⁶ a sar šunde avri savore lava, daraha dikhle jekh pre aver a phende le Baruchoske: „Savore kala lava mušinas te phenel le kraliske!“ ¹⁷ A mek phučenastar: „Phen amenge, sar pisindal savore kala lava? O Jeremijaš vakerelas a tu pisinehas?“

¹⁸ O Baruch lenge phenđa: „He, o Jeremijaš mange phenđa savore kala lava a me len la tintaha pisindom andro zvitkos.“

¹⁹ Akor o raja phende le Baruchoske: „Dža a garuv tut, the tu the o Jeremijaš, hoj ňiko te na džanel, kaj san.“

²⁰ Palis avle pre dvora le kraliskri, ale o zvitkos mukle andro kher ko pisaris Elišamas. Ode dine te džanel le kraliske savore lava. ²¹ O kralis bičhađa le Jehudi, hoj te anel o zvitkos. O Jehudi les iľa andral o kher le pisariskro Elišamaskro a genelas anglo kralis the anglo savore raja, save ačhenas anglo kralis. ²² Sas eňato čhon a sas jevend. A o kralis bešelas andre peskro jevendesko kher a anglal leste labolas e jag andro ohňiskos. ²³ Sar o Jehudi dogenelas trin abo štar šori andral o zvitkos, o kralis len odčingerelas la čuraha a čhivelas len andre jag pro ohňiskos, medik na zlabiľa calo zvitkos. ²⁴ O kralis the savore leskre služobňika, so šunenas savore kala lava, lendar na darandile a aňi pre peste na čingerde o gada. ²⁵ Kajte o Elnatan, o Delajah the o Gemarijah mangelas le kralis a phenenas leske, hoj te na labarel o zvitkos, ale ov len na šunelas. ²⁶ O kralis prikaziđa le kraliskre čhaske le Jerachmeeloske, le Azrieloskre čhaske le Serajoske the le Abdeeloskre čhaske le Šelemijoske, hoj te chuden le pisaris Baruch the le prorokos Jeremijaš. Ale o RAJ len garuđa.

O Jeremijaš del te pisinel o zvitkos mek jekhvar

²⁷ Paloda, sar o kralis zlabarđa o zvitkos ole lavenca, save o Jeremijaš vakerelas a o Baruch pisinelas andre, avľa ko Jeremijaš kada lav le RAJESKRO: ²⁸ „Le pale aver zvitkos a pisin andre

savore lava, save sas andre oda ešebno zvitkos, savo labarda o judsko kralis Jojakim, ²⁹ a le judske kraliske Jojakimoske phen: „Kada phenel o RAJ: Tu labarda o zvitkos a diňal te džanel le Jeremijašiske: „Soske pisinda, hoj o babiloňiko kralis avela a zničinel a kadi phuv a murdarela avri le manušen the le džviren?“ ³⁰ Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis Jojakim: Ńiko leskre potomkendar na bešela pro tronos le Davidoskro a leskro mulo telos ela čhido avri pro kham dživese a rači pro šil. ³¹ Marava les the leskre potomken the leskre sluhlen vaš lengro nalačhipen a anava pre lende the pro manuša andro Jeruzalem the pre cali Judsko savore pohromi, pal save lenge vakeravas, no on na šunenas.’“

³² O Jeremijaš iľa aver zvitkos a diňa les le pisariske Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, a ov pisinda andro zvitkos savore lava, so o Jeremijaš vakerelas, save o judsko kralis Jojakim zlabarda andre jag. A mek but aje lava sas paše dothode.

37

O Cidkijah mangel modlitba le Jeremijašistar

¹ Le Jozijašoskro čhavo o Cidkijah ačhiľa kraliske vaš o Konjah, le Jojakimoskro čhavo. O babiloňiko kralis o Nebukadnecar les ačhađa kraliske andre Judsko. ² Ale aňi ov aňi leskre raja aňi o manuša andre Judsko na šunenas o lava le RAJESKRE, save lenge delas te džanel prekal o prorokos Jeremijaš.

³ Ale o kralis Cidkijah bičhađa le Jehuchal, le Šelemijoskre čhas, the le rašas le Cefanjah,

le Maasejoskre čhas, ko prorokos Jeremijaš a phende leske: „Modlín tut vaš amende ko RAJ, ke amaro Del!“

⁴ Akor mek na sas o Jeremijaš phandlo a šaj phirelas maškar o manuša, bo mek les na thode andre bertena. ⁵ Le faraonoskri armada pes mukla pro drom andral o Egipt. Ale sar pes došunde pal oda o Babilončana, save sas rozačhade pašal o Jeruzalem, scirdle pes a gele het le Jeruzalemostar.

⁶ Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁷ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Kada phen le judske kralíske, savo tumen bičhađa ke mande te phučel: ‚Dikh, le faraonoskri armada, so avel, hoj tumenge te pomožinel, pes visarela pale khere andre peskri phuv, andro Egipt. ⁸ Ale o Babilončana avena pale, demena pre kada foros, zalena les a labarena avri la jagaha.‘

⁹ Kada phenel o RAJ: Ma klaminen tumen korkoren a ma gondolinen tumenge: ‚O Babilončana amendar imar džan het.‘ Se on na džana het. ¹⁰ Kajte domardanas cali lengri armada, savi pes tumenca marel, a te lendar ačhilehas ča sikra rañimen murša andro stani, the avke ušfilehas a labardehas kada foros la jagaha.“

O Jeremijaš andre bertena

¹¹ Sar pes e babiloňiko armada scirdňa le Jeruzalemostar angle armada le faraonoskri, ¹² o Jeremijaš geľa avri andral o Jeruzalem a kamelas te džal andre phuv le Benjaminskri, hoj te prelel peskro dēdictvos peskra famelijatar. ¹³ Ale sar avla paš e Brana le Benjaminskri, sas ode o

velitelis le stražņikengro o Jirijah, o čhavo le Šelemijoskro, o vnukos le Chananjoskro. A ov zaačhađa le Jeremijaš a phenda leske: „Tu kames te predžal ko Babilončana!“

¹⁴ O Jeremijaš odphenda: „Na, oda nane čačo! Me na kamav te predžal ko Babilončana!“ Ale o Jirijah les na šunelas, chudņa le Jeremijaš a ligenda les anglo raja. ¹⁵ O raja chale choľi pro Jeremijaš, dine les te marel a thode les andre bertena andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo leskre kherestar kerde bertena. ¹⁶ Le Jeremijaš thode andre odi bertena, andre pinca tel e phuv, a ode mušinda o Jeremijaš te ačhel but dživesa.

¹⁷ Palis pal leste bičhađa o kralis Cidkijah, diņa les te anel andro palacis a počoral lestar phučelas: „Hin tut varesavo lav le RAJESTAR?“

O Jeremijaš odphenda: „He,“ a phenda leske: „Aveha dino andro vasta le babiloņike kraliskre.“

¹⁸ A paloda o Jeremijaš phučľa le Cidkijostar: „So tut kerdom, so kerdom tire rajen abo kale manušen, hoj man thođan andre bertena? ¹⁹ Kaj hine tumare proroka, save tumenge prorokinas: ‚O babiloņiko kralis na avela pre amende aņi pre kadi phuv?‘ ²⁰ Ale akana, kralina the raja miro, igen tut mangav, šun man: Ma de man pale andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo merava ode.“

²¹ Akor o kralis Cidkijah prikazinda, hoj le Jeremijaš te stražinen pre dvora le stražņikengri a te den les sako džives jekh maro andral e Pekarengri ulica a oda likerelas dži akor, medik

sas o maro andro foros. Avke o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražnikengri.

38

O Jeremijaš čhido andre chañig

¹ Le Matanoskro čhavo o Šefatjah the le Pašchuroskro čhavo o Gedaljah the le Šelemijoskro čhavo o Juchal the le Malkijoskro čhavo o Pašchur šunde o lava, save o Jeremijaš vakerelas savore manušenge: ² „Kada phenel o RAJ: ‚Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha abo merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben; ko pes poddela le Babilončanenge, ačhela te dživel. Zachrañinela peske bajča o dživipen a dživela.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Kada foros ela dino andro vasta le babiloñike kraliskre slugađenge, save les zalena.‘ “

⁴ Akor o raja phende le kraliske: „Kale muršes kampil te murdarel! Bo ov kerel tele e dzeka savore slugađenge, save mek ačhile andro foros, the savore manušenge, sar lenge vakerel savore kajse lava. Se kada manuš na rodel o lačo kale manušenge, ale o nalačo.“

⁵ O kralis Cidkijah phenda: „Dikhen, hino andre tumare vasta! Me našti kerav nič. Našti man tumenge ačhavav.“

⁶ Akor chudle le Jeremijaš a čhide les andre chañig le Malkijoskri, le kraliskri čhaskri, savi sas pre dvora le stražnikengri. Le Jeremijaš mukle tele le lanenca andre chañig, kaj na sas pañi, ča čik. Avke o Jeremijaš zapeľa andre čik.

O Jeremijaš zachraňimen andral e chaňig

⁷ Akor o Ebed-Melech, o eunuchos andral o Kuš, savo sas andro palacis le kralískro, pes došunda, hoj le Jeremijaš mukle tele andre chaňig. Ipen akor o kralis bešelas andre Benjaminoskri brana. ⁸ Sar avelas avri o Ebed-Melech andral o palacis, phenda le kraliske: ⁹ „Kralina, raja miro, kala murša kerde baro nalačhipen le prorokoske le Jeremijašiske. Mukle les tele andre chaňig a ode merela bokhatar, bo andro foros imar nane maro.“

¹⁰ Akor o kralis prikazinda le Ebed-Melechoske: „Le tuha adarik tranda muršen a cirden avri le Jeremijaš andral e chaňig, sigeder sar merela.“

¹¹ O Ebed-Melech ila peha tranda muršen a gela andro palacis, tele andro gadengro sklados. Ila odarik o purane gada the o renti a mukla tele le lanoha le Jeremijašiske andre chaňig.

¹² O Kušjcos Ebed-Melech vičinda pro Jeremijaš: „Thov tuke kala purane gada the o renti tel o khaka, tel o lani!“ A o Jeremijaš oda avke kerda.

¹³ A palis le Jeremijaš cirdenas upre le lanenca andral e chaňig a cirdle les avri. A o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražňikengri.

O kralis Cidkijah vakerele pale le Jeremijašiha

¹⁴ O kralis Cidkijah diňa te vičinel le prorokos le Jeremijaš a arakhla pes leha paš o trito vudar andro Chramos le RAJESKRO. O kralis leske phenda: „Phučava tutar vareso, ale ma garuv mange andre nič.“

15 O Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Te tuke phenava o čaćipen, murdareha man, a te tuke poradinava, na šuneha man.“

16 Akor o Cidkijah diña lav počoral le Jeremijaš a phenda: „Avke sar dživel o RAJ, savo amen diña o dživipen, na dava tut te murdarel a aňi tut na dava andro vasta kale muršenge, save tuke kamen te lel o dživipen.“

17 Palis o Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Te tut poddeha le babiloňike kraliskre rajenge, zachraňineha tuke o dživipen a kada foros na labarena avri la jagaha. Predživeha the tu the tiri famelija. 18 Ale te tut na poddeha le babiloňike kraliskre rajenge, akor ela calo foros dino andro vasta le Babilončanenge a on les labarena avri la jagaha. Aňi tu na denašeha avri andral lengre vasta.“

19 Akor o kralis Cidkijah phenda le Jeremijašiske: „Me man darav le judske manušendar, save pregele ko Babilončana, darav man, hoj man o Babilončana dena andre lengre vasta a on man igen trapinena.“

20 O Jeremijaš leske phenda: „Na dena tut lenge! Ale šun le RAJESKRO hangos a ker oda, so tuke phenav. Akor tuke ela mištes a dživeha.

21 Ale te tut lenge na kameha te poddel, sikađa mange o RAJ, so pes ačhela: 22 Savore džuvlĳija, so ačhile andro palacis le judske kraliskro, ena ligende le babiloňike kraliskre rajenge. Ola džuvlĳija tuke phenena:

„Thode tuha avri a domarde tut
tĳire prijateľa, savenge pačahas;

sar zapela le pindrenca andre čik,
gele het a omukle tut.'

²³ Savore tire romňija the tire čhave ena ligende le Babilončanenge a aňi tu na denašeha andral lengre vasta. Zalela tut o babiloňiko kralis a kada foros ela labardo avri la jagaha."

²⁴ Akor o Cidkijah phenda le Jeremijaške: „Te pes ňiko na dodžanela pal kala lava, na mereha.

²⁵ Ale te pes o raja došunena, hoj tuha vakeravas, avena pal tu a phučena tutar: ‚Phen amenge, so phenda le kraliske a so phenda o kralis! Ma garuv amenge andre nič a amen tut na daha te murdarel.‘ ²⁶ Akor lenge phen: ‚Mangavas man le kraliske, hoj man te na bičhavel pale andro kher le Jonatanoskro, hoj ode te na merav.‘ "

²⁷ Palis avle savore raja ko Jeremijaš a phučenastar. Ale ov lenge phenda savoro avke, sar leske prikazinda o kralis. Akor les mukle a gele lestar het, bo ňiko lendar pes na dodžanla, so vakerelas le kraliha. ²⁸ O Jeremijaš ačila pre dvora le stražnikengri dži andre oda džives, sar o Babilončana zaile o Jeruzalem.

O Jeruzalem hino zailo

Kavke sas o Jeruzalem zailo:

39

¹ Sar kralinelas eňato berš o judsko kralis Cidkijah, andro dešto čhon avla o babiloňiko kralis o Nebukadnecar caľa peskra armadaha pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste.

² A sar kralinelas o Cidkijah dešujekheto berš, dochudňa pes e babiloňiko armada andro foros

pro eňato džives andro štarto čhon. ³ Avle ode savore raja le babiloňike kralískre a bešle peske andre Maškaruňi brana: o Nergal-Sarecer, o Samgar-Nebu, o Sar-Sechim, o hlavno uradňikos, o Nergal-Sarecer, o hlavno astrologos, the savore okla raja le babiloňike kralískre. ⁴ Sar len o judsko kralis Cidkijah the savore slugađa dikhle, denašle; denašenas avri andral o foros rači ole dromeha, so džal prekal e zahrada le kralískri, prekal e brana, so sas maškar duj muri a sas visardí ke pušta Araba.

⁵ Ale o babiloňika slugađa džanas pal lende a chudle le Cidkijah pro mali paš o Jericho. Zaile les a ande les andro foros Ribla andre phuv Chamat ko babiloňiko kralis Nebukadnecar a ov leske phendá, so leha kerena. ⁶ O babiloňiko kralis diňa te murdarel andre Ribla le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a diňa te murdarel the savore judske rajen. ⁷ Palis le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha, te phandel les andro lanci a te lidžal andro Babilon.

⁸ O Babilončana labarde avri o palacis le kralískro the le manušengre khera a čhide tele o muri le Jeruzalemoskre. ⁹ Palis o hlavno veliteľis le stražňikengro o Nebuzaradan ligendá andro Babilon ole manušen, so ačhile andro foros, the olen, so pregele ko Babilončana, a the okle avre manušen. ¹⁰ Ole nekčoreder manušen, saven na sas calkom nič, mukla o Nebuzaradan andre Judsko a diňa lenge o viňici the mali.

O RAJ zachraňinel le Jeremijaš

¹¹ O babiloňiko kralis Nebukadnecar phendá le Nebuzaradoske, le hlavne stražňikengre

veliteliske, pal o Jeremijaš: ¹² „Le les paš tu a mištes tut pal leste starin. Ma ker leske nič nalačo, ale ker prekal leste savoro, so kamela.“ ¹³ Avke o Nebuzaradan, o Nebušazban the o glavno astrologos o Nergal-Sarecer a the savore raja le babiloņike kraliskre ¹⁴ dine te anel le Jeremijaš pal e dvora le stražņikengri a dine les le Gedaljoske, le Achikamoskre čhaske, le Šafanoskre vnukoske, hoj les te lidžal khere. Avke o Jeremijaš dživelas maškar peskre manuša.

¹⁵ Sar mek sas o Jeremijaš phandlo pre dvora le stražņikengri, avla ke leste kada lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Dža a phen le Kušijcoske le Ebed-Melechoske: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, avke sar phendom, anava pre kada foros o nalačhipen, a na o lačhipen. A ačhela pes oda andre oda džives anglal tire jakha. ¹⁷ Ale me tut zachraņinava andre oda džives a na dochudeha tut andro vasta ole muršengre, savendar tut daras, phenel o RAJ. ¹⁸ Zachraņinava tut a na aveha murdardo la šablaha. Denašeha olear avri a dživeha vašoda, bo mange pačahas, phenel o RAJ.‘ “

40

O Jeremijaš hino premuklo a džal ko Gedaljah

¹ Kada lav le RAJESKRO avla ko Jeremijaš paloda, sar les o Nebuzaradan, o velitelis le stražņikengro premukla andro foros Rama. O Nebuzaradan arakhla le Jeremijaš zaphandles le lancenca maškar o manuša andral o Jeruzalem the andral e Judsko, saven lidžanas sar zajatcen

andro Babilon. ² O velitelis le stražnikengro iľa le Jeremijaš a phendā leske: „O RAJ, tiro Del, anglal prorokinda kada nalačhipen pre kada foros. ³ O RAJ dolikerđa oda lav, so phendā, a kerđa oda, so vakerelas, bo kerenas o bini anglal o RAJ a na šunenas les, vašoda pes tumenge kada ačhiľa. ⁴ Dikh, adadžives tuke lava tele o lanci pal o vasta. Te kames te avel manca andro Babilon, av, a me man pal tu starinava. Ale te na kames manca te avel andro Babilon, akor šaj ačhes kade andro Izrael! Dikh, calí phuv hiňi anglal tu a šaj tuke kides avri, kaj kames te džal. ⁵ Ale te kames te ačhel kade, akor dža ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, ko vnukos le Šafanoskro, saves o babiloňiko kralis ačhađa upral o judska fori. Beš jekhetane leha a dživ maškar o manuša, abo dža ode, kaj kames.“

Avke les o velitelis le stražnikengro diňa varesavo chaben pro drom the daros a mukľa les te džal. ⁶ Akor o Jeremijaš geľa ko Gedaljah andre Micpa a ode bešelas le manušenca, save ačhile andre odi phuv.

Pal o Gedaljah

⁷ Savore judska veliteľa la armadakre, save mek ačhile pro mali peskre slugadenca, pes dodžanle, hoj o babiloňiko kralis ačhađa le Achikamoskre čhas le Gedaljah vodcaske andre Judsko a diňa leske le muršen, le romňijen, le čhaven the le čore manušen andre calí phuv, saven na ligende het andro Babilon. ⁸ Avke avľa andre Micpa ko Gedaljah o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o Jochanan the o Jonatan,

o čhave le Kareachoskre, o Serajah, o čhavo le Tanchumetoskro, a o čhave le Efajoskre andral e Netofa, a o Jezanjah, o čhavo le Maachatānoskro; on avle the peskre muršenca. ⁹ O Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro, len the lengre muršen diña lav a phenda lengre: „Ma daran tumen te služinel le Babilončanenge. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloňike kraliske, bo akor tumenge ela mištes. ¹⁰ Dikhen, me ačhav te bešel andre Micpa, hoj te avav zodpovedno vaš tumenge anglo Babilončana, sar ke amende avena. Tumen kiden upre e mol, o ovocje the o olejos, a odthoven tumenge len andro nadobi a bešen andre tumare fori, save tumenge zailan.“

¹¹ The o manuša andral e Judsko, save bešenas andro Moab, andro Amon, andro Edom a the ola, so bešenas andre aver phuva, šunde, hoj o babiloňiko kralis mukla andre Judsko mek varesave manušen a ačhađa upral lende le Gedaljah, le Achikamoskre čhas, le Šafanoskre vnukos. ¹² Palis savore judska manuša avle pale andral savore thana, kaj pes rozdenašle. Avle andre Judsko ko Gedaljah andre Micpa a skidle upre igen but mol the ovocje.

Kamen te murdarel le Gedaljah

¹³ Le Kareachoskro čhavo o Jochanan a savore judska velitelā la armadakre, save mek ačhile pro mali, avle ko Gedaljah andre Micpa ¹⁴ a phende leske: „Na džanes, hoj o amoňiko kralis o Baalis bičhađa le Netanijoskre čhas le Jišmael,

hoj tut te murdarel?“ Ale o Gedaljah lenge na pačalas.

¹⁵ O Kareachoskro čhavo o Jochanan phenda počoral le Gedaljoske andre Micpa: „Džava a murdarava le Netanijoskre čhas le Jišmael a ņiko olestar na džanela. Soske leske te domukas, hoj tut te murdarel? A avke pes ačhiľahas oda, hoj pes savore manuša andral e Judsko, so pes skidle paš tute, rozdenašlehas a okla aver manuša andre Judsko mulehas.“

¹⁶ Ale o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, phenda le Jochanoske: „Ma ker oda! Bo na vakeres čaćipen pal o Jišmael.“

41

O Jišmael murdarel le Gedaljah

¹ Andro eftato čhon avľa ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, andre Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o vnukos le Elišamaskro, savo sas andral e kraliko famelija, jekhetane le kralike rajenca the deše muršenca. A ode andre Micpa jekhetane chanas. ² Akor uštila o Jišmael the ola deš murša, so sas leha, a chučile le šablencu pro Gedaljah a murdarde les – oles, kas o babiloňiko kralis ačhaďa vodcaske upral e phuv. ³ O Jišmael murdarďa the savore muršen andral e Judsko, save sas le Gedaljoha andre Micpa. Murdarďa the le babiloňike slugađen, save ode sas.

⁴ Pre aver džives pal oda, sar murdarde le Gedaljah, sar mek ņiko pal oda na džanelas, ⁵ avle andral o Šichem, andral o Šilo the andral e Samarija ohtovardeš (80) murša. Sas pre lende

čhingerde gada, o bradi lende sas holimen a sas čhingerde pro telos. A andro vasta len sas o dari pre chabeneskri obeta the o kadidlos, hoj oda te lidžan andro Chramos le RAJESKRO. ⁶ Akor pes mukla pro drom andral e Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, hoj pes lenca te arakhel, a avelas ke lende rovindos. Sar pes lenca arakhla, phenda lenge: „Aven ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro!“

⁷ Sar doavle maškar o foros, o Jišmael the o murša, so leha sas, len čhingerde pro kotora a čhide andre chañig. ⁸ Ale deš ole muršendar phende le Jišmaeloske: „Ma murdar amen, bo hin amen e pšenića, o jačmeñis, o olejos the o medos garude pro mali.“ Avke len mukla a na murdarđa len jekhetane oklenca. ⁹ Oda sas odi bari chañig, savi diña te kerel o kralis Asa, sar pre leste avla o izraeliko kralis Baaša. Ode čhida o Jišmael savore manušen, so murdarđa, a pherarda e chañig le mule telenca.

¹⁰ Palis o Jišmael zaila savore okle manušen, so sas andre Micpa: le kraliskre čhajen the savore manušen, so ode ačhile, upral save o Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro, ačhada vodcaske le Gedaljah. Sar len o Jišmael zaila, gela lenca het a kamelas te predžal ko Amončana.

O Jochanan zachrañinel le manušen

¹¹ Sar pes o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore velitela le armadakre, so leha sas, došunde pal savoro nalačhipen, so kerđa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, ¹² ile peha

savore muršen a gele pro mariben pro Jišmael. A dochudle les paš o bare paña andro Gibeon. ¹³ Sar o manuša, saven o Jišmael zaila, dikhle le Jochanan the savore velitelen la armadakren, so sas leha, chudle te radisalol. ¹⁴ Savore manuša, saven zaila o Jišmael andre Micpa, pes visarde pale a gele paš o Jochanan. ¹⁵ Ale o Jišmael the ochto murša denašle le Jochanoske a gele ko Amončana.

¹⁶ Palis o Jochanan the savore veliteľa la armadakre, save leha sas, ligende het savore manušen, so andre Micpa zaila o Jišmael paloda, sar murdarda le Gedaljah, a zachrañinde len leskre vastendar. Avke ligende pale andral o Gibeon le muršen, le džuvljen, le čhaven, le slugaden the le eunuchen. ¹⁷ On gele het a pal o drom zaačhile andro Gerut-Kimham paš o Betlehem. A odarik kamenas te denašel andro Egipt ¹⁸ le Babilončanendar. Daranas pes lendar, bo o Jišmael murdarda le Gedaljah, saves o babiloňiko kralis ačhađa vodcaske upral e Judsko.

42

O manuša phučen le RAJESTAR so te kerel, ale na kamen les te šunel

¹ Akor avle savore veliteľa la armadakre the o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Jezanjah*, le Hošajoskro čhavo, the savore manuša, le nekciknederendar dži o nekbareder, ² a phende le prorokoske le Jeremijašiske: „Mangas tut,

---

* **42:1** 42,1 Abo: Azarjah

šun amen avri a modlin tut ko RAJ, ke tiro Del, vaš amenge, so mek ačhilam te dživel. Bo dikhes, hoj ačhilam ča kala frima džene kajci but dženendar. ³ Mi phenel amenge o RAJ, tiro Del, pal savo drom amenge kempel te džal a so amenge kempel te kerel.“

⁴ O Jeremijaš lenge phenda: „Šundom tumen avri. Dikh, modlinava man ko RAJ, ke tumaro Del, avke sar mandar mangen, a dava tumenge te džanel savoro, so tumenge o RAJ odphenela. Na garuvava tumenge andre aňi jekh lav.“

⁵ Avke on phende le Jeremijaške: „O RAJ hino amaro čačipnaskro the verno švedkos, hoj keraha savoro avke, sar amenge prekal tu o RAJ, tiro Del, phenela. ⁶ Či oda ela lačo abo na, šunaha le RAJES, amare Devles, pal savo tut bičhavas, hoj amenge savoro te avel avri, bo šunaha le RAJES, amare Devles.“

⁷ Pal o deš džives avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš. ⁸ Avke o Jeremijaš vičinda le Kareachoskre čhas le Jochanan, savore velitelēn la armadakren, so sas leha, savore manušen, le nekciknederendar dži o nekbareder, ⁹ a phenda lenge: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, ke savo man bičhadan, hoj man ke leste te modlinav vaš tumenge: ¹⁰ ,Te ačhena andre kadi phuv, pale tumen budinava upre a na čhivava tele, zasadzinava a na cirdava avri, bo pharo mange hin vaš oda nalačhipen, so pre tumende andom. ¹¹ Ma daran tumen le babiloňike kralistar, savestar daran. Ma daran tumen lestar, phenel o RAJ, se me som tumenca,

hoj tumen te chrañinav a te cirdav avri andral leskre vasta. ¹² Me tumenge presikavava e milost', avke hoj o babiloñiko kralis ela jileskro ke tumende a mukela tumen te bešel andre tumari phuv.'

¹³ Ale te phenena: ‚Amen na kamas te ačhel andre Judsko,‘ akor na šunena le RAJES, tumare Devles. ¹⁴ A te phenena: ‚Amen džas andro Egipt, kaj na dikhaha o mariben aňi na šunaha o hangos la trubakro aňi na avaha bokhale a bešaha peske ode,‘ ¹⁵ akor šunen o lav le RAJESKRO, manušale, so ačhilan andre Judsko. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Te visarena tumare muja ko Egipt a džana ode te bešel, ¹⁶ akor pre tumende avela odi šablá, savatar tumen avke daran, a odi bokh, savatar izdran, džala pal tumende andro Egipt a ode merena. ¹⁷ Savore murša, so visarena peskre muja ko Egipt, hoj ode te bešen sar cudzinci, ena ode murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben. Ńiko lendar na denašela, Ńiko pes na zachrañinela ole nalačhipnastar, so pre lende anava.‘

¹⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Avke sar pes čhida avri miri choli, miri bari choli, pro manuša andro Jeruzalem, avke pes miri choli čhivela avri pre tumende, te džana andro Egipt. Akor pes o manuša košena tumare naveha a predarana olestar, so pes tumenca ačhela, dikhena tumen tele a asana tumendar. A kada foros imar šoha na dikhena.‘

¹⁹ Manušale, so ačhilan andre Judsko, o RAJ tumenge phendá: ‚Ma džan andro Egipt!‘

Mištes tumen zagondolinen, bo me tumenge oda adadžives diňom anglal te džanel! ²⁰ Se tumen thođan avri korkore tumenca, sar man bičhađan ko RAJ, tumaro Del, sar mange phenda: ‚Modlin tut vaš amenge ko RAJ, amaro Del, a phen amenge avri savoro, so tuke phenela o RAJ, amaro Del, a amen oda keraha.‘ ²¹ A me tumenge adadžives phendom, so phenda o RAJ, ale tumen na kamen te šunel le RAJES, tumare Devles. Na šunen nič, so man bičhađa tumenge te phenel. ²² Ale akana šaj džanen kada: Pre oda than, kaj kamen te džal te bešel sar cudzinci, avena murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben.“

43

O manuša džan andro Egipt

¹ Ale soča o Jeremijaš dovakerđa le manušenge savore lava le RAJESKRE, lengre Devleskre, save les o RAJ, lengro Del, bičhađa lenge te phenel, ² takoj o Azarjah, o čhavo le Hošajoskro, the o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore okla vzburenci phende le Jeremijašiske: „Tu klamines! O RAJ, amaro Del, tut na bičhađa kale lavenca: ‚Ma džan te bešel sar cudzinci andro Egipt.‘ ³ Ale oda o Baruch, o čhavo le Nerijoskro, tut kerel upre pre amende! Kamel, hoj te avas dine andro vasta le Babilončanenge, hoj amen te murdaren abo te ligenen andro Babilon.“

⁴ Avke o Jochanan the savore veliteľa la ar-madakre the savore manuša na kamle te šunel

le RAJES, hoj te ačhen andre Judsko. ⁵ Ale o Jochanan the savore veliteľa la armadakre ile andro Egipt savore manušen, so mek ačhile te dživel andre Judsko, the savoren, so avle pale andre Judsko andral aver narodi, kaj sas roztradle. ⁶ Ile savoren, kas o Nebuzaradan, o veliteľis le stražnikengro, mukla paš o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro. Ile le muršen, le džuvlen, le čhavoren the le kraliskre čhajen. Ile ode the le prorokos le Jeremijaš the le Baruch, le Nerijoskre čhas. ⁷ Avke gele andro Egipt a na šunde le RAJES. Dochudle pes dži paš o foros Tachpanches.

⁸ Andro Tachpanches avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁹ „Le tuke andro vasta varesave bare bara, kopalín avri chev, thov andre ola bara a zagaruv len la maltaha andre dlažba paš o vudar, khatar pes džal andro palacis le faraonoskro andro Tachpanches. Ker oda anglo jakha le judske manušengre ¹⁰ a phen lenge: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, anava le babiloňike kralis le Nebukadnecar, mire služobňikos. Ačhavava leske o tronos pre kala bara, save garudom, a ov peske upral lende nacirdela peskro kraliko stanos. ¹¹ Avela pro Egipt a domarela les. Ko peske zaslužinela o meriben, merela; ko o zajaťje, džala andro zajaťje; ko e šablá, ela murdardo la šablaha. ¹² Kerela e jag andro chrami le egiptske devlengre, podlabarela len a lengre devlen lela het. Obžuzarela o Egipt avke, sar o pastjeris obžuzarel peskre gada le džuvendar, a palis odarik džala het. ¹³ Phagerela

o sveta slupi andro Chramos le Khameskro, so hino andro Egipt. A labarela avri o chrami le egiptske devlengre.‘“

44

O binos the o trestos prekal ola, ko denašle

¹ Akor avla o lav le RAJESKRO le Jeremijašiske prekal savore judska manuša, save gele andro Egipt a zabešle pes andro Migdol, andro Tachpanches, andro Memfis the andre phuv Patros.

² „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen dikhlān savoro nalačhipen, so bičhadom pro Jeruzalem the pre savore judska fori. Dikhen, adadžives hine zamukle a ņiko ode na dživel ³ anglo bini, so kerenas o manuša. Cholarenas man, sar džanas te labarel o kadidlos a te služinel avre devlengre, saven na prindžarenas aņi on aņi tumen aņi tumare dada.

⁴ Bičhavavas ke tumende mire služobņiken le proroken pale a pale, hoj tumenge te phenen: ‚Ma keren kada džungipen, so naštī avri ačhav.‘

⁵ Ale on na kamenas te šunel a na kamenas te prithovel peskro kan paš oda, hoj pes te visaren peskre nalačhipnastar a te na labaren o kadidlos avre devlengre. ⁶ Vašoda igen cholisalilom a čhidom avri miri bari choli pro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoskre, avke hine adadžives čhide tele a zamukle sar pušta.

⁷ Akana kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: Soske anen korkore pre peste kajso baro nalačhipen? Kamen, hoj te aven murdarde o murša, o džuvla, o čhave the o cikne čhavore andral e Judsko, hoj ņiko tumendar te

na ačhel te dživel? ⁸ Soske man cholaren ole vecenca, so kerđan tumare vastenca, a labaren o kadidlos avre devlenge andro Egipt, kaj gelan te bešel sar cudzinci? Kamen tumen korkore te zničinel, hoj savore narodi pre phuv te dikhen, hoj san prekošle, a te asan tumendar? ⁹ Imar bisterđan pro nalačhipen, so kerenas tumare dađa? Pro nalačhipen, so kerenas o judska kraľa the lengre romňija? Pro nalačhipen tumaro the tumare romňijengro, savo kerenas andre Judsko the pro Jeruzalemoskre ulici? ¹⁰ Dži adadžives tumen na kamen te pokorinel, na daran tumen a na likerem mire zakonostar the mire prikazaňjendar, so diňom tumenge the tumare dadenge.

¹¹ Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Kamav pre tumende te anel e pohroma a te murdarel avri cali Judsko. ¹² Zničinava le judske manušen, so ačhile te dživel, save pes visarde le mujenca ko Egipt a gele ode te bešel sar cudzinci. Savore merena andro Egipt; murdarena len la šablaha a merena bokhatar. Le čoren the le barvalen murdarena la šablaha a merena bokhatar. Sar len o manuša dikhena, predarana a kerena peske lendar pheras. Dikhena len tele a lena lengro nav sar košiben. ¹³ Marava olen, so bešen andro Egipt, avke sar mardom le Jeruzalem la šablaha, bokhaha the meribnaskre našvalibnaha. ¹⁴ Ńiko le judske manušendar, so ačhile a gele te bešel andro Egipt sar cudzinci, na denašela aňi pes na zachraňinela. Na avena pale andre Judsko, aňi kajte kamlehas te džal pale a te bešel ode. Na džana pale ča vajkeci džene, so pes

zachrañinena.“

¹⁵ Akor savore murša, so džanenas, hoj lengre romñija labaren o kadidlos avre devlengje, a savore džuvlija, so ode sas andro baro zhromaždeñje, a the savore nipi, so bešenjas andro Patros andro Egipt, phende le Jeremijašiške:

¹⁶ „Amen na šunaha oda, so amenge phendal andro nav le RAJESKRO. ¹⁷ Ale keraha savoro, so phendam, hoj keraha: Labaraha o kadidlos la ñeboskra kralovñake a anaha lake o molakre obeti, avke sar oda kerahas amen, amare dada, amare kraľa the amare raja andro judska fori the pro Jeruzalemoskre ulici. Bo akor amen sas pherdo chaben, sas amenge mištes a na predživahas ñisavo nalačhipen. ¹⁸ Bo kanastar preačilam te labarel o kadidlos la ñeboskra kralovñake a te anel lake o molakre obeti, akorestar amen nane ñič a murdaren amen avri le šablencja a meras bokhatar.“

¹⁹ A o džuvlija phende: „Sar labaras o kadidlos la ñeboskra kralovñake a anas lake o molakre obeti, či olestar amare roma na džanjen, hoj lake pekas o bokela, so pre late maren, a anas lake o molakre obeti?“

²⁰ Akor o Jeremijaš savore manušenge, muršenge, džuvlengje the savore nipenge, so leske oda phende, odphenda kada: ²¹ „Či na avľa pre tumende kadi pohroma vašoda, hoj labarenas o kadidlos le modlengje andro judska fori the pro Jeruzalemoskre ulici tumen, tumare dada, tumare kraľa, tumare raja the o nipi andre Judsko? O RAJ peske pre oda leperđa a na bisterđa! ²² O RAJ imar na birinelas te zlidžal tumare nalačhe skutki the tumare džungipena,

so kerenas. Vašoda ačila tumari phuv zamukli, strašno the prekošli a ņiko ode adadžives na bešel. ²³ Kadi pohroma, so akana dikhen, pre tumende avla vašoda, hoj labarenas o kadidlos, kerenas o bini anglal o RAJ, na šunenas les a na likerenas tumen leskre zakonostar aņi leskre prikazaņjendar aņi leskre lavender.“

²⁴ O Jeremijaš mek phenda savore manuŝenge the savore džuvlence: „Šunen o lav le RAJESKRO, savore judska manuŝale, so san andro Egipt: ²⁵ ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen the tumare romņija kerdan oda, so phendan akor, sar diņan lav: ‚Amen dolikeraha o lava, so diņam, hoj labaraha o kadidlos a anaha o molakre obeti la ņeboskra kralovņake.“ Se ča keren oda dureder a dolikeren tumenge tumare lava, so diņan!‘

²⁶ Vašoda savore judska manuŝale, so san andro Egipt, šunen o lav le RAJESKRO: ‚Lav vera pre miro baro nav,‘ phenel o RAJ, ‚hoj ņiko andral e Judsko, so bešel andro Egipt, imar ŝoha pale na leperela miro nav aņi na lela kadi vera: ‚Avke sar dživel o RAJ, o Adonaj!“ ²⁷ Me man starinava pal oda, hoj pes tumenge te na dživel miŝtes, ale namiŝtes. A savore judska murŝa, so hine andro Egipt, ena murdarde la ŝablaha a merena bokhatar, medik calkom na naŝlona avri. ²⁸ Ola, so denaŝena la ŝablake a džana pale andral o Egipt andre Judsko, ena ča vajkeci džene. Palis prindžarena savore judska manuŝa, so predžidile a gele te bešel andro Egipt, kaskro lav pes ačhela, či miro, abo lengro. ²⁹ Kada ela prekal tumende o

znameñje,‘ phenel o RAJ, ‚marava tumen pre kada than a akor džanena, hoj mire lava pal o nalačhipen, so pre tumende phendom, pes čačes ačhena.’ ³⁰ Kada phenel o RAJ: ‚Me dava le Chofra, le egiptske faraonos, andro vasta leskre ñeprijateľenge the olenge, so les kamen te murdarel, avke sar diñom le Cidkijah, le judske kralis, andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloñike kraliske, leskre ñeprijateľiske, so les kamelas te murdarel.’ “

45

O lav pal o Baruch

¹ Sar o Baruch, le Nerijoskro čhavo, pisinda andro zvitkos o lava, so leske vakerelas o prorokos Jeremijaš akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko štarto berš, phenda o Jeremijaš le Baruchoske: ² „Baruchona, kada tuke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ³ Tu phenda: ‚Vigos mange, bo o RAJ mange dothoda e žala paš miri dukh. Slabisalilom, so ajci rovav pharipnastar, a našti arakhav o smirom.’ ⁴ Ale o RAJ mange phenda, hoj tuke te phenav: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, čhivava tele oda, so ačhadom, a cirdava avri oda, so sadzindom. Kerava oda pal cali kadi phuv. ⁵ Tu tuke manges o bare veci! Ma mang tuke len! Bo anava e pohroma pre dojekh manuš, phenel o RAJ, ale tu denašeha a zachrañineha tuke o dživipen všadzik, kaj džaha.’ “

O proroctva pro narodi

46

¹ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremi-
jašiske pro narodi.

O lav pro Egipt

² Pal o Egipt: Kada hin o prorocvos pre ar-
mada le faraonoskri, pro faraonos Necho, kralis
andral o Egipt, saves domarda o babiloňiko
kralis Nebukadnecar paš o paňi Euftrat andro
foros Karkemiš akor, sar vladňinelas o judsko
kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, štarto berš.

³ „Pripravinen tumenge o štiti, o bare the o cikne
a džan andro mariben!

⁴ Thoven o sedli pro graja,
a bešen, jazdca!

Thoven o prilbi pro šere
a ačhen andro šori;
ostraren o kopiji,
uren e vizbroj!

⁵ Ale so dikhav?“
phenel o RAJ.

„Daran pes, džan palal;
lengre hrdinen maren.

Denašen, sar ča džanen,
aňi pes na obdikhen;
pre savore seri hin igen bari dar.

⁶ Ko denašel sig, na denašela;
o hrdinas pes na zachraňinela.

Pro severos, paš o paňi Euftrat,
lengre poddžana o pindre a perena.

⁷ Ko hin kada, so pes hazdel upre sar o paňi Nil;
sar o paňi le bare vlnenca?

⁸ O Egipt pes hazdel upre sar o Nil
sar o paňi le bare vlnenca.

O Egipt phenel: „Hazdava man upre a začhivava e phuv;

zničínava o foros the le manušen, so ode bešen.’

⁹ Džan, grajale! Džan dzivones, verdanale!

Aven avri, hrđinale,

muršale andral o Kuš the Put, so lidžan o štiti,

muršale andral e Lidija, so nacirden o luki!

¹⁰ Ale kada hin o džives la pomstakro

o džives prekal o Adonaj, Nekzoraleder RAJ,

hoj pes te pomstinel peskre ňeprijatelenge.

E šablā chala a čalola;

pijela lengro rat, medik la na ela dos.

Bo o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,

len obetinela sar obeta

andre phuv pro severos paš o paŋi Euftrat.

¹¹ Dža upre andro Gilead a an o balzam,

pačivali čhaje le Egiptoskri!

Zbitočne ilal o praški,

bo našti sastoha avri.

¹² O narodi šunena pal tiri ladž;

tiro roviben džala pal cali phuv.

Bo jekh slugadīs perela pre aver slugadīs

a sodujđzene perena jekhetane.”

¹³ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremijaške pal o babiloŋiko kralīs Nebukadnecar, savo avel pro Egipt pro mariben:

¹⁴ „Džan te phenel andro Egipt;

den te džanel andro Migdol,

den te džanel andro Memfis the andro Tachpanches,

phenen lenge:

„Skiden tumen upre

a pripravinen pro mariben,
bo e šablā chal olen,
ko hine pašal tu.'

15 Soske pele tire slugađa?

Našći obačhen, bo o RAJ len čhida tele.

16 Kerđa oda, hoj but džene te peren,
jekh pre aver peľa.

Jekh avreske phenel:

„Ušći upre! Av džas pale paš amare manuša,
andre odi phuv, kaj ulilam;

aven denašas le nepřijatěliskra šablatar!'

17 Den le faraonos le egiptske kralis nevo nav:

„Oda, ko kerel bari vika, ale na viužinel e
lačhi ora!'

18 Avke sar me dživav,“ phenel o Kralis,

saveskro nav hin o Někzoraleder RAJ,

„avela oda, ko hin ajsa baro sar o verchos Tabor
maškar o verchi,

sar o verchos Karmel upral o moros.

19 Pripravinen tumenge o veci andro zajaťje,

manušale andral o Egipt,

bo o Memfis ela omuklo,

ela čhido tele a ňiko ode na bešela.

20 O Egipt hino sar e šukar terňi gurunňi,

ale avel pre leste e armada pal o severos sar
o bare muchi.

21 Mek the o slugađa, saven peske cinde vaš o
love,

so hine thule sar celata,

pes na ačhena te marel,

ale savore pes visarena het a denašena,

bo avela pre lende o džives la pohromakro,

e ora, kana ena marde.

22 O Egipt sičhnela sar o sap, so denašel,

sar pre leste avela o ņeprijateľis la zoraha;
 avena pre leste le toverenca
 sar ola, ko čhinen tele o stromi.

23 O manuša andro Egipt hine sar o husto veš,
 prekal savo našti te predžal, ale čhinenena les
 tele,
 phenel o RAJ,

„bo o slugađa, so pre lende avena,
 ena buter sar o kobilki,
 saven našti te zgenel.

24 E čhaj le Egiptoskri ela teledikhli;
 ela diňi andro vasta le severne narodoske.“

25 O Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro,
 phenel: „Marava le devles Amon andral o foros
 Tebi, the le faraonos, the le Egipt, the leskre
 devlen the leskre kralen. Marava le faraonos a
 the olen, ko pes pre leste muken. 26 Dava len
 andro vasta olenge, ko len kamen te murdarel,
 andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloňike
 kraliske, the andro vasta leskre sluhenge. No
 palis ela andro Egipt pale pherdo manuša, avke
 sar sas varekana,“ phenel o RAJ.

27 „Ale tu ma dara, miro služobňikona Jakobona;
 ma dara tut, Izraelona.

Bo zachraňinava tut the tire potomken dural,
 andral o phuva, kaj san zaile.

O Jakob avela pale a dživela andro smirom,
 bi o starišagos a ņiko les na daravela avri.

28 Tu ma dara, miro služobňikona Jakobona,
 se me som tuha,
 phenel o RAJ.

„Zničínava savore naroden,
 maškar save tut roztradňom,
 ale tut na zničínava.
 Marava tut, no ča ajci keci tuke zaslužines;
 na mukava tut te džal bi o trestos.“

47

O lav pro Filištinci

¹ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremi-
 jašiske pal o Filištinci angloda, sar o faraonos
 domarda e Gaza. ² Kada phenel o RAJ:
 „Dikh, o paňa aven upre pal o severos;
 aven sar o paňa, so prečulan avri.
 Zalen e phuv the savoro,
 so pre late hin;
 o fori the le manušen,
 so andre bešen.
 O manuša igen roven;
 sako, ko ode bešel, hikinel žalatar,
³ bo zorales šundon le grajengre kopita
 a hučinen lengre verdana the o kereki.
 O dada pes na visaren pale te pomožinel peskre
 čhavage,
 bo o vasta lenge slabisaľile daratar.
⁴ Bo avľa o džives te zničinel savore Filištincen
 a te murdarel avri andral o Tir the andral o
 Sidon
 savore lengre pomocňiken, so predžidile.
 Bo o RAJ zničínela le Filištincen;
 olen, ko ačhile te dživel pro ostrovos Kaftor.
⁵ E Gaza peske žalatar holínela o šero,
 o Aškalon ela zničimen.
 Tumen, so ačhilan te dživel andre dolina,
 mek dží kana tumenge čhingerena o telos?

⁶ Jaj, šabło le RAJESKRI,
 kana imar preacheha te murdarel?
 Dža pale andre tiro puzdros,
 preačh a beš tuke tele!
⁷ Ale sar šaj preačhel?
 Se o RAJ lake rozkazindža,
 hoj te džal pro Aškalon
 the pro manuša, so bešen paš o moros.“

48

O lav pro Moabčana

¹ Pal o Moab: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ,
 o Del le Izraeloskro:
 „Vigos le foroske Nebo, bo ela zničimen!
 O Kirjatajim ela zailo a ela pre ladž!
 E zorali pevnost' ela tele čidi
 a ela pre ladž!
² Le Moab imar ňiko na lašarela;
 o ňeprijateľa zalena o Chešbon
 a plašinena sar te zničinel le Moab;
 a phenena:
 „Aven, zničinas les,
 zničinas oda narodos!“
 The tumen, manušale andro Madmen, avena
 zničimen;
 avela pre tumende e šabla.
³ Andral o Choronajim šundola te rovel pharip-
 nastar:
 „Sa hin zničimen a telečhido!“
⁴ O Moab ela rozburimen;
 leskre cikne čhavore zorales rovena.
⁵ Cirdena pes upre pro verchos Luchit,
 džana bare rovibnaha;
 pal o drom tele pašal o Choronajim

šundola le manušen te rovel pharipnastar,
bo lengro foros ela zničimen.

6 Šundola te vičinel:
,Denašen, zachrañinen tumenge o dživipen!
Kajte ačhena korkore sar o krakos pre
pušta!'

7 Vašoda, hoj tut mukehas pre tire skutki the
barvalipen,
the tu aveha zailo.

Tumaro del o Kemoš džala andro zajaťje,
jekhetane peskre rašajenca the rajenca.

8 O ničitelis džala andre dojekh foros,
aňi jekh foros pes na zachrañinela.

O fori andre dolina ena tele čhide
a o gava pre rovina zničimen,
bo o RAJ oda phenda.

9 Den kridli le Moab,
hoj te odlecinel!

Leskre forendar ačhela e pušta;
ňiko ode na bešela."

10 „Prekošlo hin sako,
ko na kerel le Devleskri buči cale jileha;
prekošlo hin oda,
ko peske na kamel te melarel e šabľa le
rateha."

11 „O Moab peske dživelas terňipnastar bi o
starišagos
a odpočovinelas peske sar e mol andre
peskre sudi;
na sas prečhivkerdo andral jekh nadoba andre
aver
a na džalalas andro zajaťje.

Vašoda peske dolikerđa peskri chut
a leskri voňa pes na čerinda.

¹² Ale akana aven o dživesa,“ phenel o RAJ,
„kana pro Moab bičhavava le vinaren, save
les čhivena avri sar e mol andral o nadobi a
phagerena leskre nadobi pro kotora. ¹³ O Moab
ela sklaimen peskre devlestar le Kemošitar,
bo na pomožinela lenge. Ena avke sklaimen,
sar sas o Izraeliti akor, sar thode peskro pačaben
andre somnakuňi gurumňi andro Betel.

¹⁴ Sar šaj phenen: „Amen sam hrdini,
zorale murša pro mariben“?

¹⁵ O Moab ela zničimen, pre leskre fori avena pro
mariben
a murdarena leskre nekfeder terne
muršen,“
phenel o Kralis,
saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

¹⁶ „Avel e skaza le Moaboskri;
leskri bibach avel igen sig.

¹⁷ Roven vaš leske, savore, so pašal leste bešen,
savore, so prindžaren leskro nav;
phenen: „Leskri zoraľi vlada phadžila,
leskri bari slava našliľa!“

¹⁸ Av tele pal tiri slava,
beš tuke andre avrišuki phuv,
tu, so bešes andro Dibon,
bo avel pre tu o ničitelis le Moaboskro,
a čhivela tele tire ohradzimen fori.

¹⁹ Dža te ačhel paš o drom a užar,
tu, so bešes andro Aroer,
phuč le muršendar, so denašen,

the le džuvlendar, so pes kamen te
zachrañinel.

Phuč: ‚So pes ačhila?‘

²⁰ On tuke odphenena:

‚O Moab hino čhido tele,
ande les avri pre ladž!

Hikinen a roven!

Den oda te džanel paš o Arnon,
hoj o Moab hino zničimen.‘

²¹ Avla o sudos pro fori, so bešen učes pro
rovina: pro Cholon, pro Jahca, pro Mefaat, ²² pro
Dibon, pro Nebo the pro Bet-Diblatajim, ²³ pro
Kirjatajim, pro Bet-Gamul the pro Bet-Meon,
²⁴ pro Kerijot, pre Bocra the pre savore fori le
Moaboskre, či imar hine dur abo pašes.

²⁵ Le Moab imar nane zor,
leskro zoralo vast phadžila,“
phenel o RAJ.

²⁶ „Mačar les,
bo pes lidžalas upre upral o RAJ.

Muk le Moab te valinel pes andre peskro
čhandlipen,
hoj lestar te asan.

²⁷ Či tu na asahas le Izraelostar?

Či sas prichudlo o Izrael maškar o zbujñnika,
hoj asabnaha kerehas le šereha,
furt sar pal leste vakerehas?

²⁸ Omuken o fori, manušale andral o Moab,
džan te bešel maškar o skali;
aven sar o holubos,

savo peske kerel o hñizdos andro cheva la
jaskiňakre.“

29 „Šundam pal o baripen le Moaboskro;
igen pes lidžal upre.

Šundam, savo hino barikano a pišno,
keci but peske pal peste gondolinel
a sar pes lidžal upre andro jilo.

30 Me džanav, hoj pes lidžal upre,“ phenel o RAJ,
„ale leskro lašariben nane pre ñisoste;
leskro baripen hino zbitočno.

31 Vašoda bares rovav vaš o Moab,
vaš calo Moab viskinav žalatar;
phurdav pharipnastar

vaš o manuša andral o Kir-Cheres.

32 Rovav pal tu buter sar pal o foros Jazer,
tu viňičona la Sibmakro.

Tire konarica hine bareder sar o Mulo moros,
dodžan dži paš o Jazer.

Pre tiro ñilajeskro ovocje the pre tiro hroznos
avla o ñičitelis.

33 Našlila o radišagos the o kheliben
andral o ovocno sados the andral o Moab.
Kerdom, hoj imar te na čulal e mol andral o lisos;
oda, ko pučinel o hroznos, imar na vičinel
radišagostar.

Šundol e vika, ale imar oda nane e
radišagoskri vika.

34 E vika andral o Chešbon šundol dži paš
o Elale, dži paš o Jahac šundol te viskinel, le
Coarostar dži paš o Choronajim, dži paš o Eglat-
Šelišija; se mek the le Nimrimoskre paňa šučile
avri. 35 Andro Moab zaačhavava olen,“ phenel

o RAJ, „so obetinen pro uče thana a labaren o kadidlos peskre devlengé. ³⁶ Vašoda miro jilo rovel sar flauta vaš o Moab; miro jilo phurdel pharipnastar sar e vartišagoskri flauta vaš o manuša andro Kir-Cheres, bo našavena savoro barvalipen, so len sas. ³⁷ Se dojekh šero ela lango, dojekh brada ela hołimen tele. Sako pes čhingerela pro vasta a urela pes andro gada le gonestar. ³⁸ Pre dojekh pados andro Moab a pre dojekh ulica ela ča e žala, bo phagerdom le Moab sar e kuči, savi ņiko na kamel,“ phenel o RAJ. ³⁹ „Savo phagerdo hino! Jaj, sar roven! Sar pes o Moab visarel le dumeha andre ladž! O Moab hino pro asaben, pre bari dar sakoneske, ko pašal leste dživel.“ ⁴⁰ Se kada phenel o RAJ:
 „Dikh, o ņeprijaťelis priľecinela jekhvareste sar orlos

le nacirdle kridlenca pro Moab.

⁴¹ O fori ena zaile,

obsadzinena o pevností.

Andre oda džives ela o jilo le Moaboskre hrdinengro

sar o jilo la džuvľakro, so ločhol andro dukha.

⁴² O Moab ela zničimen;

imar na ela narodos,

bo pes hazdelas upre upral o RAJ.

⁴³ E dar, e jama the e pasca

avena pre tumende, manušale andro Moab,“ phenel o RAJ.

⁴⁴ „Oda, ko denašela kala daratar,

perela andre jama.

Ko avela avri andral e jama,

chudela pes andre pasca.
Bo avel oda berš, hoj marava le Moab,“
phenel o RAJ.

45 „Andro ciños le Češbonoskro
ačhena bi e pomoca ola, ko denašle.
Se e jag chučela avri andral o Češbon
a o plameňis andral o kher le Sichonoskro;
labarela o čekat le Moaboske
the o lebki olenge, so kamen o mariben.

46 Vigos tuke, Moab!
O manuša, so lašaren le devles Kemoš, ena
zničimen;
tire čhaven the tire čhajen
lena andro zajaťje.

47 Ale andro posledna dživesa,
visarava pale le Moaboske savoro pro
lačho,“
phenel o RAJ.

Dži kade pes vakarel pal o sudos upral o Moab.

49

O lav pro Amončana

1 Pal o Amon. Kada phenel o RAJ:
„Či le Izrael nane čhave?
Či les nane dedičis?
Soske o del Milkom zalel e phuv le Gadoskri
a leskre manuša bešen andre leskre fori?
2 Vašoda, aven o dživesa,“
phenel o RAJ,
„hoj dava, hoj e Raba le Amončanengri
te šunel e maribnaskri vika.
Ačhela latar ča kopa bara
a lakre gavora labona avri.
Akor o Izrael tradela avri olen,

ko len tradňa avri,
phenel o RAJ.

³ „Rov, Chešbonona, bo zničimen hino o Aj!
Manušale andre Raba, vičinen pre pomoca!
Uren pre tumende o gada le gonestar,
hikinen a phiren upre tele maškar o foroskre
muri,
bo o Milkom džala andro zajaťje
the peskre rašajenca the rajenca.

⁴ So tut lašares le dolinenca,
andre save hin pherdo paňi,
tu napačivali čhaje le Amonoskri?
Mukes tut pre tiro barvalipen
a phenes tuke:
„Ko pre mande šaj avel?“

⁵ Anava pre tu e bari dar
pal savore seri,
phenel o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj.
„Rozdenašena tumen, sako pre peskri sera;
ňiko na skidela upre olen, ko denašen.

⁶ Ale palis visarava
le Amončanenge pale savoro pro lačo,
phenel o RAJ.

O lav pro Edomčana

⁷ Pal o Edom. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Či imar nane godaveripen andro Teman?
Či našlila e rada olengri, ko achalón?
Či hin lengro godaveripen našado?
⁸ Denašen, džan het!
Garuven tumen andro bare jaskiňi,
manušale, so bešen andro Dedan,
bo anava e pohroma pro Ezav,

sar avela miro časos les te marel.

⁹ Te ke tu avena ola, ko obkiden o hroznos,
na mukena aňi oda, so lenge perela pre
phuv;

te ke tu avena o zbujňika rači,
čorena oda, so kamena.

¹⁰ Bo me čhivava savoro tele pal o Ezav,
arakhava leskre garude thana
a našti pes garuvela.

Merena leskre potomki,
leskri famelija the leskre susedi.

Ňiko na phenela:

¹¹ „Muk tire široten,
me man pal lende starinava.

Tire vdovi pes šaj muken pre ma.’ “

¹² Se kada phenel o RAJ: „Te ola, ko peske na
zaslužinenas te pijel e kuči, les pile, akor tu soske
te ačhes bi o trestos? Na ačheha bi o trestos, ale
mušineha les te pijel! ¹³ Pre mande ilom vera,“
phenel o RAJ. „E Bocra ela pre ladž the pre bari
dar, ela tele čhidi, lakro nav lena, sar pes košena,
a savore lakre fori ena zburimen tele pro furt.“

¹⁴ Me phendom:

„Šundom e sprava le RAJESTAR:

O poslos hino bičhado maškar o narodi:

„Skiden tumen upre a aven pre leste,
aven pro mariben!’ “

¹⁵ O RAJ phenel le Edomoske:

„Me tutar kerava ciknoro maškar o narodi
a aveha teledikhlo maškar o manuša.

- 16 E dar, so rozlídžahas, the o baripen andre tiro
 jilo,
 tuha thode avri,
 tuha, so bešes andro jaskiňi andro skali
 a zales o bare verchi.
 Te tuke kerdalas o hñizdos avke učes sar o orlos,
 the odarik tut čhivava tele,“
 phenel o RAJ.
- 17 „Le Edomostar ela strašno than;
 sako, ko pašal predžala, čudalinel pes
 a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.
- 18 O Edom ela zñičimen avke sar e Sodoma, e
 Gomora
 the o fori, so sas pašal lende,“
 phenel o RAJ,
 „ňiko ode na dživela,
 ñisavo manuš ode na bešela.
- 19 Dikh, avke sar o levos chučel avri andral o
 kraki pašal o Jordan
 a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre
 čar,
 avke me jekhwareste roztradava le Edom.
 A ačhavava upral leste oles, kas mange me
 kidava avri.
 Se ko hin ajsa sar me?
 Ko pes mange šaj ačhavel?
 A savo pastjeris pre mande šaj avel?
- 20 Vašoda šunen, so o RAJ plañinel pro Edom,
 so peske pripravinel pre ola,
 ko bešen andro Teman.
 Mek the le cikne čhavoren lenge lídžana het
 a lengre khera ena zñičimen vaš oda, so
 kerde.
- 21 O Edom perela ajsa bara vikaha,
 hoj e phuv razisaľola,

a o manuša avke vičinena pre pomoca,
 hoj oda šunena dži paš o Lolo moros.
 22 Dikh, o ňeprijateljís ľecinel a avel tele sar orlos,
 nacirdel peskre kridli upral e Bocra.
 Andre oda džives ela o jilo le Edomoskre
 hrdinengro
 sar o jilo la džuvľakro, so ločhol andro
 dukha.“

O lav pro Damašek

23 Pal o Damašek.
 „O manuša andro Chamat the andro Arpad hine
 andre ladž,
 bo šunde nalačhi sprava;
 izdran daratar sar o moros,
 savo peske našti bešel tele.
 24 O Damašek slabisalíla,
 kamel te denašel
 a avel pre leste e bari dar;
 o pharipen the e dukh les zalen
 sar la džuvľa, so ločhol.
 25 Savo omuklo hino kada slavno foros,
 andre savo man sas varekana radišagos!
 26 Vašoda leskre terne čhave perena pre leskre
 ulici
 a andre oda džives merena savore leskre
 slugađa,“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.
 27 „Labarava e jag pro muri andro Damašek
 a chala o palaca le Ben-Hadadoskre.“

O lav pro Kedar the pro Chacor

28 Kada phenel o RAJ pal o Kedar the pal
 o krališagi le Chacoroskre, save domarda o
 babiloňiko kralís o Nebukadnecar:

„Ušten, džan pro Kedar!
 Zničinen le manušen pal o vichodos!
 29 Lena lenge o stani the o stadi,
 o lepedi pal o stani
 the savoro lengro sersamos;
 lena peske the lengre řavi.
 A vičinena:
 ‚E bari dar pal savore seri!‘
 30 Denašen, prastan het,
 džan te bešel tele andro roklini,
 manušale andral o Chacor,“
 phenel o RAJ,
 „bo o babiloňiko kralis o Nebukadnecar
 gondolinda avri a pripravinda o planos
 sar tumen te zničinel.
 31 Ušten a džan pro narodos,
 so peske dživel bi o starišagos,
 savo peske dživel andro smirom,“
 phenel o RAJ,
 „nane les vudar aňi kligin,
 bešel korkoro.
 32 Čorena tumenge lengre řavi
 a lena tumenge lengre bare stadi.
 Me rozčhivava pre savore štar balvaja olen,
 ko peske strihinen o bala pal o seri,
 a pal savore agora pre lende anava e pohroma,“
 phenel o RAJ.
 33 „Le Chacorostar ela than prekal o šakali,
 pušta pro furt,
 ňiko ode na dživela,
 ňisavo manuš ode na bešela.“

O lav pro Elam

34 Kada hin o lav le RAJESKRO, savo avla ko prorokos Jeremijaš pro Elam, sar mekča chudña te vladñinel o judsko kralis Cidkijah:

35 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Dikh, me phagerava o lukos le Elamoskro,
leskri nekbareder zor.

36 Anava pro Elam o štar balvaja
pal o štar agora le ñeboskre.

Rozchivava len andre kala štar balvaja
a na ela narodos, kaj na denašlehas ola,
ko ena tradle avri andral o Elam.

37 O manuša andral o Elam predarana lengre
ñeprijatelenca,
save len kamen te murdarel.

Anava pre lende e pohroma,
miri bari choli,“
phenel o RAJ.

„Bičhavava pal lende e šabla,
medik len na zñičinava.

38 Palis mange ačhavava o tronos andro Elam
a zñičinava leskre kralis the leskre rajen,“
phenel o RAJ.

39 „Ale andro posledna dživesa
visarava le Elamoske pale savoro pro lačno,“
phenel o RAJ.

50

O lav pro Babilon

1 Kada lav phendä o RAJ prekal o Jeremijaš pro Babilon the pre leskre manuša:

2 „Den te džanel maškar o narodi

a džan te vakerel,
 hazden upre e zastava
 a den te džanel sakoneske;
 ma garuven nič a phenen:
 ‚O Babilon ela zailo;
 leskro del o Bel ela ando pre ladž,
 leskro del o Marduk ela čhido tele.
 Leskre modli ena pre ladž
 a leskre sochi perena tele.‘
³ Se avel pre leste o narodos le severostar,
 savo kerela leskra phuvatar pušta.
 Ņiko ode na ačhela te bešel;
 o manuša the o džviri andral odi phuv
 denašena het.“

⁴ „Andre ola dživesa, andre oda časos,“
 phenel o RAJ,
 „avena jekhetane o manuša le Izraeloskre
 the o manuša andral e Judsko,
 avena rovibnaha te rodel
 le RAJES, peskre Devles.

⁵ Dopučena pes, khatar pes džal andro Sion,
 a mukena pes pro drom:
 ‚Aven, phandas le RAJEHA e večno zmluva,
 pre savi pes šoha na bisterela!‘ “

⁶ „Mire manuša sas sar o našade bakrore,
 lengre paštjera len lidžanas avrether
 a našade len pro verchi.
 Mire bakrore pes tulinenas pal o verchi the pal
 o brehi
 a bisterde, kaj hin lengro kher.

⁷ Sako, ko len arakhelas, len chalas tele
 a lengre űeprijaťela vakerenas:

„Na ela amen ňisavi vina,
bo on kerenas o bini anglal o RAJ,
savo pes pal lende verňe starinelas
a pre savo pes lengre dada savoreha muke-
nas!“

8 „Denašen het andral Babilon,
aven avri andral e phuv le Babilončanengri!
Džan anglal sar o capi, so lidžan o stados!

9 Bo me marava upre
a anava pro Babilon andral e severno phuv
le bare naroden, save pes zdžana jekhetane.
Ačhavena pes leske a zalena les.

Lengre šipi ena sar o hrdinas,
savo furt trafinel peskro ciełos.

10 Avke ela e babiloňiko phuv občorardži;
sako, ko la občorarela, peske lela pherdo
savorestar,
phenel o RAJ.

11 „Manušale andral o Babilon,
tumen, so občorardan mire avrikidle
manušen,
ča radisałon tumenge a khelen!

Ča chučkeren tumenge sar o gurumňa pre mała,
a erdžinen sar o žrebci!

12 Igen pes ladžala tumari daj;
lołola avri odi, so tumenca ločhila!

Čačes oj ela posledno le narodendar;
ela avrišuki the bi o paňi sar e pušta.

13 Angle chołi le RAJESKRI imar ňiko ode na
bešela;
e phuv ačhela calkom zamukli.

Sako, ko predžala pašal o Babilon, predarala
a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.“

14 „Rozačhaven tumen pašal o Babilon,
savore, so nacirden o luki!

Ļivinen andre leste a ma sajinen o šipi,
bo kerda binos anglal o RAJ!

15 Viskinen pre leste pro mariben pal dojekh
sera!

Zdel pes a leskre veži peren tele,
leskre hradbi hine čhide tele,
bo oda o RAJ pes leske pomstinel.

Den leske pale! Avke sar ov kerelas,
avke keren the tumen leske!

16 Murdaren andral o Babilon olen, ko sadzinen,
the olen, ko skiden upre o ulipen.

Daratar le ņeprijateljistar sako džala pale ke
peskre manuša
a sako denašela andre peskri phuv.“

17 „O Izrael hino sar o splašimen stados,
saves roztradle o ľevi.

Ešeb les chalas o asiriko kralis
a palis leske o Nebukadnecar o babiloňiko
kralis
rozchala o kokala.“

18 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o
Del le Izraeloskro:

„Marava le babiloňike kralis the leskri phuv,
avke sar mardoŃ le asirike kralis.

19 Ale le Izrael anava pale pre leskre mali,
pašinela pes pro Karmel the andro Bašan;
pro brehi le Efrajimoskre the andro Gilead
chala savoro, so kamela.

- 20 Andre ola dživesa, andre oda časos,“
phenel o RAJ,
„rodela pes e vina pro Izrael,
ale na ela,
o bini pre Judsko, ale na arakhela pes,
bo me odmukava olenge, kas mukava te
dživel.“
- 21 „Dža tut te marel la phuvaha Meratajim
the le manušenca, so bešen andro Pekod!
Murdar len a calkom len zničin,“
phenel o RAJ,
„a ker savoro avke, sar tuke prikazindom.
- 22 E maribnaskri vika hin andre phuv,
e bari pohroma.
- 23 Jaj, sar phagerisašila a phadžila o čokanos cała
phuvakro!
Sar strašne hino zničimen o Babilon maškar
o narodi!
- 24 Thođom tuke e pasca,
a chudňal tut, Babilonona,
aňi olestar na džanehas.
Arakhle tut a chudle,
bo ačhađal tut le RAJESKE.
- 25 O RAJ phundrađa peskro sklados pro zbraňe,
a ila avri o zbraňe peskra cholakre,
bo le Adonaj, le Nekzoraleder RAJES, hin prekal
lende buči,
savi mušinen te kerel andre phuv le Ba-
bilončanengri.
- 26 Aven pre leste pal o agora la phuvakre,
rozmareň leskre skladi
a čhivkeren les pre kopa sar e pšehica.
Calkom les zničinen,
hoj lestar te na ačhel nič.

- 27 Murdaren savore leskre terne muršen,
lidžan len sar terne biken pro murdaripen!
Vigos lenge, bo avla lengro džives,
e ora, kana ena marde.
- 28 Šundol olen, so pes zachrañinde a denašle
andral e babiloñiko phuv,
sar den te džanel pro Sion, hoj pes o RAJ, amaro
Del, pomstinel,
pomstinel pes vaš peskro Chramos.“
- 29 „Vičinen pro Babilon le lukostrelcen,
savoren, so nacirden o luki!
Rozthoven tumenge pašal leste o taboris,
hoj ñiko te na denašel.
Visaren leske pale vaš leskre skutki,
keren leske avke, sar ov kerelas tumenge,
bo pes barikanes ačhavelas le RAJESKE,
le Izraeloskre Svete Devleske.
- 30 Vašoda leskre terne murša perena tele maškar
o foros
a savore leskre slugađa merena andre oda
džives,“
phenel o RAJ.
- 31 „Dikh, tu barikano, me džav pre tu,“
phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
„bo avla tiro džives,
e ora, kana aveha mardo.
- 32 Le barikaneske poddžana o pindre a perela,
a na ela ko les te hazdel upre.
Andre leskre fori labarava jag,
savi chala savoro, so hin pašal leste.“
- 33 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„Le Izraeloskre manušen the le judske manušen
igen trapinen.

Ola, ko len zaile, len chuden zorales
a na kamen len te mukel.

³⁴ Ale lengro Vikupiŕelis hino zoralo,
leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

Ov vaš lenge rušela,
a avke anela o smirom andre phuv,
ale le manušenge andro Babilon lela o
smirom het.“

³⁵ „E šabla pro Babilončana,“
phenel o RAJ,

„pro manuša, so bešen andro Babilon,
pre leskre raja the pre leskre gođaver
murša!

³⁶ E šabla pro falošna proroka!
Mi sikavel pes, hoj hine diline!

E šabla pre leskre hrdini!
Mi izdran daratar!

³⁷ E šabla pre leskre graja the verdana
the pre savore cudzinci, so hine maškar
lende!

Mi ačhel lendar slabocha!
E šabla pre leskre barvalipena!

Mi občoraren len!

³⁸ Mi avel o šukiben pre leskri phuv,
mi šučon avri leskre paňa,
bo oda hin e phuv le strašne modlengri,
save diliňaren andre le manušen!“

³⁹ „Vašoda ode dživena o džviri pal e pušta le
šakalenca;

bešena ode o sovi.

A imar šoha ode ňiko na bešela,

ňisave manuša ode na dživena pal savore
pokoleňja.

40 Kerava le Babilonoha avke,
sar kerđom la Sodomaha, la Gomoraha
the le forenca, save sas pašal lende,
phenel o RAJ,
„ňiko ode na bešela,
na dživela ode aňi jekh manuš.“

41 „Dikh, pal o severos aven o manuša,
o baro narodos the but kraľa,
ušten upre dural
dži pal o agora la phuvakre.

42 Andro vasta chuden o luki the o kopiji;
hine bi o jilo the bi e milosť.

Šundol len te hućinel sar moros
a aven peske pro graja.

Hine pripravimen pro mariben,
pre tute, babiloňiko čhaje.

43 O babiloňiko kralis šunda odi sprava
a slabisalile leske o vasta.

Zaiľa les e dar a avľa pre leste e bari dukh
sar pre džuvľi, so ločhol.

44 Dikh, avke sar o ľevos chućel avri andral o
kraki pašal o Jordan
a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre
čar,
avke me jekhvareste roztradava le Babilon.

A ačhavava upral leste oles, kas mange me
kidava avri.

Se ko hin ajso sar me?

Ko pes mange šaj ačhavel?

A savo pastjeris pre mande šaj avel?“

- 45 Vašoda šunen, so peske o RAJ naplañinda pro Babilon,
 so peske pripravinda pre phuv le Babilončanengri.
 Mek the le cikne čhavoren lenge lidžana het
 a calkom zničinava lengri phuv vaš oda, so kerde.
- 46 O Babilon perela ajsa bara vikaha,
 hoj e phuv razisałola,
 a o manuša vičinena pharipnastar avke zoraless,
 hoj oda šundola dži andro aver narodi.

51

Mek pal o Babilon

- ¹ Kada phenel o RAJ:
 „Dikh, bičhavava le ničitelis pro Babilon
 the pro manuša, so pes mange ačhade.
- ² Bičhavava pro Babilon le cudzincen,
 on les precidzinena
 a obžuzarena e phuv.
 Andre oda džives leskre pharipnaskro
 pre leste avena pal savore seri.
- ³ Ma domuken le strelcos te načirdel o lukos
 aňi te urel pre peste o brňeňje.
 Ma sajinen leskre terne muršen,
 ale calkom zničinen leskri armada.
- ⁴ Mi peren tele murdarde andro Babilon
 a predemade pre leskre ulici.
- ⁵ Bo o Izrael the e Judsko na ena omukle sar
 vdova
 peskre Devlestar, le Nekzoraleder RAJESTAR.
 Kajte lengri phuv kerda pherdo nalačhipen
 anglal o Sveto Del le Izraeloskro.

- 6 Denašen avri andral o Babilon!
Zachrañinen tumenge o dživipen,
hoj te na meren vaš leskre bini!
Bo kada hin o časos, kana pes o RAJ pomstinel
a visarel leske pale vaš leskre skutki.
- 7 O Babilon sas e somnakuñi kuči andro vasta le
RAJESKRE,
so mačarelas cali phuv;
leskra molatar pijenas o narodi,
a vašoda ačhile diline.
- 8 Jekhvareste peła o Babilon a phadžila;
roven upral leste!
Anen o balzamos pre leskri rana,
či na sastola avri.“
- 9 „,Sastarahas le Babilon,
ale naši sastila avri.
Omuken les!
Aven džas sako andre peskri phuv!
Bo leskro trestos hino baro dži o ñebos,
džal dži o chmari.““
- 10 „,O RAJ vaš amenge rušla.
Aven džas pro Sion a vakeras savoro,
so kerđa o RAJ, amaro Del!““
- 11 „Ostraren o šipi
a pheraren o tulci!
O RAJ marel upre le medske krañen pro Babilon
bo kamel les te zñičinel.
Bo oda hin e pomsta le RAJESKRI,
e pomsta vaš leskro Chramos.
- 12 Hazden upre e zastava
a džan pro mariben pro babiloñika muri!

Rozthoven buter stražņiken,
 rozačhaven len pašal o foros,
 pripravinen le muršen andre zaloha!

Bo o RAJ kerela oda, so naplaņinda.

Kerela le manušenca andro Babilon oda, so
 phenda.

¹³ Tu, so bešes paš o bare paņa
 a hin tut pherdo barvalipen,
 avļa tiro koņec;
 imar avļa tiri ora.

¹⁴ O Nekzoraleder RAJ il'a vera korkoro pre peste:
 ,Anava pre tute ajci manušen sar malakre
 grajoren;
 a sar upral tu zviťazinena, radišagoha
 vićinena.' "

¹⁵ „O RAJ kerďa e phuv peskra zoraha,
 peskra bara goďaha stvorinda e phuv
 a nacirdņa o ņebos.

¹⁶ Sar leskro hangos herminel,
 hućinen o paņa pro ņebos;
 pal o agor la phuvakro anel o chmari.

Bićhavel o bleski le brišindeha
 a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.

¹⁷ Ale šavore manuša hine diline a na achalon
 nič.

Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,
 bo leskre modli hine o klamišagos
 a nane andre lende o dichos.

¹⁸ O modli na mon nič a hine pro asaben;
 sar avela lengro sudos, ena zņićimen.

¹⁹ O RAJ hino o đedictvos le Jakoboskre po-
 tomkengro
 a ov nane ajso sar ola modli,

bo ov hino Stvoritelis savoreske
a o Izrael hine leskre manuša,
leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“

20 „Babilonona, tu sal miro čokanos the miri
zbraň pro mariben,
tuha phagerava o narodi
a tuha zničínava o krališagi.

21 Tuha murdarava le grajes the leskre jazdcos;
tuha phagerava o verdan the oles, ko les
lidžal;

22 tuha murdarava le muršes the la džuvľa;
tuha murdarava le phure manušes the le
cikne čhavores;
tuha murdarava le terne čhas the la terňa
čha;

23 tuha murdarava le pastjeris the leskro stados;
tuha murdarava le oračis the leskre biken;
tuha murdarava le vodcen the le rajen.“

24 „Ale anglal tumare jakha visarava pale
le Babilonoske the leskre manušenge savoro
lengro nalačhipen, so kerde le Sionoske,“ phenel
o RAJ.

25 „Dikh, ačhavav man tuke,
verchona, so ničines savoro;
tuke, so ničines cali phuv,“
phenel o RAJ.

„Nacirdava pre tute miro vast,
čhivava tut tele pal o skali
a kerava tutar zlabardo verchos.

26 Ňisavo bar tutar na lena sar hlavno bar
aňi jekh bar pro zakladi.
Aveha zničimen pro furt,“

phenel o RAJ.

- 27 „Hazden upre o zastavi pal cali phuv
 a trubinen pro trubi maškar o narodi.
 Pripravinen pre leste pro mariben o narodi
 a vičinen pre leste o krališagi
 Ararat, Mini the Aškenaz.
 Ačhaven pre leste la armadakre velitelis;
 anen pre leste ajci grajen
 sar kobilken, so pes na dena te zrachel.
 28 Pripravinen pre leste le naroden,
 le medske kralen lengre vodcenca
 the savore lengre rajenca
 the savore phuvenca, savenge vladñinen.
 29 E phuv razisałol a izdral,
 bo pes ačhel le Babilonoha oda,
 so leha o RAJ gondolinda te kerel,
 hoj la babiloñika phuvar te ačhel pušta,
 kaj ñiko na bešela.
 30 O babiloñika hrdini pes preačhile te marel;
 bešen andro pevnosti,
 našade peskri zor;
 ačhile slabocha.
 Leskre khera labarde avri
 a o zavori pre leskre brani phagerde.
 31 O bežcos predenašel le bežcos
 a o poslos predenašel le poslos
 te phenel le babiloñike kraliske,
 hoj leskro foros hino zailo pal savore seri.
 32 Zaile o thana, khatar pes preavel prekal o pañi,
 o trstini andro močara labarde avri
 a o slugađa pes daran.“

33 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:

„E babiloňiko čhaj hiňi sar e pšeňica andro humnos,
pal savi pes uštarel.
Imar maj avela e ora,
hoj la te skiden upre.“

34 „Čala amen a zničinda
o babiloňiko kralis o Nebukadnecar.

Čučarda amen sar taňiris;
preliginda amen sar obluda.

Pherarda peske o per amare barvalipnaha
a palis amen čhandla avri.

35 Mi cerpinel o Babilon avke,
sar ov trapinelas amen,
phenen o manuša, so bešen pro Sion.

„Mi počinen o Babilončana vaš amaro
avričordo rat,
phenel o Jeruzalem.

36 Vašoda kada phenel o RAJ:
„Dikh, me vaš tumenge rušava
a dava lenge oda pale.

Šučarava avri o babiloňiko paňi
the savore lengre prameňa.

37 Le Babilonostar ačhela ča kopa bara;
bešena ode o šakali.

Ačhela lestar o strašno than, savo sako tele
dikhela,
a ňiko ode na bešela.

38 O Babilončana kerena vika sar o levi,
gravčinena sar o terne levi.

39 Sar imar igen bokhalona,
pripravinava lenge e hoscina,

mačarava len a ena vešela.
 Palis zasovena pro furt
 a imar na uštena,
 phenel o RAJ.

40 „Lidžava len te murdarel sar le bakroren;
 sar le bakren the le capen.“

41 „Jaj, sar domarde le Babilon*,
 saves lašarelas calo svetos!
 Jaj, savo strašno ačhila maškar o narodi!

42 O moros pes hazdña upre pro Babilon
 a učarde les andre o bare vlni.

43 Leskre fori ačhile sar pušta,
 avrišuke the zamukle;
 e phuv, andre savi ņiko na bešel
 a khatar ņiko na phirel.

44 Marava le babiloņike devles Bel
 a cirdava leske avri andral o muj oda, so
 čala.

O narodi pal leste imar na phirena,
 o babiloņika muri perena tele.“

45 „Manušale mire, aven odarik avri!
 Zachraņinen tumenge o dživipena!
 Denašen le RAJESKRA bara chołatar!

46 Ma daran tumen, te na tumenge o jile
 slabisałon
 le hirostar, so šundol andre kadi phuv.

Ma daran tumen, sar andre jekh berš avela jekh
 hiros
 a andre aver berš aver;
 sar ela andre phuv o mariben
 a jekh vladcas džala pre aver.

---

* **51:41** 51,41 E hebrejiko čhib: Šešach

47 Vašoda, dikh, aven o dživesa,
sar marava le modlen andro Babilon;
cali leskri phuv pes ladžala
a leskre murdarde manuša pašlona pro
ulici.

48 Akor calo ņebos the e phuv
radisaŀola le Babilonoske,
sar pre leste avena o ņeprijateŀa pal o severos,
hoj les te zničinen,“
phenel o RAJ.

49 „O Babilon mušinel te perel tele vaš o Izraeliti,
saven murdarđa la šablaha
the vaš o manuša, saven murdarđa pal cali phuv.

50 Tumen, so denašlan la šablatar,
džan a ma zaačhen ņikhaj!
Leperen tumenge pro RAJ andral e phuv, so hiŀi
dur,
a mi avel tumenge pre godi o Jeruzalem.“

51 „Ladžas pes, bo rakinenas amenge;
e ladž amenge učharda andre o muja,
bo o cudzinci pes dochudle
andro sveta thana andro Chramos le RA-
JESKRO.“

52 „Vašoda, dikh, aven o dživesa,“
phenel o RAJ,
„sar marava leskre modlen
a pal cali leskri phuv jojčinen
o zraŀimen pro meriben.

53 Kajte o Babilon geŀahas dži upre pro ņebos
a ačhadahas peske o hrados igen učas,
the avke pre leste bičhadomas

le nepřijatelen, hoj les te zničinen,“
phenel o RAJ.

54 „Šundol o žalakro roviben andral o Babilon;
šundol e vika la bara pohromatar andral e
babiloňiko phuv!

55 Bo o RAJ ničinel le Babilon,
a zaačhavel leskri bari vika.
O vlni le nepřijatelengri pre leste aven sar o
zorale paňa;
aven bara vikaha.

56 O ničitelis avla pro Babilon;
zalel leskre slugađen
a phagel lenge o luki,

bo o RAJ hino Del, savo visarel pale sakoneske;
ov leske počinela savoro pale.

57 Mačarava leskre rajen the leskre godaver
muršen,
leskre vladcen, le spravcen the le hrdinen.

Zasovena pro furt
a imar na uštena,“
phenel o Kralis,

savo pes vičinel o Nekzoraleder RAJ.

58 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„O buchle muri le Babilonoskre ena čhide tele
dži o zakladi,
a leskre uče brani ena labarde avri.
E phari buči le narodengri avela avri pre ňisoste;
andre jag labola oda, so o manuša phares
vibudinde.“

O zvitkos pal o pohromi andro Babilon

59 Kada hin o lav, so prikazinda o prorokos
Jeremijaš le Serajoske, le Nerijoskre čhaske,

le Machsejoskre vnukoske, sar džalas andro Babilon le Cidkijoha le judske kraliha, akor, sar o Cidkijah kralinelas štarto berš. O Serajah sas oda, ko pes starinelas pal oda, kaj presovena. ⁶⁰ O Jeremijaš pisinda andre jekh zvitkos savore pohromi, so kamen te avel pro Babilon; savoro, so sas pisimen andre pal o Babilon. ⁶¹ O Jeremijaš phenda le Serajoske: „Sar aveha andro Babilon, dikh, hoj te pregenes zorales savore kala lava. ⁶² A phen: ‚RAJEJA, tu phendal pal kada than, hoj les zničineha avke, hoj ode na ačena te bešel aňi o manuša aňi o džviri; ela zamuklo pro furt.‘ ⁶³ Sar imar dogeneha o zvitkos, priphand ke leste bar a čhiv les andro paňi Euftrat. ⁶⁴ A phen: ‚Kavke tašlola o Babilon a imar šoha na uštela upre ola pohromatar, so pre leste mukava. Leskre manuša perena.‘ “

Dži kade vakerel o Jeremijaš.

52

O Jeruzalem hino zničimen

¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the o Jojakim. ³ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende choľamen. O Cidkijah pes vzburinda pro babiloňiko kralis.

⁴ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnecar gela pro dešto

džives andro dešto čhon savore peskre slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerda taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros. ⁵ E armada sas rozačhađi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah. ⁶ A andro štarto čhon the eňato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁷ o babiloňika slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁸ ale o babiloňika slugađa pes mukle pal o kralis Cidkijah a dochudle les andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugađa les omukle. ⁹ Le Cidkijah zaile a ligende andro foros Ribla andre phuv Chamat ko Nebukadnecar a ov leske phenđa, so leha kerena.

¹⁰ O babiloňiko kralis diňa te murdarel le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a andre Ribla diňa te murdarel the savore judske rajen. ¹¹ Le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha a diňa les te phandel andro lanci. Palis les o babiloňiko kralis iľa andro Babilon, kaj les čida andre bertena a sas ode dži o meriben.

¹² Pro dešto džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral o kraliskre stražňika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le babiloňike kraliskro. ¹³ Ov

zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁴ Palis savore leskre slugada čhide tele savore foroskre muri. ¹⁵ Akor o Nebuzaradan ila andro zajaťje varesave nekčoreder manušen, olen, so ačhile andro foros, the savore remeselņiken a the olen, ko pregele paš o babiloņiko kralis. ¹⁶ Ale okle nekčoreder manušen mukla o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre vińica. ¹⁷ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o bronzune vožikici the e igen bari bronzuńi nadrža, so sas anglo Chramos, a savoro bronzos ligende andro Babilon. ¹⁸ Ile odarik the o pira, o lopati, o čhura, o čare, o panvici the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁹ O Nebuzaradan ila savore, so sas somnakuno the rupuno: o čare, o lopatki pro angara, o misi, o panvici, o pira, o svietńiki the o šalkici pro pijibnaskre obeti. ²⁰ Kala bronzune veci – o duj slupi, e bari nadrža le dešduje bikenca the o vožikici – save o kralis Šalamun dińa te kerel prekal o Chramos, sas ajse phare, hoj pes ańi na denas te važinel. ²¹ Soduj slupi sas kerde le bronzostar, sas uče vaj ochto metri a lengro obvod sas pandž the jepaš metri. O slupi sas andral duta a o bronzos, savestar sas kerde sas vaj ochto centimetri. ²² O kritos pre lengro agor sas učo buter sar duj metri. Pašal o kriti sas kerde duj šori bronzune granatoskre phaba the o bronzuno pletivos. Soduj slupi sas kerde jednakones. ²³ Savore granatoskre phaba pro pletivos sas šel (100). Ola phaba, save pes denas te dikhel pal e phuv, sas

eňavardeš the šov (96).

²⁴ O Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro, zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ²⁵ Iľa andral o foros oles, ko sas velitelis upral o slugađa, the le efta kraliskre radcen. Iľa the le hlavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) muršen le manuendar, saven arakhľa andro foros. ²⁶ O Nebuzaradan len iľa a ligenda ko babiloňiko kralis andre Ribla. ²⁷ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloňiko kralis diňa te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajaťje het andral peskri phuv.

²⁸ Sar kralinelas o Nebukadnecar eftato berš, zaila andro zajaťje kajci dženen: trin ezera the bišutrin (3 023) manušen andral e Judsko. ²⁹ Palis, sar imar kralinelas o Nebukadnecar dešuochtoto (18) berš, zaila ochto šel the tranda the duj (832) manušen andral o Jeruzalem, ³⁰ a sar kralinelas o Nebukadnecar bišutrito berš, zaila o Nebuzaradan efta šel saranda the pandž (745) manušen andral e Judsko. Savore manuša, so sas ligende andro zajaťje andro Babilon, sas štar ezera the šov šel (4 600).

O Jojachin premuklo andral e bertena

³¹ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the efta (37) berš, ačhila andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukla andral e bertena le Jojachin pro bišupandžto (25.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš. ³² Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kralen, so

leha sas andro Babilon. ³³ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošika gada, a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁴ Sako džives les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives, calo leskro dživipen, medik na muľa.

clxxxix

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word
for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849